

๓๙๓.๑๙๑๓

พ.ศ. ๒๕๔๕

๓๕

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์

ของ

พรจิรา วงศ์ชนะภัย

15 พ.ค. 2545

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา

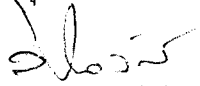
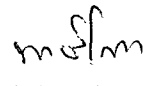
มีนาคม 2545

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๓๕ ๒๕๔๕

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน

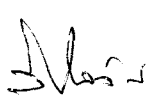
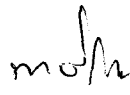
(อาจารย์ วิลัยลักษณ์ พงษ์โสภา)

.....กรรมการ

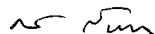
(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กริทอง)

คณะกรรมการสอบ

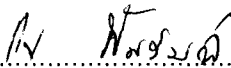
.....ประธาน

(อาจารย์ วิลัยลักษณ์ พงษ์โสภา)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ กมลรัตน์ กริทอง)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ดร. พาสณา จุฬรัตน์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)

วันที่...๘...เดือน...มิถุนายน...พ.ศ. ๒๕๔๖

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ประธาน
ควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์
รองศาสตราจารย์ ดร. อารี พันธุ์มณี และ อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ กรรมการสอบปากเปล่าที่ได้รับ
แต่งตั้งเพิ่มเติม ที่กรุณาให้คำปรึกษา พร้อมทั้งแนวความคิดและข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง
ต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา
แสนคำเครือ และ อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ในการตรวจ
เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ที่ให้
ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

สุดท้ายขอกราบขอบพระคุณบิดา ร.ต.ต. พินิตย์ แสงคุ้ม และมารดา นางละมัย แสงคุ้ม ผู้ให้
ทุกสิ่งทุกอย่างกับลูก ทั้งชีวิต สติปัญญา ความรัก กำลังใจ ตลอดมา ประโยชน์อันใดที่ได้รับจากการทำ
ปริญญานิพนธ์นี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณพ่อ แม่ ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ในการ
อบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาจนถึงปัจจุบัน

พรจิรา วงศ์ชนะภัย

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ.....	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต.....	9
	งานวิจัยในประเทศ.....	21
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	24
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน กับสมาชิกในครอบครัว.....	26
	งานวิจัยในประเทศ.....	28
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	28
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน.....	29
	งานวิจัยในประเทศ.....	32
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	33
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู.....	33
	งานวิจัยในประเทศ.....	35
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	35
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน.....	36
	งานวิจัยในประเทศ.....	37
	งานวิจัยในต่างประเทศ.....	37
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	38
	ประชากร.....	39
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
	วิธีสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	41
	การดำเนินการรวบรวมข้อมูล.....	47
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48

4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการค้นคว้า.....	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า.....	50
5 บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	57
บทย่อ.....	57
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	57
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	58
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า.....	61
ข้อเสนอแนะ.....	66
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	66
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย.....	66
บรรณานุกรม.....	68
ภาคผนวก.....	71
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	97

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1. แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศและชั้น.....	29
2. แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	51
3. แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน.....	53
4. แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา กับสุขภาพจิต.....	54
5. แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรภาวะสุขภาพจิต.....	55
6. แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรภาวะสุขภาพจิต.....	56

ภูมิหลัง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) การพัฒนาคนนับเป็นเป้าหมายสำคัญที่ถูกกำหนดไว้ การขยายโอกาสทางการศึกษาแก่กลุ่มเป้าหมาย จึงเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมไทย ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จากการศึกษาสภาพสังคมไทยในปัจจุบันกำลังตกอยู่ในสภาวะที่ต้องเผชิญกับความหลากหลายและซับซ้อนสลับซับซ้อนไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายในด้านข่าวสารข้อมูลรูปแบบของวัฒนธรรมประเภทต่าง ๆ ความเจริญทางด้านเทคโนโลยี รวมตลอดถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงหรือเสถียรภาพของสถาบันหลักทางสังคมอันได้แก่ ครอบครัว โดยทำให้สมาชิกของครอบครัวไทยต่างต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับความเร็วและความกดดันต่าง ๆ ทั้งจากภายในและภายนอกครอบครัว มากขึ้นตามลำดับ หลายครอบครัวก็สามารถปรับตัวได้เนื่องจากปัจจัยหลายประการที่สำคัญได้แก่ พื้นฐานที่แข็งแกร่งทางบุคลิกภาพของสมาชิกในครอบครัวและสามารถในการเผชิญและจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น แต่บางครอบครัวก็ไม่อาจกระทำได้นั้นถึงแก่การ “แตกแยกและล่มสลาย” (จรรยา สุวรรณทัต. 2537) เด็กและเยาวชนที่ตกอยู่ในสภาพครอบครัวเหล่านี้ จึงเป็นผู้ได้รับความกระทบกระเทือนจากปัจจัยการขาดเสถียรภาพของครอบครัวเป็นอย่างมาก เช่น ถูกทะเลาะ ทอดทิ้ง ถูกลงโทษทารุณ ทุพตรูณแรงเกินกว่าเหตุ ถูกส่งไปขายแรงงาน ตั้งแต่เยาว์วัยและยังเรียนไม่จบชั้นประถมศึกษา หรือแม้แต่ถูกขายเพื่อไปให้บริการทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ ดังที่ปรากฏเป็นข่าวบนหน้าหนังสือพิมพ์เสมอ (ศรีสว่าง พัววงศ์แพทย์. 2537)

มีการคาดหมายกันว่า ในปี พ.ศ. 2543 ประชาชนคนไทยจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั่วทุกคน (สุพล ทองคำ. 2534 : 18) การที่จะพิจารณาดำเนินการให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนนั้น มีขั้นตอนการดำเนินการที่ต้องคำนึงถึง 2 ขั้นตอน คือ ต้องพัฒนาคุณภาพของประชากรโดยให้ประชาชนมีสุขภาพดีทั้งกายและจิตใจ มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีระเบียบวินัย เป็นขั้นแรก เพื่อจะได้มีโอกาสใช้ประโยชน์จากพลังที่มีอยู่มาดำเนินชีวิตของตนให้มีอาชีพ มีรายได้ พร้อมทั้งรู้จักเก็บออม ได้เหมาะสมกับอัตภาพของตน อยู่ในสังคมที่มีความเป็นธรรมมั่นคง ปลอดภัย และกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติเป็นขั้นที่สอง จึงจะเป็นคุณภาพชีวิตที่ดี (ไพโรจน์ นิงสานนท์. 2528 : 21) อาจสรุปได้ว่าคุณภาพพื้นฐานห้าประการของประชากร คือ ความสมบูรณ์ของร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรม ซึ่งจะเห็นว่าสี่ในห้าส่วนของคุณภาพประชากร คือ คุณภาพของจิตใจ (สุจิต สุวรรณชีพ. 2528 : 16) ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้ที่มีสุขภาพจิตที่ดี

สุขภาพจิตจึงมีความสำคัญเพราะเป็นเข็มทิศที่จะทำให้คุณภาพชีวิตของคนพัฒนาไปได้อย่างมีทิศทาง มีหลักเกณฑ์ ปรับตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทำให้ผู้อื่นเป็นสุข จะผลักดันให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ในการพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ ผลส่วนรวม คือ ความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจของชาติ (ณรงค์ศักดิ์ ตะละกัญ และคนอื่น ๆ . 2529 : 13) นอกจากนี้ปัญหาสุขภาพจิตยังมีความผูกพันอย่างแน่นแฟ้นกับความยากจน และความแออัดของชุมชน (อุคม ลักษณะวิจารณ์. 2526 : 11) โดยเฉพาะทางด้านจิตใจของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งเป็นวัยที่อยู่ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อระหว่างความเป็นเด็กและผู้ใหญ่ มีการเปลี่ยนแปลงอย่าง

รวดเร็วทั้งด้านร่างกายและจิตใจ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย เมื่อมีปัญหาและไม่สามารถปรับตัวให้เข้ากับ สภาวะแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวได้ ก็เกิดความขัดแย้งในใจ และมีสุขภาพจิตเสื่อมได้ ปัญหาสุขภาพจิต นับวันจะมีความรุนแรงมาก การฆ่าตัวตาย การถูกฆ่า/เป็นสาเหตุการตายอันดับที่ 5 ของไทย แสดงให้เห็น ถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมและค่านิยม จากต่างประเทศรอบข้าง จนวัฒนธรรมบางอย่างของไทยเสื่อมสลาย ไปอย่างน่าเสียดาย เช่น การทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะไม่ค่อยได้ ชอบเอาดีแต่คนเดียว ชอบโก้ อดทน อดมี อดฐานะ ฟุ้งเฟ้อฟุ้งเฟ้อ ค่านิยมในการบริโภคเมื่อเป็นเช่นนี้ก็ต้องการทรัพย์สินเงินทองมากมาย เมื่อไม่ได้โดยทางที่ถูกต้อง ก็ต้องได้มาโดยไม่สุจริต เกิดปัญหาคอร์รัปชัน ไม่อยากทำงาน แต่ชอบสนุกเร่ร่อน ขาดความมีระเบียบวินัย ไม่รักษาความสะอาด ทำให้ความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายของชนชาติไทย กลับมี ความเป็นอยู่อย่างฟุ้งเฟ้อตามความเจริญของโลก ชาวชนบทย้ายถิ่นฐานเข้ามาอยู่ในเมืองหลวงมากขึ้น ปัญหาครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ การจราจรติดขัด การเบียดเบียนกัน การกระทำความผิดและการกระทำ ชั่ว ทำให้คนไทยต้องเผชิญกับความเครียด และอุปสรรคของความแปรปรวนทางจิตที่เพิ่มขึ้น นักสังคม วิทยาบางคนให้สมญาญัตินี้ว่า “ยุคแห่งความวิตกกังวล” (วีระ ไชยศรีสุข, 2533 : 14) จากรายงานของ กองแผนงาน กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข แสดงถึง จำนวนผู้ป่วยทางสุขภาพจิตของประเทศไทย มีจำนวนมากกว่า 1 แสนคนในแต่ละปีงบประมาณ แสดงถึง ความรุนแรงของปัญหาสุขภาพจิตที่เพิ่มมากขึ้น ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในเดือนกรกฎาคม 2540 ที่ประเทศไทยประสบปัญหาภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ ส่งผล กระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทั่วประเทศ ในการเผชิญกับปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้น ปัญหาการว่างงาน ประชาชนเกิดความเครียด ไม่สามารถผ่อนคลายเป็นได้ คิดสั้นทำร้ายตัวเอง หรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน เช่น การเสพยาบ้าเพื่อให้เกิดความเครียด เพื่อให้สามารถทำงานได้นานขึ้น หรือเสพยาแล้วทำร้ายผู้อื่น ซึ่งเป็นชาวที่แพร่ภาพออก ทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เช่น หนังสือนิตยสารนิวส์วีค ฉบับวันที่ 19 มกราคม 2541 ได้ลงบทความเกี่ยวกับ ประเทศไทย โดย Ron Moriare ในหัวข้อเรื่อง “ความตกต่ำของจิตใจ” (The Fall of the Spirit) และได้เขียน คำบรรยายภายใต้หัวข้อ เรื่อง “ยิ่งค่าของเงินบาทตกต่ำลงกิจกรรมที่รุ่งเรืองอย่างเดียว คือ การป้องกันการฆ่า ตัวตาย” (As the bath continues its downward spiral, the only growth industry left is suicide prevention)

นอกจากนี้ยังพบว่าเด็กที่ถูกทอดทิ้ง ขาดความรัก ความเอาใจใส่ ถูกลงโทษ หรือด่าว่ารุนแรงเกิน กว่าเหตุ มักจะทำให้เด็กเกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ พร้อม ๆ กับการสะสมความแค้น อาจจะแสดงออกมาในรูป ของการยอมรับความซิงซังโดยไม่ปริปาก เพราะคิดว่าไม่มีประโยชน์อะไรที่จะต่อสู้ แต่จะฝังความรู้สึกลงไป ในจิตใจว่าตนเองไม่มีค่าเป็นผู้ผิด ผู้แพ้ เด็กเหล่านี้จะนั่งเหม่อลอย น้ำลายไหล ผลกลายเป็นโรคจิต บางคน ซ่อนความรู้สึกไว้แล้วแสดงออกกับลูกหลานต่อไป โดยเป็นคนก้าวร้าว เกลียดชังโลก พยายามเอาชนะผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นชอบซ้ำเหมือนตนเอง เป็นการเรียกร้อง เป็นการแสวงหาความรักความเอาใจใส่จากผู้อื่น ผู้หญิง มักจะแสดงออกมาทางคำสอน ไม่ก้าวร้าวเหมือนผู้ชาย เด็กที่ซิงซังโลก ซิงซังพ่อแม่ เด็กจะออกไปนอกสังคม ครอบครัว เปลี่ยนชื่อ นามสกุล ศาสนา เมื่อพ่อแม่แม้ก็ทำเป็นไม่รู้จักรัก (กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2527 : 10) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเอกชน (วันเพ็ญ บุญประกอบ, 2534 : 94 – 95 ; อ้างอิงมาจาก England, 1985) พบว่า เด็กที่ถูกทอดทิ้ง จะมีปัญหาการสร้างอารมณ์ผูกพันกับ บุคคล มีลักษณะไม่เชื่อฟัง ไม่ทำตาม มีอารมณ์หงุดหงิด ก้าวร้าว ทำลาย คับข้องใจ พบได้บ่อย ขาด ความนับถือตนเอง ขาดความมั่นใจ (Low self – esteem) ขาดการแสดงความรู้สึกหรือแสดงความต้องการ ของตนเอง (Self – assertion) มีการควบคุมตนเองและยึดหยุ่นต่อสถานการณ์น้อย ต้องพึ่งคนอื่นสูง สนใจ สิ่งแวดล้อมน้อย มีความกระตือรือร้นต่อการใฝ่รู้ต่ำกว่าเด็กทั่วไป ไม่สนใจการเรียนและการงาน เมื่อเข้าเรียน เด็กกลุ่มนี้จะมีปัญหาเรื่องสมาธิ ความตั้งใจเรียน มีความมั่นใจในตนเองต่ำ ไม่คบกับใคร มักแยกตัวอยู่ ตามลำพัง มีการแสดงออกเป็นตัวของตัวเองน้อยและมีปัญหาพฤติกรรมมาก หากวัยรุ่นไม่สามารถปรับตัว

ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วได้ จะทำให้เขามีชีวิตอยู่ด้วยความลำบาก ปราศจากความสุข กลายเป็นบุคคลที่มีสุขจิตไม่ดี เกิดความไม่สบายใจเครียดหรือคับข้องใจ ซึ่งอาจจะก่อให้เกิดพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างรุนแรงตามมา เช่น หันหลังให้กับกฎเกณฑ์และชนบประเพณีของสังคม แยกตัวออกจากสังคม เอาแต่ใจตนเอง วางอำนาจ ชอบใช้ความรุนแรงในการตัดสินปัญหา จนกลายเป็นอาชญากรและอันธพาล สร้างปัญหาให้กับสังคมทั้งในปัจจุบันและในอนาคต ดังจะพบว่าพฤติกรรมวัยรุ่นในปัจจุบัน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางลบค่อนข้างมาก

จากการรายงานผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาความประพฤตินักเรียน นักศึกษาทั่วประเทศ กองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างเดือนตุลาคม 2542 – มกราคม 2543 ได้รวบรวมสถิตินักเรียนนักศึกษาที่ประพฤติตนไม่เหมาะสมแก่สภาพ พบว่านักเรียนกระทำผิดในปีงบประมาณ 2541 จำนวน 6,937 คน และเพิ่มเป็น 8,853 คน ในปี 2542 คิดเป็นร้อยละ 12.14 % เมื่อพิจารณาประเภทของความผิดสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ การทะเลาะวิวาทและพยายามก่อการทะเลาะวิวาท พบว่าในปี 2541 นักเรียนทะเลาะวิวาทและพยายามทะเลาะวิวาทจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 17.6 ในปี 2543 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 82.84 เพิ่มขึ้นจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 65.68 อันดับที่ 2 ได้แก่ การแสดงกิริยาจาไม่สุภาพ ในปี 2541 นักเรียนมีพฤติกรรมแสดงกิริยาจาไม่สุภาพจากเดิมร้อยละ 33.33 ในปี 2542 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 66.67 เพิ่มขึ้นจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 33.34 อันดับที่ 3 ได้แก่ การเสพสารเสพติดและของมีนเมา ในปี 2541 นักเรียนเสพสารเสพติดและของมีนเมา คิดเป็นร้อยละ 33.40 ในปี 2542 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 66.60 เพิ่มขึ้นจากเดิมคิดเป็นร้อยละ 33.20 จากข้อมูลดังกล่าวเป็นตัวบ่งชี้ว่าพฤติกรรมรุนแรง ก้าวร้าว ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ดังรายงานสถิติเด็กที่กระทำผิดและถูกจับกุม ในปี 2542 กรณีก่อการทะเลาะวิวาท มีความรุนแรง เมื่อเทียบกับปีที่ผ่าน ๆ มา (กองสารวัตรนักเรียน 2542 - 2543)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นมีผลกระทบต่อตัวเด็กโดยตรง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาหาคำตอบว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขต เสรีไทย กรุงเทพมหานคร โดยได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นโดยสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน ในสหวิทยาเขตเสรีไทย จำนวน 10 คน และอาจารย์ที่ปรึกษา 10 คน และอาจารย์แนะแนว 5 คน รวม 25 คน ผลการสัมภาษณ์พบว่า นักเรียนมีปัญหาการเรียน ร้อยละ 39.12. ปัญหาความประพฤติ ร้อยละ 28.45 ปัญหาครอบครัว ร้อยละ 20.85 ปัญหาเศรษฐกิจ ร้อยละ 11.58 และใช้แบบสอบถามปลายเปิดถามนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย ปีการศึกษา 2544 จำนวน 250 คน โดยให้นักเรียนตอบคำถามปลายเปิด 3 ข้อ ดังนี้ คำถามข้อที่ 1 ถามว่านักเรียนคิดว่าตนเองมีปัญหาหรือไม่ เช่น ปัญหาการเรียน ปัญหาความประพฤติ ปัญหาครอบครัว ปัญหาเศรษฐกิจ ฯลฯ ถ้ามีคืออะไร คำตอบที่นักเรียนตอบคิดว่าตนเองมีปัญหา จำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 72.80 และคำตอบที่นักเรียนคิดว่าตนเองไม่มีปัญหา จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 27.20 โดยคำตอบที่ตอบมากที่สุดอันดับ 1 ที่นักเรียนคิดว่าตนเองมีปัญหา คือ ปัญหาการเรียน จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 คำตอบอันดับที่ 2 คือ ปัญหาการปรับตัว จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 27.20 อันดับที่ 3 ปัญหาครอบครัว จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 20.80 อันดับที่ 4 ปัญหาเศรษฐกิจ จำนวน 15 คนคิดเป็นร้อยละ 6.0 คำถามข้อที่ 2 ถามว่า

เมื่อนักเรียนมีปัญหาจะแก้ปัญหาอย่างไร มีนักเรียนจำนวน 185 คน ตอบว่าถ้ามีปัญหา จะแก้ปัญหาตัวเอง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 41.63 อันดับที่ 2 คือ ปรึกษาเพื่อน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 27.56 อันดับที่ 3 ปรึกษาครู จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 16.22 ปรึกษาพ่อแม่ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 14.59

คำตอบข้อที่ 3 ถามว่านักเรียนคิดว่าต้องการพัฒนาตนเองด้านใด นักเรียนตอบคำถามจำนวน 198 คน จากนักเรียนที่ทำแบบสอบถามทั้งหมด 250 คน ประกอบด้วยคำตอบที่นักเรียนคิดว่าตนเองมีปัญหาและต้องการพัฒนาตนเอง จำนวน 118 คน และนักเรียนที่คิดว่าตนเองไม่มีปัญหา แต่ต้องการพัฒนาตนเอง จำนวน 80 คน คำตอบที่ตอบมากที่สุดเป็นอันดับ 1 คือ ด้านการเรียน จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67 ด้านการปรับตัว จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.26 ด้านการคบเพื่อน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.07

จากข้อมูลดังกล่าว แสดงว่านักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สหวิทยาเขตเสรีไทย คิดว่าตนเองมีปัญหา ร้อยละ 72.80 พบว่าปัญหาดังกล่าวที่เกิดขึ้นเนื่องจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ขอบทะเลาะกัน ดุด่า เย็บตี อย่างไม่มีเหตุผล เพราะพ่อแม่แยกทางกัน พ่อมีภรรยาใหม่ แม่มีสามีใหม่ ปัญหาด้านครอบครัว ด้านการปรับตัว ด้านการเรียน ด้านสุขภาพ การขาดเรียนเป็นระยะเวลานาน ไม่มีสมาธิ ในการเรียน ขอบก่อกวน ก้าวร้าว เรียกร้อง ความสนใจในห้องเรียน ลักขโมย เล่นการพนัน ดิตสารเสพติด และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศมากขึ้น ดังที่ มณีรัตน์ กฤษณพันธุ์ (Maneerat Gritsanapan. 1989 ช 68 – 69) และทัศนีย์ ประสพกิตติคุณ (Tassanee Prasopkittkun. 1986 : 77 – 78) ทำการศึกษาภูมิหลังของครอบครัวในเรื่องเพศ สภาพร่างกาย สภาพของสุขภาพจิต และการขาดเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีปัญหาในการขาดเรียนในกรุงเทพมหานคร และศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าวกับความสำเร็จในการเรียน ผลจากการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีปัญหาการเรียน พักอยู่กับบิดามารดา แต่บิดามารดาทะเลาะกันบ่อย บิดามีการศึกษาในระดับกลาง รับราชการและทำงานด้านธุรกิจ มารดามีการศึกษาชั้นต่ำและทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน และยังพบว่าภาวะสุขภาพจิตของนักศึกษาที่มีผลกระทบต่อเรียนของนักเรียนมากที่สุด และ อัมพร โอตระกูล และคนอื่น ๆ (2521 : 144 – 156) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสุขภาพจิตของผู้รับบริการที่ศูนย์สุขภาพจิต ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตมีมากในเด็กอายุ 9 – 19 ปี และเป็นชายมากกว่าหญิง ซึ่งสอดคล้องกับที่ยูพา วิสุทธิโกศล และคนอื่น ๆ (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 196 – 197 ; อ้างอิงจาก ยูพา วิสุทธิโกศล และคนอื่น ๆ. 2525. เอกสารประกอบการบรรยายในการประชุมวิชาการ สุขภาพจิตครั้งที่ 35 เรื่องสุขภาพจิตเด็กและเยาวชน และงานสาธารณสุขมูลฐาน. หน้า 1 – 2) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการป่วยทางจิตใจของนักเรียน โดยศึกษาพบว่า นักเรียนชายป่วยเป็นโรคทางจิตมากกว่านักเรียนหญิง ซึ่งอาจเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และการคบเพื่อน เช่น การดิตยาเสพติด การเกิดอุบัติเหตุทางร่างกายและสมองมีมาก เพราะนักเรียนชายขาดโผนมากกว่านักเรียนหญิง เป็นต้น จึงทำให้ผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น นำข้อมูลในการป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลืออย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้อยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างปกติสุข

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
2. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ความสำคัญในการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ สามารถนำข้อมูลเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน โรงเรียนกับชุมชน ครูกับนักเรียน นักเรียนกับนักเรียน วางแผนการจัดหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียนให้สามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างมีความสุข

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2544 ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร จำนวน 8,328 คน เป็นนักเรียนชาย 3,755 คน และนักเรียนหญิง 4,573 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวน 381 คน เป็นนักเรียนชาย 172 คน และนักเรียนหญิง 209 คน ซึ่งมีความเชื่อถือได้ร้อยละ 95 (Yamane, 1967 : 886) ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ชั้นปีและเพศเป็นชั้น (Strata)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้นที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

3.1.1 ตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่

3.1.1.1 เพศ

3.1.1.2 อายุ

3.1.1.3 ระดับชั้นปีที่ศึกษา

3.1.1.4 ลำดับการเกิด

3.1.2 ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่

3.1.2.1 จำนวนพี่น้อง

3.1.2.2 สภาพครอบครัว

3.1.2.3 ลักษณะการอยู่อาศัย

3.1.2.4 อาชีพของบิดา

3.1.2.5 อาชีพของมารดา

3.1.2.6 อาชีพของผู้ปกครอง

3.1.2.7 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1.2.8 สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว

3.1.3 ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

3.1.3.1 บรรยากาศการเรียนการสอน

3.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

3.1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.2 ตัวแปรตาม คือ สุขภาพจิตของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สุขภาพจิต หมายถึง จิตใจที่เป็นความรู้สึกและการแสดงออกของนักเรียน ที่แสดงถึงความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถในการเผชิญอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งสามารถวัดได้โดยใช้แบบสอบถามเพื่อคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต ไทย จี เอช คิว – 60 (Thai GHQ – 60) ซึ่งนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคนอื่น ๆ (2539 : 1 – 6) แห่งภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์รามธิบดี ได้เรียบเรียงเป็นภาษาไทย

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน หมายถึง สิ่งที่มีผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ด้านส่วนตัว

3.1.1 เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

3.1.2 อายุ หมายถึง อายุของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 6 ช่วง ดังนี้

3.1.2.1 อายุ 11 ปี

3.1.2.2 อายุ 12 ปี

3.1.2.3 อายุ 13 ปี

3.1.2.4 อายุ 14 ปี

3.1.2.5 อายุ 15 ปี

3.1.2.6 อายุ 16 ปี

3.1.3 ระดับชั้นปีที่ศึกษา หมายถึง ระดับชั้นที่นักเรียนกำลังเรียนอยู่ขณะนี้ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

3.1.2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

3.1.2.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

3.1.2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.1.4 ลำดับการเกิด หมายถึง ลำดับการเกิดของนักเรียน ร่วมบิดามารดาเดียวกัน ได้แก่

3.1.4.1 ลำดับที่ 1

3.1.4.2 ลำดับที่ 2

3.1.4.3 ลำดับที่ 3 ขึ้นไป

3.2 ด้านครอบครัว ได้แก่

3.2.1 จำนวนพี่น้อง หมายถึง จำนวนพี่น้องที่เกิดจากบิดา มารดา เดียวกัน รวมตัวนักเรียนด้วย แบ่งได้ดังนี้

3.2.1.1 1 คน

3.2.1.2 2 คน

3.2.1.3 3 คนขึ้นไป

3.2.2.6 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของบิดามารดาของนักเรียน ซึ่งเป็นรายได้ประจำเดือนของบิดามารดาารวมกัน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

3.2.2.6.1 ฐานะเศรษฐกิจสูง ได้แก่ รายได้มากกว่า 20,000 บาท ต่อเดือน

3.2.2.6.2 ฐานะเศรษฐกิจปานกลาง ได้แก่ รายได้ 8,000 - 19,999 บาทต่อเดือน

3.2.2.6.3 ฐานะเศรษฐกิจต่ำ ได้แก่ รายได้ต่ำกว่า 8,000 บาทต่อเดือน

3.2.2.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว หมายถึง พฤติกรรมที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียนและพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อบิดามารดา เพื่อทำให้มีความสัมพันธ์ที่ดี ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

3.2.2.7.1 พฤติกรรมที่บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียน ได้แก่ ให้ความรัก ความห่วงใย ต่อนักเรียน ให้กำลังใจและไว้วางใจในการทำกิจกรรมของนักเรียน เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัวกับนักศึกษา

3.2.2.7.2 พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อบิดามารดา ได้แก่ แสดงความรัก ความเคารพ เชื่อฟัง ช่วยเหลืองานที่บิดามารดามอบหมายให้ทำด้วยความเต็มใจ ยอมรับกฎระเบียบภายในครอบครัว การขอคำแนะนำในการปฏิบัติตนทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

3.2.2.8 บรรยากาศการเรียนการสอน หมายถึง สภาพทางการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ที่มีผลต่อการปรับตัวของนักเรียน ได้แก่ วิธีการสอนของครู สถานที่เรียน สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน

3.2.2.9 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน และพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครู ทั้งในและนอกห้องเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

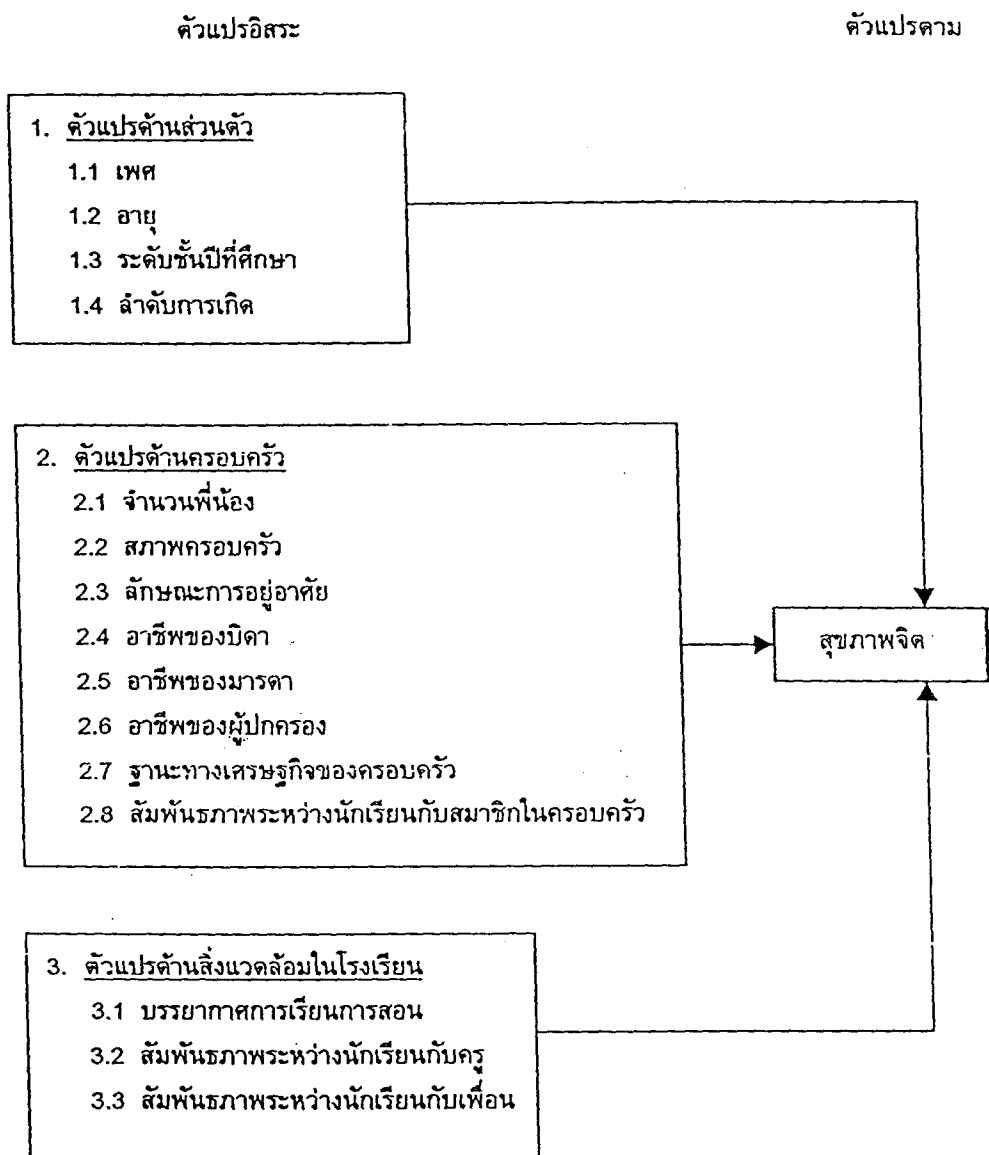
3.2.2.9.1 พฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ให้ความรัก ความเอาใจใส่ เป็นกันเอง ให้คำปรึกษาและชี้แนะแก่นักเรียนทั้งด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

3.2.2.9.2 พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครู ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ เคารพ เชื่อฟัง ตั้งใจและสนใจ กระทำในสิ่งที่ครูอบรมสั่งสอน ชักถามและปรึกษาอาจารย์ทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

3.2.2.10 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อน ปฏิบัติต่อกันทั้งด้านส่วนตัวและด้านการเรียน ทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิด ความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การช่วยเหลือกัน การฟังพาวาตย์ซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การใกล้ชิด การห่วงใย การมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันด้วยความรักและสามัคคี

4. สหวิทยาเขตเสรีไทย หมายถึง การจัดรวมโรงเรียนในพื้นที่ใกล้เคียงเข้าด้วยกัน โดยมี การบริหารจัดการปัจจัยการบริหารร่วมกัน เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานและคุณภาพใกล้เคียงกัน ประกอบด้วยโรงเรียน 5 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบางกะปิ โรงเรียนบดินทรเดชา(สิงห์ สิงหเสนี) 2 โรงเรียนเศรษฐบุทรบำเพ็ญ โรงเรียนสตรีเศรษฐบุทรบำเพ็ญ โรงเรียนบางกะปิสุขุมวิทอนุอุปถัมภ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับ สุขภาพจิตของนักเรียน
2. ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านครอบครัว
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ สมาชิกในครอบครัว
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
 - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน
 - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน
 - 3.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - 3.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
 - 3.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

1.1.1 ความหมายของสุขภาพจิต มาจากคำภาษาอังกฤษ คือ Mental แปลว่า จิตใจหรือแห่งจิต Health แปลว่า สุขภาพ หรืออนามัย เมื่อรวมเข้าด้วยกัน แปลว่า สุขภาพ หรืออนามัยแห่งจิตสำหรับความหมายของสุขภาพจิตนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ดังนี้

ใน Encyclopedia American (1988 : 564) ได้ให้ความหมายของคำว่า "สุขภาพจิต" ไว้ดังนี้ สุขภาพจิตเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับท่าทีของแต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมที่บุคคลนั้นเผชิญอยู่ว่าทำอย่างไร จึงจะเป็นการเหมาะสม และทำให้ตนมีความสุขที่สุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ เป็นการปรับปรุงท่าทีของตนให้เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อม หรือสถานการณ์เพื่อให้เกิดความสุขแก่ตน

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization หรือ WHO) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า สุขภาพจิต (Mental Health) ไว้ว่า ความสามารถของบุคคลที่จะปรับปรุงตนให้มีความสุขและเข้ากับ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นและสามารถดำรงชีวิตของตนเองได้โดยไม่เสียดุลยภาพ ทำให้มีความสุขกาย สบายใจ รวมทั้งสามารถสนองความต้องการของตนเองในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงได้โดยไม่มีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นภายในจิตใจ สุขภาพจิตมิได้หมายความว่าเฉพาะการปราศจากโรคทางจิตและประสาทนั้น แต่รวมถึงการปรับตัวเข้ากับสังคมและสิ่งแวดล้อมได้เป็นอย่างดี (คณัย ไชยโยธา. 2532 :12)

ฝืน แสงสิงแก้ว (2521 : 182) นิยามแห่งวงการจิตแพทย์ไทยให้ความหมายของสุขภาพจิต คือ สภาพชีวิตที่เป็นสุข ผู้มีอารมณ์มั่นคง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมที่เปลี่ยนแปลงมาก ๆ ได้ มีสมรรถภาพในการทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยความพอใจ

สุจินต์ ปรีชามารถ (2523 : 14) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิต หมายถึง สมรรถภาพหรือความสามารถในการปรับตัวของคนเราให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันและสถานการณ์ในอนาคต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 2) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง ความสมบูรณ์ของจิตใจที่ปราศจากอาการผิดปกติต่าง ๆ ทางจิต เช่น โรคจิต โรคประสาท ฯลฯ มีความมั่นคงทางจิตใจ สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในสังคมโดยไม่มีข้อขัดแย้งในจิตใจ

สุภา มาลากุล ณ อยุธยา (2527 : 26) กล่าวถึงสุขภาพจิต หมายถึง ความรู้สึก คุณภาพหรือสุขภาพ การนึกคิด ที่รูปแบบนึกคิด ไปในทางบวก ไม่ยึดมั่นในความคิด ความรู้สึก ค่านิยมเฉพาะของตน ไม่มุ่งโทษผู้อื่น แต่จะแก้ปัญหาโดยตรง มีพฤติกรรมเหมาะสมกับเพศ วัย สิ่งแวดล้อมได้โดยตนเองไม่มีความคับข้องใจมากนัก

สุรางค์ จันทน์เอม (2527 : 2) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง สมรรถภาพในการปรับปรุงตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี มีความคิดถูกต้อง แก้ปัญหาในการดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม และสามารถทำประโยชน์ให้แก่คนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สุจริต สุวรรณชีพ (2528 : 12) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตว่าเป็นสภาพของจิตที่มี ความเข้มแข็งสามารถแก้ปัญหาและปรับจิตใจให้มีความสุขได้อย่างเหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในการดำเนินชีวิต และสุขภาพจิตของมนุษย์โดยทั่วไป มีลักษณะไม่คงที่มักเปลี่ยนแปลงกลับไปกลับมาสุขบ้างทุกข์บ้างได้เสมอจากแรงผลักดันทั้งภายในตัวเองและจากผู้อื่นในสังคมรอบตัว

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530: 6) ได้สรุปความหมายของสุขภาพจิตว่า หมายถึง ความสมบูรณ์ทางจิตใจของมนุษย์ ซึ่งจะช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ปราศจากโรคจิต โรคประสาท มีความสามารถในการปรับตัวในสังคมได้อย่างเหมาะสม มีความมั่นคงทางใจ มีสมรรถภาพในการทำงาน มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นและ ทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พนัส หันนาคินทร์ (2532 : 1) กล่าวว่า สุขภาพจิตตามแนวศาสนาพุทธ จะเน้นถึงการยึดถือปฏิบัติตนตามศีลธรรม บุคคลที่ปฏิบัติตนได้ตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า จะมีจิตใจที่สงบ เยือกเย็น ยอมรับตนเอง และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะมีชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข

กลาสเซอร์ (Glasser. 1960 : 187 – 198) ได้ให้ความหมายสุขภาพจิตว่า เป็นการรับผิดชอบเป็นความสามารถของบุคคลที่จะสนองความต้องการต่าง ๆ ได้สำเร็จ โดยไม่ขัดขวางกับคนอื่น

จาโฮดา (Jahoda. 1970 : 28 – 35) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตว่า สุขภาพจิต หมายถึง การที่มีสภาวะทางจิตที่สมบูรณ์ และการมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ของแต่ละคนนั้น จะต้องพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้ง 6 ประการ ได้เสนอไว้ คือ เจตคติที่มีต่อตนเอง การสร้างความเจริญเติบโตและพัฒนาการให้บังเกิดขึ้นแก่ตนเอง การสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของตนเอง การมีอิสระภาพในการปกครองตนเอง การรับรู้ความเป็นจริงและความรอบรู้ในสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว

คาแพลน ฟรีแมน และซาดอค (ทิพย์ภา บุรี. 2529 : 8 ; อ้างอิงมาจาก Kaplan , Freeman & Sadock. 1980 : 2855) ให้ความหมาย สุขภาพจิต คือ ความรู้สึกเป็นสุขสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

มูลีย์ (Mouley. 1965 : 165 – 167) ได้ให้ความหมายของสุขภาพจิตไว้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง การกระทำ พฤติกรรมที่เหมาะสม เพื่อตอบสนองความต้องการของบุคคล เป็นการลดความตึงเครียดทางอารมณ์เพื่อการปรับตัว เพื่อสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม

เบอร์นาร์ด (Bernard. 1970 : 17) กล่าวว่า สุขภาพจิต หมายถึงความสามารถในการปรับตัวของบุคคล เพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ มีความพอใจ สุขใจและพฤติกรรมนั้นไม่ขัดต่อสังคม คนมีสุขภาพจิตดีสามารถจะเผชิญและยอมรับความเป็นจริงในชีวิต สุขภาพจิตของบุคคลจะดีที่สุดเมื่อบุคคลนั้นยอมรับความสำเร็จของตนเองตามสภาพความเป็นจริง และความสามารถของตนเองด้วยความพอใจโดยไม่ได้รับความกระทบกระเทือน หรือความคับข้องใจน้อยที่สุด บุคคลจะมีสุขภาพจิตในขั้นที่น่าพอใจ ถ้าบุคคลนั้น ไม่ตึงเครียดต่อความไม่สมหวัง จะไม่มีปฏิกิริยาต่อต้านรุนแรงจะรักษาไว้ซึ่งความมีเหตุผล การแสดงออกจะเหมาะสมกับกาลเทศะ

เอิกเบิร์ต (Egbert. 1980 : 10) กล่าวว่า สุขภาพจิตตามแนวพุทธศาสนา หมายถึง การปฏิบัติ อยู่ในศีลทั้ง กาย วาจา ใจ มีสติพิจารณาสิ่งทั้งหลายให้แก่ผู้เรียนเท่ากับความเป็นจริง ไม่ถูกครอบงำด้วยความยินดี ยินร้าย และมีความเป็นมิตรกับคนอื่น ๆ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สุขภาพจิต หมายถึง สภาพความสมบูรณ์ทางด้านจิตใจของบุคคล ที่สามารถปรับตัวและจิตใจให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสังคมได้อย่างเหมาะสม ทั้งในสถานการณ์ปัจจุบันและอนาคต คนที่มีสุขภาพจิตดีสามารถเผชิญและยอมรับความเป็นจริงในชีวิต อารมณ์มั่นคงและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีด้วยความพอใจ มีสมรรถภาพในการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขตามอัตภาพ ปราศจากอาการของโรคประสาทและโรคจิต

ความสำคัญของสุขภาพจิต

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์หรือประชากรเป็นหลัก ประชากรที่มีคุณภาพนั้น ต้องมีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ สามารถทำประโยชน์ให้ตนเองและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหมายถึงการมีสุขภาพจิตที่ดีนั่นเอง

สุดใจน มีวิริยะเกิด (2530 : 3 – 4) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของสุขภาพจิตไว้ว่าสุขภาพจิตเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ถ้าบุคคลใดมีสุขภาพจิตดี พฤติกรรมที่แสดงออกย่อมเป็นที่ยอมรับของสังคม เป็นผลดีต่อตนเองและผู้อื่น แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลใดสุขภาพจิตไม่ดีหรือสุขภาพจิตเสื่อม พฤติกรรมที่แสดงออกย่อมจะนำมาซึ่งความเดือดร้อนทั้งตนเองและผู้อื่น ความสำคัญของสุขภาพจิต แบ่งออกได้ดังนี้

1. สุขภาพจิตมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันในด้านต่าง ๆ ได้แก่
 - 1.1 การสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น บุคคลที่มีสุขภาพจิตดี หน้าที่มักยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นที่ชื่นชอบกับผู้พบเห็น มีเพื่อนฝูงมาก จึงสามารถสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่นได้ ซึ่งตรงกับข้ามกับผู้ที่สุขภาพจิตเสีย ที่มักจะนำเอาปัญหาและเรื่องไม่สบายใจมาสู่ผู้อื่นเสมอ
 - 1.2 ชีวิตครอบครัว ถ้าสมาชิกครอบครัวเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี ย่อมนำความสุขมาสู่ครอบครัว ตรงกันข้ามกับครอบครัวที่มีสมาชิกสุขภาพจิตไม่ดี ย่อมมีแต่การทะเลาะวิวาท เดี๋ยวร้อน ไม่สงบสุข
 - 1.3 ด้านการงาน ผู้มีสุขภาพจิตดี ย่อมมีความสุขกับงานของตน มีประสิทธิภาพในการทำงาน หรือทำงานอย่างเต็มความสามารถ ตรงกันข้ามผู้ที่สุขภาพจิตเสียจะทำงานด้วยความเบื่อหน่ายท้อแท้ ขาดกำลังใจในการทำงาน

2. สุขภาพจิตมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน หากครูมีความสามารถในการสอน สอนนักเรียนด้วยความเอาใจใส่ รัก และเข้าใจเด็ก การเรียนการสอนจะเป็นไปด้วยดี ได้ผลสมกับความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ แต่หากครูสุขภาพจิตไม่ดี เกรี้ยวกราด ไม่รักเด็ก เบื่อหน่ายการสอน เด็กจะมีความตึงเครียด เกิดความคับข้องใจ ซึ่งเป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตของเด็ก และผลเสียต่อการเรียนของเด็กด้วย

3. สุขภาพจิตมีความสำคัญต่อประเทศชาติ เพราะประเทศชาติจะพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วขึ้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากร หากประเทศชาติเต็มไปด้วยประชากรที่มีปัญหาทางจิตใจ ประเทศนั้นก็ไม่สามารถจะพัฒนาให้ก้าวหน้าไปได้

สุขภาพจิตมีความสำคัญในการดำเนินชีวิตของตนเอง สังคม และประเทศชาติ ดังนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544) จึงมุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางหรือจุดมุ่งหมายหลักของการพัฒนา โดยการพัฒนาค้นให้เต็มศักยภาพ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ควบคู่กับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมของสังคม และเสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่นชนบท เพื่อให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะพึ่งตนเอง และทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2540 : 52) ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2540 – 2544) แผนงานสุขภาพจิตได้มุ่งส่งเสริมและป้องกันปัญหาสุขภาพจิต เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพจิตตนเอง ครอบครัวและชุมชน เพื่อเป็นการลดภาระให้บริการของหน่วยงานในภาครัฐและภาคเอกชน (กรมสุขภาพจิต. 2539 : 15) ดังนั้นประชาชนจึงจำเป็นต้องได้รับข้อมูลข่าวสารในด้านความรู้เกี่ยวกับสุขภาพจิต เพื่อสามารถช่วยเหลือตนเอง และป้องกันปัญหาสุขภาพจิตที่จะเกิดขึ้นได้ โดยต้องทราบถึงอาการแสดงออกของผู้มีปัญหาสุขภาพจิต เพื่อให้การช่วยเหลือได้ทันในเบื้องต้น

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต

อบรม สันภิบาล (2521 : 27 – 29) สรุปสาเหตุของโรคประสาท โรคจิตที่วงการแพทย์ยอมรับ มี 3 ประการ ดังนี้

1. สภาพกาย ได้แก่ พันธุกรรม สมองทำงานผิดปกติ ผลจากการได้รับรังสีเอ็กซ์ เป็นต้น
2. สภาพจิตใจ ได้แก่ การขาดความรัก ความอบอุ่น การมีประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึก หวาดหวั่น

ถูกขู่เข็ญ เป็นต้น

3. สภาพสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจที่บีบคั้น สภาพาสงครามการถูกรีดรอนเสรีภาพ การย้ายที่อยู่ เป็นต้น

อัมพร โอตระกูล (2538 : 55) สรุปสาเหตุของภาวะผิดปกติทางจิตจากมุมมองด้านจิตวิทยาว่าเกิดจากปัจจัยสำคัญ 2 ด้าน ดังนี้

1. ปัจจัยที่เกิดจากภายในตัวบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่

- 1.1 สาเหตุของร่างกาย เมื่อร่างกายเจ็บป่วยหรือมีโรคประจำตัวเรื้อรังจะทำให้บุคคลนั้น

มีอาการแปรปรวน เช่น หงุดหงิด ฉุนเฉียวง่าย ทำงานไม่เต็มความสามารถเมื่อเจ็บป่วยนาน ๆ จะทำให้อารมณ์เปลี่ยนแปลงมากขึ้น เกิดความวิตกกังวล ห่อแค้น ซึ่งอาจนำไปสู่อาการทางจิตประสาทได้ นอกจากนั้นยังรวมถึงความพิการทางร่างกาย ซึ่งพิการโดยทั่วไป มักมีอาการอ่อนไหวง่าย เมื่อได้รับการล้อเลียน ทำให้คิดมากและมีผลต่อสุขภาพจิตได้

1.2 สาเหตุของจิตใจ เนื่องจากมนุษย์มีความต้องการด้านจิตใจอยู่เสมอตราดที่ยังมีชีวิตอยู่ ความต้องการดังกล่าว คือ ความต้องการพื้นฐานที่เป็นแบบแผนเดียวกันกับทฤษฎีของมาสโลว์ (Maslow) ซึ่งแบ่งออกเป็น ชั้น ดังนี้

- ชั้นที่ 1 ความต้องการด้านร่างกาย เช่น ต้องการอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ
- ชั้นที่ 2 ความต้องการความปลอดภัย ไม่ต้องการให้ชีวิตได้รับอันตราย
- ชั้นที่ 3 ความต้องการความรัก เช่น ความรักจากพ่อแม่ เพื่อน เป็นต้น
- ชั้นที่ 4 ความต้องการมีชื่อเสียง เช่น อยากให้เป็นที่รู้จักของสังคม
- ชั้นที่ 5 ความต้องการประสบความสำเร็จ เช่น ประสบความสำเร็จด้านการประกอบ

อาชีพด้านการเรียน เป็นต้น

2. ปัจจัยที่เกิดจากภายนอกตัวบุคคล

2.1 สาเหตุจากครอบครัวและสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ ลูก บุคคลที่ไม่ได้รับการเลี้ยงดูจากพ่อแม่ด้วยความรัก ความอบอุ่น และประสบการณ์ของสัมพันธภาพที่ดีจากครอบครัวเมื่อโตขึ้น ไม่สามารถปรับตัวได้ จิตใจไม่เข้มแข็ง ไม่สามารถเผชิญปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของชีวิต ซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาสุขภาพจิต

2.2 สาเหตุจากภาวะการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ได้แก่ เหตุการณ์หรือกิจกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงวัยต่าง ๆ ที่คนเราต้องปรับตัว เช่น วัยเด็กต้องต่อสู้กับการเรียน การสอบแข่งขัน วัยผู้ใหญ่ต้องปรับตัวเรื่องความรัก การครองเรือน เป็นต้น ถ้าปรับตัวไม่ได้ก็จะทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต นอกจากนั้นยังรวมถึงปัญหาด้านเศรษฐกิจ การประสมภยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม แผ่นดินไหว ซึ่งภาวะการณ์เหล่านี้จะมีผลกระทบต้อจิตใจ ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตได้

2.3 สาเหตุจากวัฒนธรรมและค่านิยมของสังคม ในสังคมที่อยู่หากมีการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ประเพณีอย่างรวดเร็ว เช่น เด็กและวัยรุ่น มักรับวัฒนธรรมที่เปลี่ยนใหม่ได้ง่ายและรวดเร็ว ประพฤติตนตามวัฒนธรรมใหม่ ซึ่งจะเกิดความขัดแย้งกับผู้ใหญ่ ทำให้ผู้ใหญ่ไม่พอใจ ส่งผลให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตได้

กองสุขภาพจิต (2535 : 38 – 40) กล่าวถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตไว้ดังนี้

1. ความอยาก ความต้องการทั้งหลายอันติดตัวมาแต่กำเนิด ทั้งด้านร่างกาย เช่น สิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการกินอยู่หลับนอน การขับถ่าย การสืบพันธุ์ และความปลอดภัย เป็นต้น และด้านจิตใจ เช่น ความเป็นเจ้าของ ความมีหน้ามีตา การได้รับการยกย่องสรรเสริญ การมีเกียรติ มีอำนาจ เป็นต้น เมื่อไม่ได้ อยากมี อยากเป็น หรือเมื่อไม่อยากจะเป็นอย่างที่คนอื่นอยากเป็นได้ ก็จะทำให้เกิดปัญหา

2. ปัญหาครอบครัว ความขัดแย้งกันภายในสมาชิกของครอบครัว ความต้องการรับผิดชอบ ปัญหาต่าง ๆ ที่ต้องแก้ไขหรือดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดทั้งของตนเองและครอบครัว

3. ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การทำมาหากินเพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยในการดำรงชีวิต การดิ้นรนความผิดพลาดในการดำเนินงาน ความเสียหายที่เกิดโดยไม่คาดฝันและอุปสรรคต่าง ๆ

4. ปัญหาทางด้านสังคม การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ มีการติดต่อ มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีกฎเกณฑ์ มีการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เป็นสังคมมนุษย์ เมื่อมีกฎระเบียบก็ย่อมมีทั้งการปฏิบัติตาม การไม่ปฏิบัติ มีผลประโยชน์ ย่อมมีการขัดผลประโยชน์ เมื่อคนจากภูมิหลังต่าง ๆ ฐานะต่าง ๆ ความคิดเห็นต่าง ๆ กัน มารวมกัน ย่อมมีความแตกต่างเกิดขึ้น การแบ่งชั้นวรรณะ การแก่งแย่ง ซึ่งดีชิงเด่น การเอาเปรียบเหล่านี้เป็นปัญหาลังคมและเป็นสิ่งที่กดดันจิตใจของผู้ที่เสียเปรียบหรือด้อยโอกาส

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้รายงานข้อมูลสำรวจสภาพจิตใจในภาวะวิกฤติเศรษฐกิจของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ปี พ.ศ. 2541 จำนวน 410 ราย พบว่าประชาชนมีปัญหาการเงินจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจร้อยละ 74.90 มีความเครียดสูงร้อยละ 39.50 คิดฆ่าตัวตายร้อยละ 4.60 และในกลุ่มของนักธุรกิจจำนวน 610 ราย พบว่าปัญหาการเงินเนื่องจากภาวะวิกฤติเศรษฐกิจ คิดเป็นร้อยละ 69.20 มีความเครียดสูงร้อยละ 36.20 และคิดฆ่าตัวตายร้อยละ 2.10 (กรมสุขภาพจิต. 2540 : 1 – 2) และจากจำนวนผู้มารับบริการในสถานบริการสังกัดกรมสุขภาพจิตใน พ.ศ. 2536 มีถึง 709,547 คน พ.ศ. 2537 มี 734,620 คน พ.ศ. 2538 มี 732,107 คน พ.ศ. 2539 มี 758,790 คน และ พ.ศ. 2540 มี 315,650 คน ตัวเลขข้างต้น คือ จำนวนผู้มารับบริการที่งานผู้ป่วยนอกของหน่วยงานสังกัดกรมสุขภาพจิต นอกจากนี้ยังมีประชาชนอีกจำนวนหนึ่งที่มีปัญหาการเจ็บป่วยทางจิต แต่ไม่สามารถมารับบริการในสถานบริการได้ จึงเลือกขอรับคำปรึกษาทางโทรศัพท์ จำนวนทั้งสิ้น 4,652 ราย แยกเป็นปรึกษาปัญหาความเจ็บป่วยทางจิต จำนวน 1,419 ราย ปัญหาครอบครัว 1,146 ราย ปัญหาการปรับตัว 617 ราย ปัญหาด้านการเรียน 185 ราย และปัญหาอื่น ๆ 1,295 ราย (กรมสุขภาพจิต. 2540) ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนสนับสนุนให้ผู้ประสบปัญหา ถ้าไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างทันท่วงทีอาจทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตได้

สมชาย จักรพันธ์ (2533 : 41 – 42) กล่าวถึงสาเหตุของโรคประสาท โรคจิต ซึ่งมีผู้ตั้งทฤษฎีต่าง ๆ ไว้ 3 ประเภท ขึ้นอยู่กับกลุ่มใดมีความเชื่อเน้นหนักไปด้านไหน ดังนี้ กลุ่มแรก เชื่อในความผิดปกติทางกาย (Organic Concept) เช่น มีพยาธิสภาพในสมอง มีความผิดปกติของระบบต่อมไร้ท่อ ระบบการเผาผลาญ กลุ่มที่สอง เชื่อในความผิดปกติทางพันธุกรรม (Hereditary Concept) ซึ่งได้รับแนวคิดจากชาร์ล ดาร์วิน เชื่อว่าผู้ป่วยโรคจิตจะมีความผิดปกติทางพันธุกรรมและสมอง เจริญเติบโตไม่เต็มที่ แต่ยอมรับว่า ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการปรับตัวให้เข้ากับสังคมยุคใหม่ไม่ได้ กลุ่มที่สาม เชื่อว่าความผิดปกติทางจิตเกิดจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลง ความบีบคั้นในด้านต่าง ๆ หรือผู้ป่วยเองอยู่ในวัยเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย เช่น ผู้ป่วยวัยรุ่น วัยชรา เป็นต้น

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปปัจจัยที่ก่อให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต คือ ปัจจัยในตัวบุคคล ได้แก่ ด้านร่างกายและจิตใจ และปัจจัยภายนอกตัวบุคคล ได้แก่ ครอบครัว เศรษฐกิจสังคมและภาวะการณต่าง ๆ แวดล้อมต่าง ๆ ปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลต่อสุขภาพจิตของคนทั่วไปไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ ในด้านสุขภาพจิตนักเรียน ซึ่งในอนาคตจะเจริญเติบโตเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศนั้น ทางโรงเรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจำเป็นต้องศึกษาถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน เพื่อหาแนวทางส่งเสริมป้องกัน และแก้ไขให้นักเรียน มีสุขภาพจิตดีต่อไป

อาการแสดงออกทางสุขภาพจิต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 290 – 293) ได้กล่าวถึงอาการเริ่มแรกของนักเรียนที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต คือ

- 1 ปัญหาการเรียน
- 2 ปัญหาด้านความประพฤติ

ปัญหาด้านการเรียน หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากความเลื่อมทางสุขภาพจิตของนักเรียน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง โดยไม่มีความบกพร่องทางร่างกายและเชาวน์ปัญญา จากการศึกษาประวัติการเรียนในอดีต ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนมักอยู่ในเกณฑ์ดีหรือปานกลาง

อาการที่แสดงให้เห็นว่าเกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิต คือ

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงกว่าเดิมและลดลงมากขึ้นเรื่อย ๆ
2. มักขาดเรียนหรือไปโรงเรียนสายบ่อยครั้ง หรือเป็นประจำ โดยไม่สมเหตุสมผลหรือ

พิมลศรี จันทพร (2540 : 80 – 81) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของครูผู้สอนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนนักเรียน จำนวน 91 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 592 เป็นชาย 292 คน และหญิง 300 คน ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีผลทำให้ระดับสุขภาพจิตของนักเรียนแตกต่างกัน ได้แก่ สถานที่ตั้งของโรงเรียนในเขตกับนอกเขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี เพศ สภาพครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดา ความสัมพันธ์นักเรียนกับพี่น้อง อาชีพของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

วรางคณา แสงวิภาค (2542 : 98 – 100) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1,338 คน เป็นนักเรียนชาย 533 คน และนักเรียนหญิง 805 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต จี เอช คิว – 28 (GHQ – 28) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีสุขภาพจิตโดยรวมอยู่ในระดับปกติ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักเรียนได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บรรยากาศการเรียนการสอนสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับครูการให้บริการ นักเรียน และสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนโดยรวม ด้านตัวแปรที่สามารถพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียน เมื่อใช้ตัวพยากรณ์ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนแยกรายด้าน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองบรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การให้บริการนักเรียนและลำดับที่ของการเกิด ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของสุขภาพจิต ได้ร้อยละ 15.80

อุไร ชมมะลิ (2542 : 74) ได้ศึกษาระดับสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดนครปฐม จำนวน 400 คน เป็นนักเรียนชาย 213 คน และนักเรียนหญิง 187 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต จี เอช คิว – 30 (GHQ – 30) ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อสุขภาพจิตได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน และแรงสนับสนุนทางสังคม โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง มีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่อยู่ในบรรยากาศในชั้นเรียนแบบประชาธิปไตยมีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย

มาโนช สุขฤกษ์ (2528 : 65) ให้ความเห็นว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการตาย การหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่และสภาวะอื่น ๆ ที่ทำให้สูญเสียพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดความรักและความอบอุ่นที่ควรได้รับ เป็นคนมีปมด้อยในตนเอง เมื่อโตขึ้นอาจจะประสบปัญหาการปรับตัวและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 223) กล่าวว่าสุขภาพทางร่างกายและสุขภาพจิตของคนที่มีความสัมพันธ์กันมาก มักจะพบว่าเด็กที่มีโรคประจำตัวบางอย่าง หรือมีความบกพร่องทางกาย จะได้รับความลำบากในการปรับตัว มีอารมณ์หงุดหงิด ไม่สามารถเข้ากับเพื่อนได้ ในขณะเดียวกันเด็กที่มีสุขภาพจิตไม่ดี ก็มักจะมีผลทำให้สุขภาพกายทรุดโทรมลง และอาการเจ็บป่วยลุกลามมากยิ่งขึ้น

จารุวรรณ ตั้งศิริมงคล (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพจิตและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนนั้นยังอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีปัญหาสุขภาพจิตยังไม่รุนแรง แต่มีอาการผิดปกติทางจิตเป็นบางครั้งในเรื่องความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย้ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ซึมเศร้า ก้าวร้าวชอบทำลายกลัวโดยไม่มีเหตุผลนักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาการปรับตัวทางด้านการเรียนมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านอนาคตในเรื่องของอาชีพและการศึกษาต่อ

โรคทางจิตเวชอื่น ๆ ซึ่งมีโรคอีกหลายชนิดที่แสดงอาการทางจิต แต่ไม่จัดอยู่ในโรคหรือหัวข้อใดข้างต้น เช่น พุคติด้อย่าง เมื่ออาหาร กินไม่ได้จนน้ำหนักลดลงอย่างมาก ชอบโยกตัว ดิ้นวุ่น ฝันร้ายเป็นประจำ ละเมอ กัดเล็บ ปัสสาวะรดที่นอน ฯลฯ

จากอาการแสดงออกของปัญหาสุขภาพจิตดังกล่าว ทำให้ผู้มีปัญหาสุขภาพจิตไม่สามารถดำรงชีวิตอย่างปกติสุข และส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัว สังคม และการพัฒนาประเทศ จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพจิต เพื่อหาแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาสุขภาพจิตขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปอาการแสดงออกของปัญหาสุขภาพจิต ได้ดังนี้

1. อาการทางกาย
2. อาการทางใจ
3. อาการทางพฤติกรรม

ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดี

กรมการแพทย์ (2529 : 3) ได้ให้ข้อเสนอแนะทางการพิจารณาลักษณะของบุคคลที่มีสุขภาพจิตดี คือ บุคคลที่สามารถแก้ปัญหา สามารถปรับตัวและปรับจิตใจได้อย่างเหมาะสมกับสังคม และสภาพแวดล้อมที่เป็นจริงและเสริมว่าการดำเนินชีวิตปุถุชนย่อมต้องเผชิญความทุกข์ ความตึงเครียด ความไม่พอใจ ความผิดหวัง แต่ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี จะสามารถแก้ปัญหาหรือผ่อนปรนหาทางออกที่เหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรม และสามารถปรับจิตใจได้ ยอมรับผลที่จะเกิดตามมาได้ สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุขสบายตามอัตภาพ

1. ไม่มีโรคทางร่างกายและจิตใจ
2. มีความสามารถสร้างความสัมพันธ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้
3. มีความสามารถที่จะปรับตัวในสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา
4. สามารถทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชนแวดล้อมได้ตามสภาพของตนเอง
5. สามารถปรับตัวปรับใจให้เกิดความพึงพอใจและมีความมั่นคงต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น
6. สามารถปรับตัวปรับใจให้เกิดความพึงพอใจและมีความมั่นคงต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

วีระ ไชยศรีสุข (2533 : 16 – 17) ได้ให้ลักษณะของผู้มีสุขภาพจิตดี 20 ประการ คือ

1. เป็นผู้มีความสามารถและมีความเต็มใจที่จะรับผิดชอบอย่างเหมาะสมกับอายุ
2. เป็นผู้มีความพอใจในความสำเร็จจากการได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มโดยไม่คำนึง

ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมนั้นจะมีการถกเถียงกันมาก่อนหรือไม่ก็ตาม

3. เป็นผู้เต็มใจที่จะทำงานและรับผิดชอบอย่างเหมาะสมกับบทบาทหรือตำแหน่งในชีวิตของเขา แม้ว่าจะทำไปเพื่อตำแหน่งก็ตาม

4. เมื่อเผชิญกับปัญหาที่จะต้องแก้ไข เขาก็ไม่หาทางหลบหลีก

5. จะรู้สึกสนุกต่อการจัดอุปสรรคที่ขัดขวางต่อความสุขหรือพัฒนาการหลังจากค้นพบว่าอุปสรรคนั้นเป็นความจริงไม่ใช่อุปสรรคในจินตนาการ

6. เป็นผู้สามารถตัดสินใจด้วยความกังวลน้อยที่สุด มีความรู้สึกขัดแย้งในใจ และหลบหลีกปัญหาน้อยที่สุด

7. เป็นผู้สามารถอดทนและรอได้ จนกว่าจะพบสิ่งใหม่หรือทางเลือกใหม่ที่มีความสำคัญหรือดีกว่า

8. เป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จด้วยความสามารถที่แท้จริง ไม่ใช่ความสามารถในความคิดฝัน

9. เป็นผู้คิดก่อนที่จะทำหรือมีโครงการแน่นอนก่อนที่จะปฏิบัติ ไม่มีโครงการที่จะถ่วง หรือ หลีกเลียง การกระทำต่าง ๆ

10. เป็นผู้ที่เรียนรู้จากความล้มเหลวของตนเอง แทนที่จะหาข้อแก้ตัวด้วยการหาเหตุผล เข้าข้างตนเองหรือโยนความผิดให้ผู้อื่น เมื่อประสบผลสำเร็จก็ไม่ชอบคุยโอ้อวดจนเกินความจริง

11. เป็นผู้ที่ปฏิบัติได้สมทบหาทราบดีว่าจะปฏิบัติอย่างไรเมื่อถึงเวลาทำงานหรือจะปฏิบัติอย่างไรเมื่อถึงเวลาเล่น

12. เป็นผู้ที่สามารถจะปฏิเสธต่อการเข้าร่วมกิจกรรมที่ใช้เวลามากเกินไปหรือกิจกรรมสวนทางกับกิจกรรมที่เขาสนใจ แม้ว่ากิจกรรมนั้นจะทำให้เขาพอใจได้ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งก็ตาม

13. เป็นผู้สามารถตอบรับที่จะเข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์สำหรับเขา แม้ว่ากิจกรรมนั้นจะไม่ทำให้เขาพึงพอใจก็ตาม

14. เป็นผู้ที่แสดงความโกรธออกมาโดยตรง เมื่อเขาได้รับความเสียหายหรือถูกรังแกและ จะแสดงออกเพื่อป้องกันความถูกต้องของเขาด้วยเหตุผล การแสดงออกนี้จะมี ความรุนแรง เหมาะสมกับปริมาณ ความเสียหายที่เขาได้รับ

15. เป็นผู้ที่สามารถแสดงความพอใจออกมาโดยตรง และจะแสดงออกอย่างเหมาะสมกับปริมาณและชนิดของสิ่งที่ทำให้เกิดความพึงพอใจนั้นเป็นผู้สามารถอดทนหรืออดกลั้นต่อความผิดหวัง และภาวะคับข้องใจทางอารมณ์ได้ดี

16. เป็นผู้ที่มีลักษณะนิสัยและเจตคติที่ก่อให้เกิดรูปขึ้นอย่างเป็นระเบียบ เมื่อเผชิญกับสิ่งยุ่งยากต่าง ๆ ก็สามารถจะประนีประนอม นิสัยและเจตคติเข้ากับสถานการณ์ที่ยุ่งยากต่าง ๆ ได้

17. เป็นผู้สามารถระดมพลังที่มีอยู่ในตัวเองออกมาใช้ได้อย่างทันที และพร้อมเพรียง สามารถรวมพลังสู่เป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อความสำเร็จของเขา

18. เป็นผู้ที่ไม่พยายามเปลี่ยนแปลงความจริง ซึ่งชีวิตของเขาจะต้องดิ้นรนต่อสู้อย่างไม่สิ้นสุด แต่เขาจะยอมรับว่าบุคคลจะต้องต่อสู้กับตนเอง ฉะนั้นเขาจะต้องมีความเข้มแข็งให้มากที่สุด และใช้วิจารณ์ญาณที่ดีที่สุดเพื่อผลจากคน คลื่นอุปสรรคภายนอก

จาโฮดา (Jahoda, 1958 : 22 – 24) ได้ให้เกณฑ์การพิจารณาผู้มีสุขภาพจิตดีไว้ ดังนี้

1. เจตคติต่อคนอื่น หมายถึง การมองตัวเองได้อย่างถูกต้อง มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและเข้าใจเอกลักษณ์ของตนเอง

2. การสร้างความเจริญให้เกิดแก่ตนเอง หมายถึง บุคคลที่มีสุขภาพจิตดีย่อมมีแบบฉบับในการพัฒนาตนเอง ให้มีความเจริญยิ่ง ๆ ขึ้น

3. การสร้างบูรณาการแห่งบุคลิกภาพของตนเอง หมายถึง การผสมผสานกลมกลืนของบุคลิกภาพของตน ได้แก่ กระบวนการคิด ความรู้สึกและการกระทำที่สอดคล้องกัน มักเกิดความขัดแย้งกันระหว่างความคิด ความรู้สึก และการกระทำ

4. การสร้างความสัมพันธ์ต่อโลกภายนอก หมายถึง ความเป็นอิสระต่อตนเองพฤติกรรมของบุคคลย่อมไม่เกิดจากอิทธิพลภายนอกอย่างเดียว แต่มีผลจากอิทธิพลภายในด้วย เช่น ค่านิยม ทรัพยากรของตนเอง

5. เข้าใจสภาพความเป็นจริง หมายถึง การมองโลกด้วยความเป็นจริง ไม่ใช่ตามที่ตนปรารถนาจะให้ เป็น มีความสนใจและห่วงใยสวัสดิภาพของผู้อื่น

6. ควบคุมสิ่งแวดล้อมได้ หมายถึง ผู้ที่มีสุขภาพจิตดี ย่อมสามารถเอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ สามารถที่จะรัก มีสัมพันธภาพกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและหาความพึงพอใจจากสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่

เอ็กเบิร์ต (Egbert. 1980 : 11) กล่าวว่า ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดีจะมีลักษณะดังนี้ คือ

1. รู้จักตัวเอง สามารถพัฒนาบุคลิกภาพผสมผสานกันได้เหมาะสมกับความเป็นจริง
2. เป็นผู้ที่ตั้งความหวังในทางที่เป็นไปได้
3. เป็นผู้ที่เข้าใจชีวิตและจุดหมายในชีวิต
4. เป็นผู้ที่มีพลังในการดำรงชีวิต สามารถก่อให้เกิดความหวังของชีวิต
5. มีความสามารถในการปรับความคิด พฤติกรรม ตามประสบการณ์ของชีวิตแต่ละช่วงได้
6. สามารถเปิดเผยตนเอง สร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นได้

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การพิจารณาสุขภาพจิตของบุคคลนั้น ควรพิจารณา

2 ด้าน คือ พิจารณาที่ตนเอง และพิจารณาที่การปฏิบัติต่อผู้อื่น

ยุพา วิสุทธิโกศล (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ . 2530 : 191 ; อ้างอิงมาจาก ยุพา วิสุทธิโกศล. 2524)

สรุปได้ว่า สุขภาพจิตที่ดีของนักเรียนประกอบด้วยการมีความพอใจ ตั้งใจในการเรียนสม่ำเสมอ ไปโรงเรียน ด้วยใจรัก มีความสุข สนุกสนาน ร่วมมือกับครูในการเรียนการสอนเป็นอย่างดี

วีระ ไชยศรีสุข (2533 : 58) กล่าวถึงนักเรียนที่มีสุขภาพจิตดีว่า คือ นักเรียนที่มีร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง มีอารมณ์สดชื่นแจ่มใส ร่าเริงตามสมควรแก่วัย มีความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา กล้าพูด กล้าซักถาม กล้าแสดงออกด้วยความกระตือรือร้น ชอบเข้าร่วมกิจกรรมโดยไม่เคอะเขิน ชอบเล่นกับเพื่อน ๆ อย่างสนุกสนาน ไม่รังแกเพื่อน แสดงออกกับเพื่อนด้วยความมีน้ำใจ รู้จักให้อภัย ไม่เป็นเด็กที่พูดโกหกหรือพูดโอ้อวด เวลาทำงานก็ทำด้วยความตั้งใจ ผลการเรียนแสดงความก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ ไปโรงเรียนสม่ำเสมอ

บุบผา มาลีวงศ์ (2521 : 14 – 15) กล่าวถึงเยาวชนที่มีสุขภาพจิตดีว่า เป็นผู้สามารถเข้าใจตนเอง และผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง มีความร่าเริงแจ่มใส แสดงอารมณ์ ได้เหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ปฏิบัติตนได้ถูกต้องตามกาลเทศะ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความรู้สึกละเอียดอ่อน ทำงานได้สำเร็จ แม้ว่าจะเป็นงานยาก เต็มใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถยอมรับพฤติกรรมและความรู้สึกของผู้อื่น มีเหตุผล ในการกระทำสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งการยอมรับความสามารถและความบกพร่องของตนเอง

พอล (บิงอรัลด์ สุขตระกูล. 2532 : 31 ; อ้างอิงมาจาก Paul L.B. 1971 : 105 – 111) ได้สำรวจ สถานภาพสุขภาพจิตในกลุ่มประชาชนทั่วไป พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อสุขภาพจิต ได้แก่ สุขภาพกาย เพศ อายุ และรายได้ของครอบครัว

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น พอสรุปได้ว่า นักเรียนที่มีสุขภาพจิตดี คือ นักเรียนที่สามารถเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง มีสุขภาพกายดี มีอารมณ์ร่าเริงแจ่มใสเหมาะสมกับวัย รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนและครูได้อย่างมีความสุข และมีความตั้งใจในการเรียนอย่างสม่ำเสมอ

ลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตเสื่อม

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 290 – 292) กล่าวถึงอาการระยะเริ่มแรก que แสดงถึงการมีปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ปัญหาด้านการเรียน หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากความเสื่อมทางสุขภาพจิตของนักเรียน แล้วไปมีผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลง ทั้ง ๆ ที่มีได้มีความบกพร่องของร่างกาย และเชาวน์ปัญญา อาการต่าง ๆ ที่แสดงให้เห็นว่านักเรียนเกิดปัญหาทางด้านสุขภาพจิต สรุปได้ดังนี้

- 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนลดลงกว่าเดิม และลดลงมากขึ้น ๆ เรื่อยมา
 - 1.2 ขาดเรียนหรือไปโรงเรียนสายบ่อยครั้งหรือเป็นประจำ โดยไม่มีเหตุผลเพียงพอ
 - 1.3 ในขณะที่เรียนหนังสือ ชอบนั่งใจลอยมองออกไปนอกห้อง หรือนั่งจ้องกระดานดำ โดยไม่รับรู้อะไรที่ครูสอน หรือไม่มีสมาธิในการเรียน
 - 1.4 ชอบแสดงอาการเบื่อ ในการเรียน เช่น บ่นไม่ชอบครูที่สอน ไม่ชอบวิชาที่เรียน ไม่ชอบเพื่อนในห้อง เป็นต้น
 - 1.5 ผลัดส่งการบ้านหรือไม่ทำการบ้าน โดยไม่มีเหตุผล หรือทำงานช้า ส่งงานช้ากว่ากำหนด อยู่เสมอ
2. ปัญหาด้านความประพฤติ หมายถึง ปัญหาที่เกิดจากความเสื่อมของสุขภาพจิตของนักเรียน แล้วไป แสดงอาการทางพฤติกรรม อาการต่าง ๆ ที่แสดงออกมา สรุปได้ดังนี้
- 2.1 มีอารมณ์ไม่มั่นคง เช่น อารมณ์ฉุนเฉียวบ่อยครั้ง หรือหน้าตาหงอยเหงา เศร้าซึมอยู่เป็นนิจ สิ้นหนามีความทุกข์อยู่เรื่อย ไม่สดชื่นแจ่มใส ไม่เหมาะสมกับระดับอายุเดียวกัน ซึ่งเป็นวัยที่สดชื่น ร่าเริง
 - 2.2 ชอบก่อความวุ่นวาย แสดงอาการเรียกร้องความสนใจตลอดเวลา ชอบพาลหาเรื่องทะเลาะกับคนอื่น มีความอิจฉาเกลียดชังคนอื่น เห็นคนอื่นเป็นศัตรูไปหมด
 - 2.3 ชอบพูดปด หรือคุยโอ้อวด ชอบอวดอ้างคุยโม้
 - 2.4 ชอบลักขโมย ทั้ง ๆ ที่ฐานะไม่ขัดสน
 - 2.5 เข้ากับเพื่อนไม่ได้ เพราะไม่ยอมเข้ากับเพื่อน หรือเพราะเพื่อนไม่ชอบที่ไปรังแกเขาเสมอ ๆ
 - 2.6 หนีโรงเรียน ขาดความรับผิดชอบในการเรียนและการทำงาน
 - 2.7 แสดงความรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.8 แสดงอารมณ์โกรธมากเกินควรต่อคำตำหนิ หรือคำวิพากษ์วิจารณ์ของบุคคลอื่น โดยไม่พิจารณาถึงเหตุ เป็นการไม่ยอมรับตนเอง
 - 2.9 พยายามแข่งดีแข่งเด่น เอาชนะคนอื่นมากเกินไป แม้ว่าบางอย่างเกินความสามารถและเกินวิสัยที่จะทำได้ เช่น ต้องการเรียนให้ได้ที่ 1 เท่ากับคนที่มีความรู้สูงกว่าตน ชอบคบหาสมาคมกับบุคคลที่ด้อยกว่าหรืออายุน้อยกว่า เพื่อจะได้เป็นผู้นำ สร้างปมเด่น ลบปมด้อย และทำให้เป็นที่ยอมรับแก่บุคคลอื่นได้
- วิธี ไซศรีสุข (2533 ; 58 – 59) กล่าวถึงลักษณะของนักเรียนที่มีปัญหาทางสุขภาพจิต ดังนี้
1. ผลสัมฤทธิ์การเรียนลดลงกว่าเดิมทั้ง ๆ ที่เคยเป็นเด็กมีความตั้งใจเรียนมาก่อน
 2. ขาดโรงเรียนบ่อย หรือมาสายเป็นประจำ โดยมีข้ออ้างที่ไม่สมเหตุผล
 3. แสดงอาการเบื่อหน่ายการเรียน เช่น ไม่แสดงความสนใจในขณะที่ครูกำลังสอน หรือนั่งเหม่อลอย
 4. ไม่ทำงานตามที่ครูสั่ง หรือทำเสร็จช้า ไม่เรียบร้อย
 5. มีอารมณ์ไม่มั่นคง เช่น บางครั้งขี้แย บางครั้งแสดงอาการโกรธออกมาอย่างไม่มีเหตุผล
 6. ชอบก่อความวุ่นวายเรียบร้อยในห้องเรียน โดยการทำกิริยาอาการแปลก ๆ เพื่อเรียกร้องความสนใจ
 7. ปรับตัวเข้ากับเพื่อนไม่ได้ มักก่อเรื่องหรือไม่ยอมเข้าหาเพื่อน
 8. แสดงความรู้สึกมีปมด้อยและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
 9. ชอบแสดงพฤติกรรมแปลก ๆ เช่น ดูดนินทา กัดเล็บ หรือพูดติดอ่าง
 10. ชอบพูดปด หรือชอบคุยโอ้อวด

พฤติกรรมทั้ง 10 ข้อดังกล่าว พบได้ในนักเรียนและบุคคลธรรมดา แต่บุคคลเหล่านั้นจะแสดงอาการเพียงชั่วคราว เมื่อมีปัญหาหรือมีความตึงเครียดทางอารมณ์มากและจะหายไปโดยเร็ว แต่เด็กที่มีสุขภาพจิตเสื่อม หรือมีปัญหาทางสุขภาพจิต จะแสดงพฤติกรรมดังกล่าวมากขึ้นและบ่อยครั้งเกินไป และเมื่อเกิดอาการเหล่านี้จะเป็นอยู่ในเวลาค่อนข้างยาวนาน อาจเป็นวัน หรือสัปดาห์ หรือเป็นเดือนได้

ซูทิตย์ ปานปรีชา (2533 : 9) กล่าวถึงอาการแสดงออกของปัญหาของสุขภาพจิตไว้ ดังนี้

1. โรคทางกายที่มีสาเหตุทางใจ เป็นโรคที่เกิดจากความกังวล ความไม่พอใจ ความโกรธ ความผิดหวัง ความกลัว หรือความกดดันทางจิตใจใด ๆ ก็ตามที่มีความรุนแรงไม่มากนัก และถูกเก็บกดไว้ในใจไม่อาจแสดงออกมาให้ผู้อื่นเห็น จิตใจจะเก็บความกดดันเหล่านั้นและระบายความเครียดออกมาเป็นอาการทางกาย ซึ่งตรวจไม่พบความผิดปกติของอวัยวะ เช่น ปวดศีรษะ ปวดต้นคอ ปวดเอว มึนงง ความจำเสื่อม หน้ามืด ใจสั่นจะเป็นลม แขนหน้าอก ฯลฯ

2. การคิดสารเสพติด การคิดเล่ห์ หรือคิดยา เป็นภาวะที่คล้ายคลึงกัน คือ ผู้คิดยามีความต้องการที่จะเสพยาอย่างขาดไม่ได้ การคิดมักจะเริ่มติดจากจิตใจมาก่อน โดยการทำให้มันเมา ลืมปัญหาชั่วคราว ต่อมาร่างกายเกิดอาการเคยชิน ถ้าหยุดเสพยาจะเกิดอาการไม่สบายทางร่างกายด้วย จึงจำเป็นต้องเสพยาต่อไป

3. ปัญญาอ่อน เป็นภาวะที่จิตใจและสมองของเด็กหยุดชะงักการเจริญเติบโตในอายุระดับใด ระดับหนึ่ง หรือเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ทำให้มีเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าปกติ หรือโง่กว่าผู้ที่มีอายุเท่ากันโดยเฉลี่ย

มุกดา สุขสมาน (2528.140 – 141) กล่าวถึงการแสดงออกของปัญหาสุขภาพจิต ได้แก่

1. อาการทางกาย มีอาการของการเจ็บป่วยทางกาย เช่น ความกังวลทำให้ระบบหัวใจผิดปกติ มีอาการใจสั่น ใจเต้น แสดงอาการหอบ ระบบทางเดินอาหาร ได้แก่ ท้องอืด ท้องเฟ้อ ท้องผูก ท้องเดินประจำเดือนมาไม่ปกติ ความดันโลหิตสูง ปวดศีรษะ เป็นลม ชักเกร็ง ปวดข้อ ปวดหลัง เป็นต้น

2. อาการทางใจ ได้แก่ อาการที่แสดงออกทางความรู้สึก ความคิด อารมณ์ ความจำสมาธิ เช่น รู้สึกไม่สบายใจ น้อยใจ ไม่รักใคร่ หลงตัวเอง อาการด้านความรู้สึกหมกมุ่น ฟุ้งซ่าน ลืมนคิดมาก หลงผิด ประสาทหลอน หูแว่ว เบื่อชีวิต คิดอยากตาย มีความคิดแปลก ๆ อาการด้านอารมณ์ ได้แก่ ซึมเศร้า จวน อารมณ์อ่อนไหว เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ครั่นเครงมากเกินไป อารมณ์ไม่เหมาะสม ไม่มีสมาธิ และความจำเสื่อม

3. อาการทางพฤติกรรม ได้แก่ การแสดงออกแตกต่างจากปกติ หรือลักษณะสังคมไม่ยอมรับ เช่น ก้าวร้าว ทำลายทรัพย์สิน ทำร้ายผู้อื่น แยกตัว คิดยาเสพติด ประพฤติผิดทางเพศ เจาะเรี่ยบนินไป ย่ำคิด ย่ำทำ ฟุ้งหาผู้อื่น แต่งกายไม่เหมาะสมกับเพศและวัย ลักษณะไม่พูด

4. การเจ็บป่วยทางจิต แบ่งเป็น 2 ชนิด คือ โรคประสาท (Neurosis) เป็นความผิดปกติของจิตใจค่อนข้างรุนแรง มีความวิตกกังวล เป็นอาการหลักร่วมกับอาการทางจิตอื่น ๆ ผู้ป่วยจะมีอาการนานเกิน 1 เดือน อาการเหล่านี้จะรบกวนผู้ป่วย ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่การงานได้ตามปกติ ผู้ป่วยทราบว่าเป็นตนเองมีความผิดปกติของจิตใจ และต้องการรับการรักษา

อาการของโรคประสาท แบ่งเป็น 7 ชนิด คือ

1. วิตกกังวลมากโดยไม่ทราบสาเหตุและมีอาการทางกาย ที่มีสาเหตุจากจิตใจร่วมด้วย
2. อาการคล้ายชักกระตุกหรือคล้ายผีเข้า
3. หวาดกลัวสิ่งใดสิ่งหนึ่งรุนแรงโดยไม่มีสาเหตุ
4. ย่ำคิดย่ำทำเสมอ ทั้งที่รู้ตัว แต่ควบคุมไม่ได้
5. เสียใจ เศร้าซึมเกินกว่าเหตุ อาจมีความคิดอยากตาย
6. อ่อนเพลีย เบื่อหน่าย
7. หมกมุ่นกับความเจ็บป่วยของตนเอง

การประเมินสุขภาพจิต

การวัดหรือประเมินว่าผู้ใดมีสุขภาพจิตดีหรือสมบุรณ์มากน้อยเพียงใด ได้มีผู้ทำการศึกษาและสร้างเครื่องมือในการชี้วัดภาวะสุขภาพจิตของบุคคล ซึ่งสามารถใช้เป็นเกณฑ์ในการประเมินภาวะสุขภาพจิตของบุคคลได้ ซึ่งมีผู้ทำการศึกษาไว้หลายวิธี ดังนี้ (สุวณีย์ เกียรติกิ่งแก้ว และคณะอื่น ๆ . 2530 : 31)

1. การศึกษาภาวะสุขภาพจิตโดยตรง โดยการใช้เครื่องมือวัดภาวะสุขภาพจิต (Indicators Related of Mental Health)

2. การศึกษาอาการและอาการแสดงของความเจ็บป่วยทางจิต ถ้าปรากฏในบุคคลใดมากแสดงว่าบุคคลนั้นมีภาวะสุขภาพจิตไม่ดี เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นเครื่องมือวัดอาการและอาการแสดงของความเจ็บป่วยทางจิต (Indicators Related of Mental Illness) ซึ่งวัดความวิตกกังวลความเศร้า ย้ำคิด ย้ำทำ หลงผิด ภาวะประสาทหลอน ฯลฯ

3. การศึกษาภาวะสุขภาพจิต โดยการศึกษาจากการปรับตัว ของบุคคลด้านสังคมเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประเภทนี้ ได้แก่ เครื่องมือวัดการปรับตัวไม่ได้ของบุคคลด้านสังคม ตั้งแต่การปรับตัวในสังคม ครอบครัวตลอดจนสังคมภายในที่ทำงาน

ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2540 – 2544) จำเป็นต้องมีเครื่องมือที่มีคุณภาพมาใช้ในการคัดกรองผู้มีปัญหาจิต เพื่อให้หน่วยงานและผู้เกี่ยวข้องได้ดำเนินการป้องกัน ส่งเสริมและแก้ไขปัญหสุขภาพจิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผลในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือไทย จี เอช คิว (GHQ) ของนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะอื่น ๆ แห่งภาควิชาจิตเวชศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ

จี เอช คิว (General Health Questionnaire : GHQ) ของโกลด์เบิร์ก (Goldberg. 1972) เป็นแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต โดยนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคณะอื่น ๆ (2539 : 1 – 17) ได้แปลเป็นภาษาไทยและทำการศึกษาในประชาชนเขตหนองจอกที่มารับบริการจากหน่วยแพทย์เคลื่อนที่จำนวน 100 ราย เพื่อทดสอบความเชื่อถือได้ และความแม่นยำของเครื่องมือในการคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตในชุมชน เมื่อเปรียบเทียบกับผลการวินิจฉัยของจิตแพทย์ ผลการศึกษาพบว่า General Health Questionnaire ฉบับภาษาไทย (Thai GHQ) ทุกฉบับ ทั้งฉบับเต็ม คือ Thai GHQ – 60 และฉบับอื่น ๆ ที่ตัดตอนมาจากฉบับเต็ม คือ Thai GHQ – 30 , Thai GHQ – 28 และ Thai GHQ – 12 มีความเชื่อถือได้ และความแม่นยำอยู่ในเกณฑ์ดี ได้แก่ ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistencies) ของข้อคำถาม ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้ Cronbach ' alpha coefficient มีค่าตั้งแต่ 0.80 ถึง 0.94 และมีค่าความไว (Sensitivity) ตั้งแต่ร้อยละ 78.10 – 85.30 และความจำเพาะ (Specificity) ตั้งแต่ร้อยละ 84.40 – 89.70 และสมควรนำมาใช้เป็นแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตในประชากรไทยได้

จี เอช คิว (GHQ) ได้รับการออกแบบมาสำหรับคัดกรองปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ การไม่สามารถดำเนินชีวิตในด้านต่าง ๆ ได้อย่างปกติสุขตามที่ควรจะเป็น และการมีปัญหาที่ทำให้เกิดความทุกข์ใจ โดยเน้นถึงปัญหาที่ผิดไปจากสภาวะปกติของบุคคลนั้น ๆ มากกว่า ลักษณะที่เป็นลักษณะประจำของบุคคลนั้น ๆ เช่น ปัญหาบุคลิกภาพข้อคำถามของ จี เอช คิว (GHQ) จะครอบคลุมปัญหาใหญ่ ๆ 4 ด้าน คือ ความรู้สึกไม่เป็นสุข (Unhappiness) ความวิตกกังวล (Anxiety) ความบกพร่องเชิงสังคม (Social Impairment) และความรู้สึกกังวลเกี่ยวกับสุขภาพ (Hypochondria) อย่างไรก็ตาม จี เอช คิว (GHQ) เป็นเพียงแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตและบอกเพียงว่า น่าจะมีความผิดปกติทางจิตเวชเท่านั้น แต่ไม่สามารถบอกได้ว่ามีความผิดปกติทางจิตเวชชนิดใด

ในการคิดคะแนนของ จีเอชคิว (GHQ) โกลด์เบิร์ก (Goldberg) แนะนำให้ใช้การคิดแบบ GHQ Score (0-0-1-1) ซึ่งสะดวกและได้ผลไม่แตกต่างจากการคิดคะแนนแบบ Likert Score (0-1-2-3) โดยพบว่าความ

สัมพันธ (Correlation) ระหว่างทั้งสองวิธีนี้ อยู่ระหว่าง 0.92 – 0.94 ส่วนเกณฑ์ในการตัดสินว่ามีความผิดปกติทางจิตเวชของ จีเอสคิว (GHQ) ฉบับต่าง ๆ มีดังนี้ จีเอสคิว - 60 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 11/12 จีเอสคิว - 28 ใช้จุดตัดคะแนนที่ 4/5 จีเอสคิว - 30 ใช้จุดตัดคะแนนที่ ¼ จีเอสคิว - 12 ใช้จุดตัดคะแนนที่ ½

จากการศึกษาของนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ และคนอื่น ๆ (2539 : 1 – 6) เพื่อพัฒนาแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตฉบับภาษาไทยในครั้งนี้ พบว่า จีเอสคิว ฉบับภาษาไทย ส่วนใหญ่ตรงกับฉบับภาษาอังกฤษ ยกเว้น จีเอสคิว - 30 ฉบับภาษาไทย เพียงฉบับเดียวเท่านั้น จีเอสคิว ฉบับภาษาอังกฤษ โดย จีเอสคิว - 30 ฉบับภาษาไทย ใช้จุดตัดคะแนนที่ 5/6 จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบ จีเอสคิว ฉบับภาษาไทยทั้ง 4 ฉบับ พบว่า จีเอสคิว - 30 เป็นฉบับที่มีพื้นที่ใต้ ROC Curve (Receiver operating characteristic curve analysis) สูงที่สุด และมีค่าความจำเพาะ และค่าความเที่ยงตรงเชิงทำนายทางบวก (Positive predictive value) ดีที่สุด รวมทั้งค่าอัตราความผิดพลาดในการจำแนกความผิดปกติทางจิตเวช (Misclassification) ต่ำที่สุดด้วย ส่วน จีเอสคิว - 60 แม้จะมีค่าความแม่นยำตรงดี ใกล้เคียงกับ จีเอสคิว - 30 และมีค่าความเชื่อถือได้ดีที่สุดในแง่ของความยาวมากกว่า ดังนั้นในทางปฏิบัติ ไทย จีเอสคิว - 30 จึงน่าจะ เป็นฉบับที่เหมาะสมที่สุด ส่วนไทย จีเอสคิว - 28 นั้น มีความเหมาะสมในกรณีที่ต้องการคะแนนของกลุ่มอาการผิดปกติต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ อาการทางกาย อาการวิตกกังวลและนอนไม่หลับ ความบกพร่องทางสังคม และอาการซึมเศร้าที่รุนแรง ส่วน ไทย จีเอสคิว - 12 แม้จะมีความแม่นยำตรงและความเชื่อถือได้ต่ำกว่าฉบับอื่น ๆ ก็ไม่ได้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ และมีข้อดีที่มีขนาดสั้นกระชับรัดกุมโดยรวม จึงอาจกล่าวได้ว่า แม้ไทย จีเอสคิว - 30 น่าจะดีที่สุด ก็อาจจะเลือกใช้ฉบับอื่น ๆ ได้ตามความเหมาะสมในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกใช้เครื่องมือ ไทย จีเอสคิว - 60 (General Health Questionnaire 60) ซึ่งแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต ไทย จีเอสคิว 60 (Thai GHQ 60) เป็นแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตที่ได้รับการยอมรับกว้างขวางที่สุดฉบับหนึ่งในปัจจุบัน โดยจะบอกได้ว่าบุคคลนั้นมีปัญหาทางด้านสุขภาพจิตหรือไม่ แต่ไม่สามารถบอกการวินิจฉัยได้ว่าเป็นโรคจิตเวชชนิดใด แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต ไทย จีเอสคิว 60 ประกอบด้วยคำถามจำนวน 60 ข้อ แต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก ใช้เวลาในการตอบประมาณ 5 – 10 นาที

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิต

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

บุญพอ เพ็ญผล และคนอื่น ๆ (2521 : 52) ได้ศึกษาปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใน 4 จังหวัดใหญ่ของไทย (กรุงเทพมหานคร อุบลราชธานี เชียงใหม่ และสงขลา) เมื่อปี พ.ศ. 2519 – 2521 จำนวน 1,976 คน พบเด็กเป็นโรคประสาท ร้อยละ 0.56

สมัญญา เสียงใส (2521 : 267 – 277) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความวิตกกังวลและวิธีลดความวิตกกังวลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 375 คน เป็นชาย 199 คน เป็นหญิง 176 คน ผลการศึกษาพบว่าองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน นอกจากของโรงเรียน ครอบครัวและครูแล้วยังมีเพื่อน ระเบียบวินัยของโรงเรียนและหลักสูตร ซึ่งควรปรับปรุงให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน เพราะนักเรียนเหล่านี้ได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัว โรงเรียน เพื่อน สังคมแวดล้อม จนทำให้เกิดความเครียดและความวิตกกังวลกับปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นรอบ ๆ ตัว ทำให้มีผลกระทบต่อสุขภาพจิตไม่มากนักน้อย นักเรียนหญิงจะมีความวิตกกังวลทางด้านสังคมมากกว่านักเรียนชาย ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำจะมีความวิตกกังวลในเรื่องการเรียนและอาชีพไม่แตกต่างกัน และมีปัญหาการปรับตัวไม่แตกต่างกัน

พวงสร้อย วรกุล (2522 : 79 – 85) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพปัญหาในการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดสงขลา พบว่านักเรียนจะมีปัญหาในการปรับตัวกับเพื่อนและครูมาก นักเรียนในกรุงเทพมหานครและนักเรียนในต่างจังหวัด มีปัญหาการปรับตัวโดยส่วนรวมแตกต่างกัน ยกเว้นปัญหาด้านการปรับตัวกับเพื่อนนักเรียน ที่ได้รับการเลี้ยงดูและมีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวต่างกันจะมีปัญหาในการปรับตัวแตกต่างกันด้วย

สาโรจน์ คำรัตน์ (2522 : 102 – 103) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพจิตของผู้ที่อยู่ในวัยรุ่นผู้ที่อยู่ในวัยรุ่น ร้อยละ 35 มีแนวโน้มเป็นคนมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย คิดมาก มีความวิตกกังวลสูง เมื่อมีปัญหาสะท้อนอารมณ์ มีความโน้มเอียงที่จะเป็นโรคประสาทได้ง่าย และปัญหาภายในบ้านที่ไม่สบายใจมากที่สุด คือ ปัญหาการเงิน รongลงมา คือ ปัญหาที่บิดาและมารดาไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน

อัมพร โอตระกูล และเจตสันต์ แดงสุวรรณ (2524 : 45 – 53) ศึกษา เรื่องสุขภาพจิตนักเรียนชนบทในงานอนามัยชุมชนสูงเนิน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนที่พบมากที่สุดเป็นเรื่องปัญหาการเรียน ร้อยละ 43 ส่วน สาเหตุของปัญหาสุขภาพจิตนักเรียนที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาครอบครัวเด็กนักเรียนเอง ร้อยละ 54.3

เปรมสุริย์ เชื้อมทอง (2526 : 56 – 59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียนตามตัวแปร สถานศึกษา เพศ และอายุ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 315 คน เป็นเด็กวัยรุ่นจากสถานสงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด เป็นชาย จำนวน 57 คน สถานสงเคราะห์เด็กหญิงบ้านราชวิถี เป็นหญิง จำนวน 57 คน โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต เป็นชาย 102 คน และหญิง 99 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม SCL – 90 ผลการศึกษาพบว่า สุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นหญิงในด้านย่ำคิดย่ำทำ ไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ซึมเศร้า วิตกกังวล กลัวโดยไม่มีเหตุผลและหวาดระแวง เด็กวัยรุ่นตอนต้นมีสุขภาพจิตดีกว่าเด็กวัยรุ่นตอนกลางในด้านความรู้สึกป่วยทางกาย ซึมเศร้า วิตกกังวลและย่ำคิดย่ำทำ นอกจากนั้นไม่แตกต่างกัน

ฉวีวรรณ ศิริพันธ์ และคนอื่น ๆ (2527 : 105 – 107) ได้ศึกษาเรื่อง สุขภาพจิตเด็กนักเรียนในภาคเหนือ พบว่าปัญหาสุขภาพจิตที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาความยากจนและขาดอุปกรณ์การเรียน ร้อยละ 29.34 ไม่สามารถประสบความสำเร็จในการเรียนโดยไม่ใช้สาเหตุมาจากปัญญาอ่อน ร้อยละ 14.67 ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง หรือมีความลำบากในการตัดสินใจ ร้อยละ 17.34 สาเหตุที่พบมากเนื่องจากพ่อ – แม่ แยกกันอยู่ ร้อยละ 28.21 ส่วนการแก้ไขปัญหานั้นตอบว่าไม่ทราบจะแก้ไขอย่างไร มีถึงร้อยละ 47.03

นัยนา มิสริ (2529 : 93 – 94) ได้ศึกษาสุขภาพจิตและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการศึกษาพบว่า สุขภาพจิตมีความสัมพันธ์เชิงนิมิตกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกันมีสุขภาพจิตไม่ต่างกัน นักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวต่างกันมีสุขภาพจิตต่างกัน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันนักเรียนชาย นักเรียนในเขตเทศบาลมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน นักเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาล อาชีพของผู้ปกครองต่างกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน และนักเรียนที่มีลักษณะครอบครัวต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน

จารุวรรณ ตั้งศิริมงคล (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพจิตและการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนนั้นยังอยู่ในระดับปานกลาง คือ มีปัญหาสุขภาพจิตยังไม่รุนแรง แต่มีอาการผิดปกติทางจิตเป็นบางครั้งในเรื่องความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย่ำคิดย่ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ซึมเศร้า ก้าวร้าวชอบทำลาย กลัวโดยไม่มีเหตุผล นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาการปรับตัวทางด้านการเรียนมากที่สุด รongลงมา ได้แก่ ปัญหาด้านอนาคตในเรื่องของอาชีพและการศึกษาต่อ

ถนนศรี อินทนนท์ (2530 : 82) ได้ศึกษาสุขภาพจิตและพฤติกรรมกล้าแสดงออกของวัยรุ่นที่อยู่ในสภาพแวดล้อมแตกต่างกัน ได้แก่ วัยรุ่นในโรงเรียนในสถานสงเคราะห์ และในวัดสระแก้ว ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นหญิงมีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นชายในด้านย้ำคิด ย้ำทำ ไม่ชอบติดต่อกับคนอื่น ชี้มเศร้าวิตกกังวลกลัวโดยไม่มีเหตุผล และหวาดระแวง และวัยรุ่นตอนต้นมีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นตอนกลาง ในด้านความรู้สึกป่วยทางกายซึมเศร้า และวิตกกังวล

สุวิมล เคนสมุทร (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะสุขภาพจิตของเยาวชนในจังหวัดสุรินทร์และเพื่อเปรียบเทียบสุขภาพจิตของเยาวชน ตามตัวแปร สภาพพื้นที่ เพศ ภาษาถิ่น ระดับการศึกษาของบิดามารดา รายได้ของบิดามารดา สถานภาพทางการสมรสของบิดามารดา กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชน อายุ 15 – 25 ปี จำนวน 1,193 คน ในจังหวัดสุรินทร์ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบทดสอบ SCL – 90 ผลการศึกษาพบว่า เยาวชนในพื้นที่ชายแดนมีอาการกลัวโดยไม่มีเหตุผลมากกว่าเยาวชนในพื้นที่ไม่อยู่ติดชายแดน เยาวชนเพศหญิงมีปัญหาสุขภาพจิตและมีอาการกลัวโดยไม่มีเหตุผล ชี้มเศร้า ไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่นมากกว่าเพศชาย เยาวชนที่ใช้ภาษาส่วย มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด และมีอาการรู้สึกผิดปกติทางร่างกายมากกว่าเยาวชนที่ใช้ภาษาเขมร เยาวชนที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกันมีอาการทางจิตไม่แตกต่างกัน ส่วนเยาวชนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกันมีอาการทางจิตที่แตกต่างกัน เยาวชนที่มาจากครอบครัวที่บิดามีรายได้ต่ำ มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด ส่วนเยาวชนที่มารดามีรายได้ต่างกันมีอาการทางจิตไม่แตกต่างกัน เยาวชนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกันมีอาการทางจิตที่แตกต่างกัน เยาวชนที่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีรายได้ต่ำ มีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด ส่วนเยาวชนที่มารดามีรายได้ต่างกันมีอาการทางจิต ไม่แตกต่างกัน เยาวชนที่บิดามารดาหย่าร้างกันมีปัญหาสุขภาพจิตมากที่สุด เยาวชนที่บิดามารดามีสถานภาพสมรสต่างกันมีอาการทางจิตไม่แตกต่างกัน

นิลวรรณ ศิริอังกุล (2535 : 104 – 107) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนในเขตชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกันนักเรียนวัยรุ่นตอนต้นมีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนวัยรุ่นตอนกลาง นักเรียนที่มีสุขภาพกายแข็งแรงและอยู่ในครอบครัวปกติมีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง และอยู่ในครอบครัวที่บิดาหรือมารดาเสียชีวิต หรือครอบครัวแตกแยก นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีฐานะเศรษฐกิจต่างกัน มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน ตัวแปรที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตนักเรียน ได้แก่ สุขภาพกาย สถานภาพครอบครัว และอายุ

อรัญญา จันทรัง (2536 : 62 – 63) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า สุขภาพจิตของนักเรียนอยู่ในระดับปกติทั้งในส่วนรวมและรายด้านทั้ง 9 ด้าน คือ ด้านความรู้สึกผิดปกติของร่างกาย การย้ำคิดย้ำทำ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่น ความซึมเศร้า ความวิตกกังวล ความโกรธก้าวร้าว ทำลาย ความกลัวโดยปราศจากเหตุผล ความหวาดระแวงและโรคจิต สุขภาพจิตของนักเรียนชายกับหญิงไม่แตกต่างกัน 7 ด้าน สองด้านที่แตกต่างกัน คือ ความรู้สึกไม่ชอบติดต่อกับผู้อื่นและโรคจิต นักเรียนที่มีแผนการเรียนแตกต่างกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ฐานะของผู้ปกครองต่างกันมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

พลาภรณ์ จันทรามเรียน (2539 : 68 – 70) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีสุขภาพจิตระดับปกติ นักเรียนหญิงมีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนชาย นักเรียนที่มีจำนวนพี่น้อง ลำดับที่เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาชีพของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง รายได้ของผู้ปกครองและสภาพครอบครัวที่แตกต่างกันมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน และสุขภาพจิตของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับจำนวนพี่น้อง

พิมลศรี จันทพร (2540 : 80 – 81) ได้ศึกษาสภาพจิตของครูผู้สอนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทั้งในเขตและนอกเขตเทศบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอนนักเรียน จำนวน 91 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 592 เป็นชาย 292 คน และหญิง 300 คน ผลการศึกษาพบว่าตัวแปรที่มีผลทำให้ระดับสภาพจิตของนักเรียนแตกต่างกัน ได้แก่ สถานที่ตั้งของโรงเรียนในเขตกับนอกเขตเทศบาลเมืองสุราษฎร์ธานี เพศ สภาพครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดู ความสัมพันธ์ระหว่างบิดากับมารดาความสัมพันธ์นักเรียนกับพี่น้อง อาชีพของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

วารงณา แสงวิภาค (2542 : 98 – 100) ได้ศึกษาสภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลเมือง จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 1,338 คน เป็นนักเรียนชาย 533 คน และนักเรียนหญิง 805 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต จี เอช คิว – 28 (GHQ – 28) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีสุขภาพจิตโดยรวมอยู่ในระดับปกติ ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักเรียน ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน บรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู การให้บริการ นักเรียน และสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนโดยรวม ด้านตัวแปรที่สามารถพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียน เมื่อใช้ตัวพยากรณ์ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนแยกรายด้าน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองบรรยากาศการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน การให้บริการนักเรียนและลำดับที่ของการเกิด ซึ่งสามารถอธิบายความแปรปรวนของสุขภาพจิต ได้ร้อยละ 15.80

อุไร ชมมะลิ (2542 : 74) ได้ศึกษาระดับสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ จังหวัดนครปฐม จำนวน 400 คน เป็นนักเรียนชาย 213 คน และนักเรียนหญิง 187 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิต จี เอช คิว – 30 (GHQ - 30) ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อสุขภาพจิต ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บรรยากาศในชั้นเรียน และแรงสนับสนุนทางสังคม โดยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง มีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนที่อยู่ในบรรยากาศในชั้นเรียนแบบประชาธิปไตย มีสุขภาพจิตดีกว่านักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย

1.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

โอเบอร์ทัฟเฟอร์ (Oberteuffer. 1954 : 296 – 297) ได้ศึกษาสภาพจิตเกี่ยวกับการศึกษาในโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า อิทธิพลของชั้นเรียนก็เป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของเด็ก และการจัดบรรยากาศของห้องเรียนดี จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

แคนเนอร์และคนอื่นๆ (Kanner and others. 1957 : 167) พบว่ามีเด็กประมาณ 30 % เข้ารับการรักษาตัวในโรงพยาบาลโรคจิต มาจากครอบครัวที่ขาดพ่อ แม่ หรือขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เด็กส่วนใหญ่มาจากครอบครัวแตกแยก ต้องพลัดพรากจากครอบครัวอย่างกะทันหัน เช่น การตาย การเจ็บป่วย ถูกแยกจากบิดามารดาปัญหาการหย่าร้าง ทำให้เด็กรู้สึกอ้างว้าง ว้าเหว่ ขาดสัมพันธภาพที่ดีภายในครอบครัว ต่อมาแมนโร (Munro. 1966 : 433 – 457) ศึกษาผู้ป่วยจิตเวช ผลที่ได้คือผู้ป่วยจิตเวชทั่วไปร้อยละ 19.5 ขาดบิดามารดา หรือฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก่อนอายุ 16 ปี และเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ป่วยอารมณ์เศร้ากับคนปกติ เช่นเดียวกับออสซูเบล (เปรมสุริย์ เชื้อมทอง. 2526 ; อ้างอิงมาจาก Ausubel . n.d) ซึ่งศึกษาประวัติของเด็กที่ทำความผิดและเป็นอาชญากร พบว่า ส่วนมากมาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อแม่

แยกกัน พ่อหรือแม่ตาย หรือทะเลาะเบาะแว้งไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กไม่ได้รับความรักความอบอุ่นเพียงพอ ก่อให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้ยาก จึงมีโอกาสกระทำความผิดได้หรือมีบุคลิกภาพแปรปรวนไปจนถึงเป็นโรคประสาทได้

เดลฟี (Delph. 1971 : 5029 A) พบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน มีการปรับตัวไม่ดี และวาเนอร์ (นิภาพรณ โสมนพันธ์. 2525 : 25 ; อ้างอิงมาจาก Ringness.1968 : 270) พบว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีแนวโน้มขาดความอบอุ่น มีอาการทางประสาท มีความยากลำบากในการควบคุมอารมณ์ ปรับตัวเข้ากับสังคมลำบากกว่าเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางและฐานะเศรษฐกิจสูง นอกจากนี้ เรดลิก และคนอื่น ๆ (ภาพรณ โสมนพันธ์. 2525 ; อ้างอิงมาจาก Redlick. n.d : unpage) ศึกษาคนไข้ที่อยู่ในโรงพยาบาลจิตเวช พบว่าคนไข้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ร้อยละ 78 และสปิงเกอร์ (นิภาพรณ โสมนพันธ์. 2525 : 26 ; อ้างอิงมาจาก Springer. 1958 : 321 – 328) พบว่าความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับฐานะความเป็นอยู่ของครอบครัว กล่าวคือ เด็กที่มาจากบ้านมาจากบ้านที่ยากจน มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะเป็นคนที่ปรับตัวไม่ดีและอารมณ์ไม่มั่นคง มีปริมาณมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง

กรีกเบอร์ก, ไชเกลและไลทซ์ (Greenderg} Siegel and Leitch. 1983 : 373 – 384) ได้ศึกษาเปรียบเทียบอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนกับบิดามารดาที่มีต่อสุขภาพจิตวัยรุ่นที่กำลังเรียนอยู่ในระดับมัธยมศึกษา ในช่วงอายุ 12 – 19 ปี แยกเป็นเพศชาย 123 คน เพศหญิง 79 คน วัยรุ่นเหล่านี้อาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามวัดการปรับตัวในชีวิตประจำวัน มโนคติต่อตัวเอง ความพึงพอใจในชีวิต ความใกล้ชิดกับบิดามารดาและกลุ่มเพื่อน ผลการศึกษาพบว่า สัมพันธภาพของวัยรุ่นกับบิดา มารดา และกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการมองเห็นคุณค่าในตัวเอง และความพึงพอใจในชีวิต นอกจากนี้ยังพบว่าความใกล้ชิดกับบิดามารดา สามารถทำนายความพึงพอใจในชีวิตได้มากกว่าความใกล้ชิด

จอห์นสัน (นิลวรรณ ศิริอังกุล. 2535 : 35 อ้างอิงมาจาก Johson. 1985) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กและวัยรุ่นในประเทศอุตสาหกรรม เช่น สวีเดนกับประเทศกำลังพัฒนา เช่น ชูแดน เมื่อปี ค.ศ.1965 และ ค.ศ.1980 พบว่า การเปลี่ยนแปลงไปสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม มีผลกระทบต่อโครงสร้างของครอบครัว ทำให้พ่อแม่ มีโอกาสควบคุมลูกน้อยลง ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดลง ประสบปัญหาการย้ายถิ่นอัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้นทุกคนต้องพยายามในการปรับตัว จนทำให้บางครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ดังนั้นเด็กและวัยรุ่นในครอบครัว จึงขาดการประคับประคองจิตใจ เมื่อเผชิญกับภาวะวิกฤต จึงมีปัญหาสุขภาพจิตได้ง่าย

แคนท์เวลล์ และเบเกอร์ (Cantwell & Baker. 1984 : 503 – 507) ได้ศึกษาเรื่องบิดา มารดา ที่เจ็บป่วยทางจิตกับความผิดปกติทางจิตของเด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงสูงในครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า บิดาหรือมารดา ในครอบครัวที่คนใดคนหนึ่งเป็นโรคจิต ก็จะเป็นเหตุให้บุตรในครอบครัวเป็นโรคจิตได้ และองค์ประกอบทางจิต สังคม เช่น ความกดดันจากสภาพแวดล้อม จะทำให้เป็นโรคจิตได้ ซึ่งโรคจิตนี้ไม่ได้เกิดจากพันธุกรรมอย่างเดียว แต่เกิดจากสิ่งแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดู การปรับตัวในสังคม เป็นต้น

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่าบุคคลที่มีปัญหาในด้านสุขภาพจิตเกิดจากสาเหตุมาจากเรื่อง ปัญหาด้านส่วนตัวหรือด้านจิตใจ ปัญหาเกี่ยวกับการศึกษา ปัญหาด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนสมาชิกในครอบครัว

สุภา มาลากุล (2518 : 5) ให้ความเห็น สภาพเป็นไปในครอบครัวและประสบการณ์ที่ได้รับจากสังคมนั้น ๆ มีผลต่อสุขภาพจิตของเด็กอย่างมาก ครอบครัวที่ซับซ้อนและระหองระแหง สังคมที่วัฒนธรรมไทยปะทะกับวัฒนธรรมตะวันตก การขัดแย้งในสังคมทำให้เด็กวางตัวไม่ค่อยถูก เป็นสาเหตุให้สุขภาพจิตเสียได้ง่ายที่สุด ครูอาจารย์และผู้ปกครอง ควรจะช่วยกันระมัดระวังมิให้เกิดปัญหาแก่เด็ก

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2524 : 60) กล่าวว่า สุขภาพจิตของบิดามารดาเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าบิดามารดามีสุขภาพจิตดี บุตรก็จะมีสุขภาพจิตดีไปด้วย เพราะการอยู่ในบรรยากาศที่อบอุ่น ทำให้บุตรมีประสบการณ์ทางสังคม และปรับตัวได้ดี แต่ถ้าบิดามารดาแตกร้างไม่ลงรอยกัน บุตรก็จะได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม ทำให้ความสามารถในการปรับตัวต่ำ

กุลวรรณ วิทยาวารุญ (2526 : 5 – 7) สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อลูก พฤติกรรมที่ลูกปฏิบัติต่อพ่อแม่ และพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อกัน เช่น พ่อแม่ให้ความรัก ความห่วงใย ไว้วางใจ ให้ลูกมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว ให้กำลังใจลูก และไม่เข้มงวดกวดขันหรือควบคุมมากเกินไป ลูกให้ความรักความเคารพต่อพ่อแม่ ยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ จลจดจนความกลมเกลียวของพ่อแม่ ตลอดจนความกลมเกลียวของพ่อแม่ที่มีต่อกัน จำแนกพฤติกรรมที่แสดงถึงสัมพันธภาพในครอบครัว ดังนี้

1. การพักผ่อนร่วมกันในครอบครัว หมายถึง การที่พ่อแม่และลูกมีกิจกรรมร่วมกันในการพักผ่อน หย่อนใจเมื่อมีเวลาว่าง

2. การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เกี่ยวกับทุกขุสข ความลับในเรื่องต่าง ๆ ของพ่อแม่ เช่น ปัญหาทางการเงิน ปัญหาทางการงาน

3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การที่ลูกได้มีส่วนร่วมกับพ่อแม่ในการตัดสินใจกระทำการต่าง ๆ ภายในบ้าน เช่น การจัดระเบียบกฎเกณฑ์ภายในบ้าน

4. การเห็นชอบของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกในลักษณะของการเห็นด้วยกับการกระทำ ความคิดเห็นของลูก เช่น การไม่ปฏิเสธข้อเสนอนะ ข้อคิดเห็น หรือการกระทำต่าง ๆ ของลูก

5. ความรักความห่วงใยของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่ลูกรับรู้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรัก ความห่วงใยที่มีต่อลูก เช่น การช่วยเหลือคลายปัญหาต่าง ๆ การให้ความเป็นกันเองกับลูก

6. ความไว้วางใจของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงความไว้วางใจในตัวลูกว่าสามารถปฏิบัติตนเองได้อย่างเหมาะสม สามารถช่วยเหลือตนเองได้ มีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง

7. การที่พ่อแม่เห็นด้วยกับกิจกรรมของเพื่อน ๆ ของลูก หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการเห็นด้วยกับการที่ลูกไปมีกิจกรรมกับเพื่อน ๆ โดยที่ไม่ขัดขวางหรือเป็นอุปสรรคหรือแสดงถึงความไม่ไว้วางใจในการไปร่วมกิจกรรม

8. การที่ลูกยอมรับเกณฑ์มาตรฐานของพ่อแม่ หมายถึง การที่ลูกแสดงพฤติกรรมยอมรับมาตรฐานพฤติกรรมต่าง ๆ มาตรฐานการดำรงชีวิตของพ่อแม่ เช่น เห็นด้วยกับความคิดเห็นของพ่อแม่ในด้าน การเรียน การทำงาน ทักษะคิด และยินยอมกระทำตามเกณฑ์ที่พ่อแม่กำหนดด้วยความยินดี

9. ความรักและความเคารพของลูกที่มีต่อพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของลูกที่แสดงต่อพ่อแม่ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความรัก ความเคารพพ่อแม่โดยการเชื่อฟังพ่อแม่ ไม่ขัดใจ ไม่ทำให้พ่อแม่เสียใจ

10. การไม่มีข้อกำหนดมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงพฤติกรรมที่เป็นการกำหนดหรือจำกัดความประพฤติของลูกมากเกินไป

11. การไม่เข้มงวดกวดขันเกี่ยวกับระเบียบวินัยมากเกินไป หมายถึง การที่พ่อแม่ไม่แสดงการกระทำใด ๆ ที่สื่อแสดงถึงความเข้มงวดในระเบียบวินัย เช่น การลงโทษอย่างรุนแรง การไม่ยึดหยุ่นในระเบียบวินัย การบังคับให้ลูกปฏิบัติตามระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงความพร้อม

12. การไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หมายถึง พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงต่อลูกอย่างไม่ปกป้องคุ้มครองมากเกินไป หรือไม่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เสมือนหนึ่งลูกไม่มีความสามารถดูแลตนเองได้ หรือเหมือนลูกเป็นเด็กเล็ก ๆ

13. การที่พ่อแม่ไม่ค่อยย้าเตือนถึงความสำเร็จ หมายถึง พ่อแม่ไม่ค่อยย้าเตือนหรือรบเร้าลูกได้รับความสำเร็จในการทำงาน มากเกินไป เช่น ไม่เคี่ยวเข็ญให้ลูกกระทำสิ่งต่าง ๆ มากเกินไป

14. การยินดีให้กำลังใจเพื่อความสำเร็จ หมายถึง การที่พ่อแม่ให้กำลังใจส่งเสริมหรือกระตุ้นให้ลูกประสบความสำเร็จในการเรียน การทำงาน ทั้งการกระทำ และด้วยคำพูด

15. ความกลมเกลียวของพ่อแม่ หมายถึง พฤติกรรมของพ่อแม่กระทำต่อกันในลักษณะที่ไม่มีความขัดแย้งซึ่งกันและกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน มีความรักใคร่สามัคคีกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัย

สมชาย ธีรธนกุล (2526 : 66) กล่าวว่า เด็กวัยรุ่นกับชีวิตภายในครอบครัว เป็นเรื่องสำคัญที่น่าจะพิจารณา เพราะครอบครัวเป็นโลกแห่งแรกของเด็ก พัฒนาการต่าง ๆ จะมีจุดเริ่มต้นมาจากชีวิตในครอบครัว ถ้าเขาได้รับการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวมาดี เขาก็สามารถพัฒนาบุคลิกภาพของเขาได้เรียบร้อยและราบรื่น แต่ถ้าเขาประสบปัญหาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว บุคลิกภาพของเขาย่อมได้รับการกระทบกระเทือนตามไปด้วย

ยรรณดีชัย เชื้อธรรม และคนอื่น ๆ (2527 : 3) ได้สรุปสาเหตุจากสัมพันธภาพในครอบครัวที่ทำให้เด็กกระทำผิดมีดังนี้ ความไม่ปรองดองกันในครอบครัว บิดามารดาที่มีการทะเลาะวิวาทกันบ่อย ๆ จะทำให้เด็กมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อครอบครัว เกิดความเบื่อหน่ายหรือพัฒนานิสัยที่ไม่ดีขึ้นมา

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 166 – 167) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัว เกิดจากบุคคลในครอบครัวให้ความรักห่วงใย ความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหาที่หันหน้าเข้าปรึกษากัน บิดามารดาเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่เด็กรักและเชื่อฟัง ดังนั้นถ้าบิดามารดาได้อุทิศเวลาในการอบรมขัดเกลา นิสัยเด็ก ให้ความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอ เด็กจะประพฤติตนในทางที่ดีมากกว่าประพฤติตนในทางที่เสื่อมเสีย ถ้าหากสัมพันธภาพ ในครอบครัวมีแต่การทะเลาะวิวาท ดุด่า หรือเข้มงวดกวดขันมากเกินไป ก็จะทำให้เด็กขาดความรัก เบื่อหน่ายบ้าน ซึ่งเป็นสาเหตุให้เด็กมีความประพฤติที่เป็นปัญหาได้

เฮอรัลด์ (Hurlock, 1964 : 661) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ที่ยอมรับเด็ก คือ ให้ความรักความสนใจ และสร้างความอบอุ่นให้เกิดขึ้นในบ้าน ผลตามมา คือ ทำให้เด็กมีอารมณ์มั่นคง ร่าเริง สามารถเผชิญชีวิต ด้วยความมั่นใจ และปรับตัวได้ดี

เกจ และเบอร์ลินเนอร์ (Gage and Berliner, 1979 : 69 – 70) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่มีต่อความสามารถของนักเรียนดังนี้ คือ เด็กสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงสภาพการณ์ในครอบครัว และจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ในครอบครัว เด็กจะมีบุคลิกลักษณะและการใช้ความสามารถของตน โดยได้รับอิทธิพลมาจากการพิจารณาและเจตคติของพ่อแม่

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม เด็กจะมีบุคลิกลักษณะและการใช้ความสามารถของตน โดยได้รับอิทธิพลมาจากการพิจารณาและเจตคติของพ่อแม่

งานวิจัยในประเทศ

สมทรง สุวรรณเลิศ (2514 : 7 – 9) ศึกษาเด็กที่มีปัญหาการเรียนของเด็กที่เรียนไม่ดีหรือเรียนต่ำกว่าความสามารถในเกณฑ์เฉลี่ย หรือเด็กฉลาดมากแต่เรียนไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องมาจากเด็กมีปัญหาทางอารมณ์ ซึ่งมีสาเหตุหลายอย่าง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไม่ดี พ่อแม่ไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กพลอยวิตกกังวล ขาดความสุข หรือบางทีพ่อแม่ไม่เข้าใจ และไม่สนใจเด็กเลยทำให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนไม่มีประโยชน์และขาดกำลังใจในการเรียน

อรพินทร์ ชูชม (2522 : 92) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผลการศึกษาพบว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านมีบทบาทต่อความพร้อมในการเรียนของเด็ก เด็กจะพร้อมในการเรียนถ้าบ้านมีบรรยากาศที่ส่งเสริมให้น่าเรียน คือ ความเข้าใจต่อกันมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ไม่สร้างความหวาดหวั่นวิตก กังวล ให้เกิดกับอารมณ์ของเด็ก

อนันต์ เชื้อนธรรมชาติและคนอื่น ๆ (2527 : 90) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางจิตใจและอารมณ์ของเยาวชนที่กระทำความผิด และการศึกษาพบว่า เยาวชนที่กระทำความผิดส่วนมากมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อครอบครัว รู้สึกว่าบิดามารดาลำเอียงในเรื่องของความรัก รักลูกไม่เท่ากัน และมักไล่ตนออกจากบ้านเวลาโกรธ

พิมพ์รัตน์ จงเจษฎากุล (2527 : บทคัดย่อ) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีผลต่อการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางพบว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ไม่ดี มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน โดยที่เด็กและเยาวชนที่มีบิดามารดา ทะเลาะวิวาทกันบ่อย บิดามารดาขาดการดูแลเอาใจใส่ ขาดความรัก ความอบอุ่นจากบิดามารดา มีผลต่อความรุนแรงของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน วางแผนกิจกรรมร่วมกันในช่วงวันหยุด 2 สัปดาห์

งานวิจัยในต่างประเทศ

มุสเสน และคองเกอร์ (Musen and Conger, 1956 : 256) ศึกษาพบว่า พื้นฐานพฤติกรรมของเด็ก เกิดจากบรรยากาศภายในบ้าน ถ้าทุกคนในบ้านมีความสัมพันธ์กันดี เด็กก็จะแสดงความเป็นมิตรและมีความสัมพันธ์อันดีกับคนนอกบ้านด้วย แต่ถ้ามารดากระจายความรักและความอบอุ่นภายในบ้าน เป็นไปอย่าง

ไม่ยุติธรรม เช่น บิดามารดากลับมาให้ความสนใจใส่แก่ลูกมากน้อยไม่เท่ากัน จะก่อให้เกิดความเครียดทางจิต และอารมณ์ไม่มั่นคงแก่เด็ก แสดงความเกลียดชัง มีผลให้เด็กเกิดความคับข้องใจ มีอารมณ์ไม่มั่นคง เด็กที่ประสบปัญหาดังกล่าว เกิดความเกลียดชังบ้าน และพยายามออกไปแสวงหาความอบอุ่นนอกบ้าน

มอร์ริ และวิลสัน (Morrow and Wilson, 1961 : 501 – 510) ศึกษาเด็กที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มีระดับสติปัญญาสูงสองกลุ่ม กลุ่มหนึ่งประสบความสำเร็จทางการเรียน ส่วนหนึ่งไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน ทั้งหมดจำนวน 96 คน โดยให้เด็กตอบแบบสอบถามรายงานความสัมพันธ์ในครอบครัว ซึ่งแบ่งเป็น 16 ด้าน พบว่าเด็กที่ประสบผลสำเร็จทางการเรียนนั้น พ่อแม่ดูแลเอาใจใส่อย่างดี ยอมรับเด็กให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ มีความไว้วางใจเด็กในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ยอมให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รวมทั้งให้กำลังใจเด็ก แต่ไม่เร่งรัดเกี่ยวกับความสำเร็จทางการเรียนมากเกินไป ส่วนเด็กที่ไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียนจะมีคะแนนด้านต่าง ๆ ก่อนข้างต่ำ

ออร์ (Ort, 1978) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวและการปรับตัวในด้านมโนภาพแห่งตน และความมั่นคงทางอารมณ์ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 คน พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีการปรับตัวในด้านมโนภาพแห่งตนและความมั่นคงในอารมณ์ดี เมื่อมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดี

เนลสัน (Nelson, 1985 : 1191) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศในครอบครัว บรรยากาศในห้องเรียน และอัตมโนทัศน์ ความพึงพอใจ และความสำเร็จของเด็กเกรด 7 และ 9 จำนวน 196 คน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างอัตมโนทัศน์กับระดับของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ ลูก และความพึงพอใจในครอบครัว อัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กับบรรยากาศในห้องเรียนและบรรยากาศในครอบครัว นักเรียนที่ได้คะแนนอัตมโนทัศน์สูงจะอยู่ในครอบครัวที่มีบรรยากาศในครอบครัวดี นักเรียนที่ได้คะแนนอัตมโนทัศน์สูงจะอยู่ในครอบครัวที่มีบรรยากาศในลักษณะที่มีการสนับสนุนและเสริมสร้างสูง บรรยากาศในห้องเรียนในลักษณะสนับสนุนและเสริมสร้างมีความสัมพันธ์กับอัตมโนทัศน์ด้านการเรียนในระดับสูง

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและในต่างประเทศ พบว่าพื้นฐานพฤติกรรมของเด็กเกิดจากบรรยากาศภายในบ้าน ถ้าทุกคนในบ้านมีความสัมพันธ์กันดี เด็กก็จะเป็นมิตรและมีความสัมพันธ์อันดีกับคนนอกบ้านด้วยและสัมพันธภาพภายในครอบครัวที่ไม่ดี มีความสัมพันธ์กับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศการเรียนการสอน

ประดิษฐ์ อุปรมย์ (2523 : 123 – 137) ได้กล่าวถึงการสร้างบรรยากาศทางการเรียนการสอน ที่มีผลต่อการเรียนการสอน ที่มีผลต่อการเรียนในชั้นเรียน ซึ่งมีองค์ประกอบต่าง ๆ หลายองค์ประกอบดังนี้

1. บุคลิกภาพบางประการของครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน รูปร่าง หน้าที่ และ การแต่งกายมีผลต่อการดึงดูดความสนใจ แต่บุคลิกภาพบางประการ เช่น สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด อารมณ์ขัน และบทบาทในฐานะผู้นำของครู มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างมาก
2. พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติและความคาดหวังบางประการที่ครูมีอยู่ มีผลต่อการสร้างบรรยากาศภายในชั้นเรียน ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอนและความคาดหวังที่มีต่อนักเรียน รวมทั้งการเป็นคนมองโลกในแง่ดี ย่อมเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ชั้นเรียนได้มากกว่าครูที่มีทัศนคติและความคาดหวังในทางตรงข้าม ทัศนคติและความคาดหวังของครูที่มีต่อนักเรียน มักมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของครูที่แสดงออกต่อนักเรียนด้วย

3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การให้นักเรียนได้มีโอกาสซักถาม เข้าร่วมกิจกรรมให้มาก จะทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีความสุข กระตือรือร้นและช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วย

4. การเสริมแรงที่เหมาะสมของครูจะช่วยให้เกิดบรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้น การให้การเสริมแรงควรพิจารณาให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ไม่ควรเน้นเฉพาะกับพฤติกรรมที่ดีที่สุด แต่ควรให้ เมื่อพฤติกรรมนั้นดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะกับนักเรียนที่เรียนอ่อนหรือพฤติกรรมที่มีปัญหา

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49 – 86) ได้กล่าวถึงวิธีสอน บทบาทของอาจารย์และบรรยากาศการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาว่า การสอนของอาจารย์ควรเน้นการสร้างเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการเรียนรู้เป็นสำคัญ และบทบาทที่สำคัญของอาจารย์ คือ เป็นคอยชี้แนะแนวทางและวิธีการให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งบทบาทและวิธีการสอนของอาจารย์จะมีคุณภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับเตรียมตัวของอาจารย์ อาจารย์ควรมีความเข้าใจในบทบาทของตนเองและปฏิบัติได้ตามลักษณะของอาจารย์ที่ดีงานที่อาจารย์ปฏิบัตินั้นมี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางความรู้หรือสติปัญญา กับทางมนุษยสัมพันธ์ หมายความว่า อาจารย์จะต้องรู้เนื้อหาที่ตนสอน และจะต้องมีทักษะทางสัมพันธภาพที่ดีด้วย จึงจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการสอน นอกจากนี้อาจารย์ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน หรือบรรยากาศการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525 : 164 – 168) ได้กล่าวถึงสิ่งที่จะเอื้ออำนวยต่อการสร้างสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนที่ดีว่าขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของอาจารย์ ดังนี้

1. การมีความรู้ ครูต้องมีความรู้ด้านวิชาการและวิชาชีพครูเป็นอย่างดี
2. มีประสบการณ์และทักษะในการสอน ประสบการณ์ช่วยให้ครูเข้าใจปัญหาและสภาพการณ์ตามความเป็นจริงมากขึ้น ส่วนทักษะในการสอนครูต้องมีความสามารถในการสอน รู้จักพลิกแพลงการสอนให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและสภาพของสังคม

3. การปฏิบัติหน้าที่และงานของครูให้สมบูรณ์ 3 ประการ คือ

- 3.1 งานปกครองหรืองานเกี่ยวกับตัวนักศึกษา
- 3.2 งานวิชาการหรืองานเกี่ยวกับการสอน
- 3.3 งานธุรการ

จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 27 – 33) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอน และสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

องค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ที่มีความสอดคล้องและสัมพันธ์กัน คือ

1. ตัวป้อนของระบบการเรียนการสอน ได้แก่
2. ผู้สอนหรืออาจารย์พยาบาล
3. ผู้เรียน หรือนักศึกษาพยาบาล
4. หลักสูตร เป็นเอกสารที่ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน หรือจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
5. สิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอน จะครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทางจิตใจและสังคม และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ
6. กระบวนการดำเนินงาน เป็นการนำตัวป้อนทั้งหมด ซึ่งเป็นทรัพยากรมาก่อให้เกิดผลผลิตที่ต้องการ โดย

6.1 การกำหนดจุดหมายทางการเรียนการสอน

6.2 การกำหนดเนื้อหาวิชา

6.3 การดำเนินการสอน

7. การควบคุม ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก็คือ วิธีการประเมินผลการเรียนการสอน

8. ผลผลิต ผลผลิตของระบบการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ คือ ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพ โดยอาศัยความรู้และคุณธรรม มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อวิชาชีพ และเป็นผู้รักษาจรรยาบรรณของวิชาชีพ

9. ข้อมูลย้อนกลับ ได้จากการวิเคราะห์ผลของการประเมินการเรียนการสอน เป็นข้อมูลที่จะช่วยให้ผู้สอนได้นำไปปรับปรุงแก้ไขที่ส่วนหนึ่งส่วนใดของระบบ เพื่อจะให้ระบบการเรียนการสอนดำเนินต่อไป และได้ผลผลิตที่ตรงกับความต้องการ

สำหรับสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนจะครอบคลุมถึงสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สภาพห้องเรียน ขนาด และลักษณะของห้องเรียน การถ่ายเทอากาศในห้องเรียน ฯลฯ รวมถึงสิ่งแวดล้อมทางจิตใจและสังคม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ

นพพงษ์ บุญจิตรกุลย์ (2527 : 48 – 67) ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อสำหรับผู้เรียนและผู้สอนในแง่ของการปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ปฏิกริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในชั้นเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกชั้นเรียนจะสร้างแห่งความเป็นมิตรทำได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้าและควรรับฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

2. ปฏิกริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น การอภิปราย การโต้วาที การรายงาน ผู้เรียนจะช่วยให้เกิดปฏิกริยาตอบสนองระหว่างกัน ฝึกทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างบรรยากาศของสังคมที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียน

3. ปฏิกริยาระหว่างผู้เรียนกับวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ง่ายขึ้น ลดเวลาการเรียนการสอน การนำนวัตกรรมมาใช้จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน

4. ปฏิกริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารจะต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน ตั้งแต่อาคารสถานที่ บริเวณ ความงาม ความปลอดภัยจากภยันตรายและเสียงรบกวน ตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1970 : 135 – 152) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของบรรยากาศทางสังคมในชั้นเรียนที่มีต่อผู้เรียน โดยได้ระบุถึงลักษณะของบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการเรียนรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนไว้ ดังนี้

1. ความเป็นกันเอง ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมคุ้นเคยของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียน
2. การแบ่งกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ ตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
3. การปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ กิจกรรมการเรียนมีรูปแบบที่สามารถปฏิบัติได้และให้ประโยชน์
4. การดำเนินกิจกรรมการเรียนเป็นไปอย่างมีลำดับขั้นตอน ไม่ล่าช้า และมีความ

สอดคล้องเหมาะสม

5. การจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ เช่น หนังสือ เครื่องมือ วัสดุที่พร้อมจะใช้ได้ตลอดเวลา

6. การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้เรียนกับผู้สอน และมีความพยายามที่จะลดความขัดแย้ง

7. ผู้สอนกับผู้เรียนทราบจุดประสงค์และความคาดหวังในการเรียนอย่างชัดเจน
8. สร้างความเป็นธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชังของครู ซึ่งยังผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมขึ้นได้
9. ผู้เรียนมีโอกาสได้ทำกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถอยู่เสมอ
10. สร้างความตื่นตัวและจัดความเฉื่อยชา อันเป็นสาเหตุของความเบี่ยงเบนต่อการเรียน

การสอน

11. การตัดสินใจทำกิจกรรมต่าง ๆ มาจากผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่
12. ไม่ส่งเสริมการแบ่งพรรคแบ่งพวกในหมู่ของนักเรียน
13. ผู้เรียนมีความพึงพอใจกับกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน
14. เสรีภาพมีขอบเขต ไม่ปล่อยปละละเลยขาดระเบียบและขาดความรับผิดชอบ

กูริน (สุนทร เวปุลละ. 2539 : 38;อ้างอิงจาก Guerin. 1981) ได้กล่าวว่า การที่จะถ่ายทอดวิชาความรู้ และทักษะความชำนาญนั้น อาจารย์จะต้องมีบทบาทและวิธีการสอน ดังนี้

1. ดำเนินถึงความรู้และความต้องการของนักศึกษาที่จะสอน
2. รู้ทัศนคติและสภาพแวดล้อมของนักศึกษา
3. อนุญาตให้นักศึกษาเลือกวิธีการ และกิจกรรมที่นักศึกษาคิดว่าจะเป็นประโยชน์ และประสบความสำเร็จในการเรียนของนักศึกษาเองได้อย่างอิสระ เชื่อมโยงประสบการณ์หรือความรู้ใหม่ลงมกลืนสอดคล้องกับสถานการณ์จริง

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บรรยากาศการเรียนการสอนมีอิทธิพลและส่งผลต่อการเรียนรู้ ความรู้สึกร่วมและพฤติกรรมเรียนของผู้เรียน การสร้างบรรยากาศการเรียนการสอนให้สอดคล้องกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนจะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

สิริชม ไชยศรี (2511 : 57 – 59) ศึกษาลักษณะของครูที่ดีในทัศนะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนไตรมิตรวิทยาลัย ปีการศึกษา 2510 พบว่า ร้อยละ 90 ของนักเรียนทั้งหมดชอบครูที่พูดสุภาพและเห็นว่าครูควรทำตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน เช่น เรื่องความสะอาดเรียบร้อย ความประพฤติ ความมีระเบียบวินัย และพบว่าลักษณะของครูที่นักเรียนชอบน้อยที่สุดประการหนึ่ง คือ กิริยาอาจไม่สุภาพ ชอบขู่บังคับ

สุรัฐ ศิลปอนันต์ และคนอื่น ๆ (2518 : 56) ศึกษาปัญหาการศึกษาของจังหวัดและเขตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 4 พบว่าครูไม่กระตือรือร้นในความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ครูไม่ได้ใช้ผลการสอบเป็นเครื่องมือแก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนการสอน

บุษกร เพชรวิวรรณ (2519 : 65) ศึกษาทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่อครูในโรงเรียนภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะการสอนของครูที่มีการสอนดี คือ ครูมีความรู้ดี เตรียมการสอน ตั้งใจสอน ใช้อุปกรณ์การสอนในการอธิบายนักเรียนให้เกิดความเข้าใจ และมีวิธีการสอนแตกต่างกันตามความสามารถของเด็ก

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี อาจารย์ควรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้ดี ช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง สนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้สึกอิสระในการถามและขอความช่วยเหลือ และมีความยุติธรรมในการประเมินผล การเรียน

งานวิจัยในต่างประเทศ

เลวิน และคนอื่น ๆ (Lewin and others, 1939 : 271 – 279) ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนแบบอัตตาธิปไตยมีแนวโน้มเป็นเด็กก้าวร้าว หยาบกระด้างไม่มีความเห็นใจผู้อื่น ส่วนชั้นเรียนที่มีบรรยากาศแบบประชาธิปไตยนั้น กลับจะส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักสามัคคีปรองดองเป็นมิตรต่อกัน การเรียนร่าเริง มีบรรยากาศที่สบายใจ น่าเรียน เพราะครูรู้จักจัดความกดดัน เกรงกลัวได้ ๆ ออกไปจากชั้นได้

บราวน์ (Brown, 1981 : 6 – 10) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษายาบาลที่มีต่ออาจารย์ที่สอนและควบคุมทางด้านการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้แบบสอบถามกับนักศึกษายาบาลจำนวน 82 คน อาจารย์ 42 คน จากโรงเรียนพยาบาลในมหาวิทยาลัยอีสต์คาร์โรไลนา (East Carolina University School of Nursing) พบว่านักศึกษายาบาลคิดว่าอาจารย์ที่สอนและควบคุมด้านการปฏิบัติควรมีคุณสมบัติดังนี้ คือ

1. สนใจผู้ป่วยและให้การพยาบาลต่อผู้ป่วย
2. ช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจในตนเองและสนใจนักศึกษา
3. สามารถถ่ายทอดความรู้ให้นักศึกษาได้ดี
4. สนับสนุนให้นักศึกษามีความรู้สึกอิสระในการถามและขอความช่วยเหลือ
5. มีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียน

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี อาจารย์ควรมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนได้ดี ช่วยให้นักเรียนมีความมั่นใจในตนเอง สนับสนุนให้นักเรียนมีความรู้สึกอิสระในการถามและขอความช่วยเหลือ และมีความยุติธรรมในการประเมินผลการเรียน

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนทุกระดับ นอกจากผู้เรียนต้องการผู้สอนที่มีความรู้ดี มีประสบการณ์ดีแล้วยังต้องการอาจารย์ที่มีวิธีการสอนที่เป็นกันเอง เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้เรียน แต่ในขณะเดียวกันก็ควรชี้แนะให้เห็นถึงความถูกต้อง เหมาะสม ให้ข้อติชมตรงไปตรงมา ซึ่งเต็มไปด้วยความหวังดี จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้อุดมคติขึ้น

พรชูลี อาชาบุรุษ (2525 : 232) กล่าวว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ต้องมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างอาจารย์และนักศึกษาเป็นสำคัญ

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 48 – 67) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอนว่า ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้อาจเกิดขึ้นในชั้นเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถาม นอกชั้นเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้าและควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง

ประดินันท์ อุปรมัย (2527 : 33) ได้กล่าวถึงปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนดังนี้ คือ ปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียนอาจเกิดขึ้นได้ทั้งระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกันเอง ถ้าปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู

กับนักเรียนเป็นไปด้วยดี หมายถึง ทั้งครูและนักเรียนต่างก็มีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน โดยครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสซักถาม ตอบคำถามและเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนได้มาก บรรยากาศในชั้นเรียนก็มีแต่ความน่าสนใจ น่าสนุก อยากรู้ อยากเห็น และกระตือรือร้น นอกจากนั้นปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ด้วยกันเอง ก็มีส่วนช่วยให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียนด้วยเช่นกัน

สมศักดิ์ ชินพันธ์ (2524 : 97) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมของครู พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูที่เกิดขึ้นในห้องเรียน อาจแปรผันไปตามบุคลิกภาพของครู ประสบการณ์ที่ครูมีอยู่ และลักษณะวิชาที่สอนและอื่น ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 26 – 27) ได้แบ่งบรรยากาศในชั้นเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย พฤติกรรมของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน ซึ่งจากบรรยากาศกลุ่มนี้ สามารถจัดเป็นด้านต่าง ๆ 6 ด้าน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม (Involvement) หมายถึง การที่นักเรียนในห้องมีความตั้งใจ และแสดงความสนใจในกิจกรรมของชั้นเรียน เช่น การมีส่วนร่วมในการอภิปราย การร่วมทำกิจกรรมต่าง ๆ
2. ความผูกพันกันฉันท์มิตร (Affiliation) หมายถึง นักเรียนมีความรู้สึกและแสดงออกซึ่งความเป็นมิตรต่อกันและกัน เช่น การรู้จักคุ้นเคยกันช่วยกันทำงาน มีความพอใจที่ได้ทำงานร่วมกัน
3. การสนับสนุนจากครู (Teacher support) หมายถึง การแสดงออกของครูที่แสดงความสนใจต่อนักเรียน ไว้วางใจนักเรียน สนใจในความคิดของนักเรียน
4. การเน้นงาน (Task orientation) หมายถึง การจัดกิจกรรมของชั้นมุ่งให้บรรลุจุดมุ่งหมายทางวิชาการ ไม่ออกนอกเรื่องที่กำลังเรียนกำลังสอน
5. การแข่งขัน (competition) หมายถึง การที่นักเรียนแข่งขันซึ่งกันและกัน เพื่อให้ได้คะแนนสูงหรือได้รับการยอมรับ

6. ระเบียบและการมีระบบงาน (Order and organization) หมายถึง การเน้นการประพฤติปฏิบัติในชั้นเรียนด้วยลักษณะที่เป็นระเบียบ กิจกรรมต่าง ๆ จัดไว้อย่างมีระบบ

ศิริวัฒน์ นิจนตร (2526 : 76) นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนที่มีแบบแผนปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย จะมีความมั่นคงทางอารมณ์ มักจะเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ครูเป็นผู้ที่มีอิทธิพลต่อภาวะสุขภาพจิตของนักเรียนเป็นอย่างมาก โรงเรียนจะประสบความสำเร็จในการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียนเพียงใดขึ้นอยู่กับสิ่งที่ครูได้กระทำต่อเด็ก ซึ่งได้แก่ บรรยากาศในชั้นเรียน

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2527 : 47 – 48) ได้กล่าวถึงแนวทางการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนและผู้สอนในแง่ของปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียนกับสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 4 ประการ คือ

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผู้สอนไม่ควรสร้างบรรยากาศแห่งความกลัวให้เกิดขึ้น การเรียนรู้มิใช่เกิดในห้องเรียนเสมอไป ดังนั้นการพบปะซักถามนอกห้องเรียนจะสร้างบรรยากาศแห่งความเป็นมิตรได้ง่ายขึ้น อย่าทำให้เกิดการเสียหน้า และควรฟังความคิดเห็นจากนักเรียนบ้าง
2. ปฏิสัมพันธ์ตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน เช่น การอภิปราย การโต้วาที การรายงาน ผู้เรียนจะช่วยให้เกิดปฏิสัมพันธ์ตอบสนองระหว่างกัน ฝึกการทำงานร่วมกันเป็นการสร้างบรรยากาศของสังคมที่เป็นกันเองระหว่างผู้เรียน
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับวัสดุอุปกรณ์ วัสดุอุปกรณ์จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ง่ายขึ้นลดเวลาการเรียนการสอน การนำนวัตกรรมมาใช้ จะช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน

4. ปฏิกริยาตอบสนองระหว่างผู้เรียนกับความพึงพอใจ ผู้บริหารจะต้องจัดความพึงพอใจที่ดีในโรงเรียน ตั้งแต่อาคารสถานที่ บริเวณ ความปลอดภัยจากกลิ่นควันเสี่ยงรบกวน ตลอดจนบุคลากรต่าง ๆ

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 3 – 7) ได้สรุปถึงการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะ (Respect & person) คือ การยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูและศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจ ถ้าบรรยากาศในห้องเรียนมีแต่ความก้าวร้าว แข่งขัน ความกดดัน อคติ เอาเปรียบ ย่อมไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม พฤติกรรม แนวคิดของแต่ละบุคคล ที่มีภูมิหลังที่แตกต่างกัน รวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในชั้นเรียนที่ตอบสนองการปฏิบัติทางด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การแสดงหาความเป็นตัวเอง จะเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า สถานการณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่ดีนั้น ครูและนักเรียนต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จะทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีขึ้นในชั้นเรียน

งานวิจัยในประเทศ

พรรณี ชูทัย (2532 : 361) พบว่าการที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และส่งผลให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนด้วย

จินตนา มาพวง (ศรีระพร จันทโนทก. 2538 : 36 ; อ้างอิงมาจาก จินตนา มาพวง. 2519 : 61) ได้ศึกษาตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตและอาจารย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า ตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ต่อวิชาที่สอน

งานวิจัยในต่างประเทศ

ทิดแมน (Tiedman. 1942 : 657 – 664) ได้ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมัธยมศึกษาจะไม่ชอบครูแบบเผด็จการ มีนิสัยข่มขู่ ปราศจากความเห็นอกเห็นใจ และไม่ชอบครูที่สอนแบบใช้อำนาจ

บุช (วิลาส บุญทองขาว. 2527 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Byth. 1942 : 645 – 656) ได้วิจัยสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน พบว่าครูพยายามทำความรู้จักกับนักเรียนให้ความเห็นอกเห็นใจนักเรียนรู้จักส่งเสริมได้ดีขึ้น การปรับตัวเหมาะสมยิ่งขึ้น ส่วนที่มุ่งสอนโดยใช้วิธีบังคับ นักเรียนจะไม่พอใจในตัวครูและนักเรียนไม่ได้ดีเท่าที่ควร

สไตลส์ และดอร์ซีย์ (วิลาส บุญทองขาว. 2527 : 16 – 17; อ้างอิงมาจาก Stiles and dorsey. 1950 : 98 – 100) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอน ดังนี้

1. การเรียนการสอนแบบอัตตาธิปไตยนั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นแบบสั่งและเชื่อฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้ง นักเรียนจะสนใจบทเรียนเพื่อคะแนนของตน โดยไม่คำนึงถึงปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ส่วนครูไม่มีจุดหมายที่จะพัฒนานักเรียนให้มีความเจริญในด้านต่าง ๆ เท่าที่ควรเพียงแต่ต้องการให้นักเรียนสนใจบทเรียนที่ตนกำลังสอนเท่านั้น ครูใช้กฎเกณฑ์ตามที่ตนพอใจ บังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด โดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติจิตใจ หรือความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนแบบนี้ นักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบตัวใครตัวมัน ไม่มีทักษะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม

2. การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตยนั้น ครูจะเป็นผู้สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน ครูยอมรับในเรื่องความแตกต่างของนักเรียนทั้งด้านความสนใจ ความสามารถ ทักษะคิด ส่วนนักเรียนต้องการได้รับความรู้มากกว่าคะแนนสูง ๆ และครูเป็นเพียงที่ปรึกษาของนักเรียนเท่านั้น การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตย จึงเป็นการเรียนการสอนที่สร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ซึ่งบรรยากาศแบบนี้ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

ไทเลอร์ (Tyler, 1964 : 16) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในอุดมคติ พบว่าสัมพันธภาพที่ดีในอุดมคตินั้น ครูต้องมีการ สื่อความเข้าใจที่ดีกับนักเรียน เป็นมิตรที่ดี ให้ความรักความเอาใจใส่ มีความเข้าใจและยอมรับนักเรียน

วิทที (Witty, 1947 : 648 – 662) ได้ทำการศึกษาถึงบุคลิกภาพของครูที่ดีโดยรวบรวมคุณลักษณะของครูที่ไว้ดังนี้ คือ ให้ความร่วมมือดี มีความเป็นประชาธิปไตย มีความกรุณาและเอาใจใส่ต่อทุกคนมีความอดทน มีความรู้ในเรื่องทั่วไปดีมาก มีบุคลิกภาพและมารยาทดี มีความยุติธรรม มีอารมณ์ขัน มีอารมณ์ดี ทำสิ่งใดเสมอต้นเสมอปลาย สนใจปัญหาและความเดือดร้อนของนักเรียน ยกย่อง ให้อำนาจนักเรียน มีความสามารถในการสอนแต่ละวิชา

จากงานวิจัยในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า ความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน ครูมีความเมตตากรุณา มีความยุติธรรม ครูมีวิธีสอนที่ดี สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน ทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ผ่องศรี เกียรติเลิศนา (2526 : 106) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด จะมีอิทธิพลมากต่อความคิดเห็นกับวิชาชีพของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของแอสติน (Astin, 1968 : 187) ที่ว่า เพื่อนมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกสาขาวิชาชีพ และสอดคล้องกับความคิดเห็นของแคนเทล (Cantell, 1976 : 4912 – A) ที่ว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติและค่านิยมของนักศึกษาได้รับอิทธิพลจากเพื่อนเช่นเดียวกัน

จินตนา ยูนิพันธ์ (2527 : 60) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้เพราะสถาบันการศึกษาจะมีการรวมตัวหรือจับกลุ่มกันของนักศึกษา ซึ่งลักษณะของกลุ่มเหล่านี้ จะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้ากลุ่มเพื่อนมีบรรยากาศที่เป็นกันเองเข้าใจกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้เรียนมักจะมีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีไปด้วย

สุปัญญา กิตติสาร (ธาระณี พัฒนศักดิ์ภิญโญ, 2533 : 3 ; อ้างอิงมาจาก สุปัญญา กิตติสาร, 2529 : 41) กล่าวว่า การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ต้องให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ โดยครูจะต้องให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถมากที่สุด มีความสัมพันธ์และไว้วางใจกันและกันระหว่างเพื่อนและครูโดยสามารถเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกันมีบรรยากาศแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน

ส่งเสริมความรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล่าวคือ ให้ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง มีความเข้าใจและวิเคราะห์ความรู้สึกจากประสบการณ์ในชีวิตจริงเป็นผู้นำความรู้มาสนับสนุนประสบการณ์ของนักเรียนและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักเรียนในชั้น

รวีวรรณ ชุมชัย (2536 : 90) กล่าวว่า นักเรียนวัยรุ่นจะเรียนรู้ ปรัชญาหรือและเชื่อถือเพื่อนมากกว่าผู้ใหญ่และญาติพี่น้องเมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนดี นักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลจากเพื่อนไปด้วย หากพฤติกรรมด้านสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็จะส่งผลกระทบต่อสภาพร่างกายจิตใจและการเรียนรู้ของนักเรียน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการเรียนการสอนลักษณะของกลุ่มเพื่อน จะมีผลต่อแรงจูงใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อสังคมกลุ่มเพื่อนนักเรียนก็จะได้รับอิทธิพลไปด้วย แต่พฤติกรรมของสังคมกลุ่มเพื่อนไม่ดีก็จะส่งผลทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา

งานวิจัยในประเทศ

สมบัติ วัจนสาริกกุล (2524 : 117) ได้ศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อสภาพแวดล้อม สถาบันการศึกษาเอกชน ทางด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มเพื่อน พบว่า นักศึกษาใช้เวลาว่างไม่ถูกต้อง อาจเป็นเพราะอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนชักจูงไปในทางที่ไม่ถูกต้องและไม่เกิดประโยชน์แก่นักศึกษา

บุปผา การ์ิเวท (2527 : 91) ได้ศึกษาทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อกลุ่มเพื่อน ปรากฏว่านักศึกษาอิสระในการคบเพื่อนต่างเพศสูง และการคบเพื่อนทำให้นักศึกษามีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และมีความมั่นใจในตนเองสูง ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เช่น กิจกรรมดนตรี ละคร ศิลปะและกีฬา อันเป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและจำเป็นต่อการศึกษานักศึกษา

วัชรินทร์ แก้วลา (2531 : 85) ได้ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาสภาพแวดล้อมสังคมกลุ่มเพื่อน ให้เอื้ออำนวยต่อการเสริมสร้างบุคลิกภาพของนักศึกษานั้น วิทยาลัยควรส่งเสริมให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของกลุ่มเพื่อน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาสังคม กลุ่มเพื่อนพัฒนาคุณภาพของการจัดกิจกรรม นักศึกษาและการให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา

งานวิจัยในต่างประเทศ

เดวิด (David. 1971 : 5789 – A) พบว่านักศึกษาที่มีความพร้อมใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นมาก มีแนวโน้มที่จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นน้อย สำหรับกลุ่มที่มีบรรยากาศก้าวร้าว มีความคับข้องใจ และมีการขัดแย้ง สมาชิกจะมีพฤติกรรมไม่พึงปรารถนา ทำให้การเรียนการสอนไม่ค่อยได้ผล

เดออสเตอร์ (ซมฺนุช บุญสิทธิ์. 2541 : 28 ; อ้างอิงมาจาก Decoster.1981) ได้ศึกษาสัมพันธ์ภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยม พบว่านักเรียนที่มีความพึงพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน มีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า นักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในกลุ่มเพื่อนและมีความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน จะส่งผลให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีมากกว่ากลุ่มเพื่อนที่มีบรรยากาศก้าวร้าวและมีความขัดแย้ง

บทที่ 3
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 จำนวน 8,328 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 3,755 คน และนักเรียนหญิง จำนวน 4,573 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2544 ที่กำลังศึกษา จำนวน 381 คน เป็นนักเรียนชาย จำนวน 172 คน และนักเรียนหญิง 209 คน ซึ่งมีความเชื่อถือได้ร้อยละ 95 (Yamane. 1970 : 580 – 581) ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ชั้นปีและเพศเป็นชั้น (Strata)

1. ประมาณกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ปรากฏว่าต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน คิดเป็นสัดส่วนประชากรกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 21 : 1

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย จำนวน 5 โรงเรียน ได้แก่

1. โรงเรียนบางกะปิ
2. โรงเรียนสตรีศรีนครปฐมบำเพ็ญ
3. โรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ
4. โรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2
5. โรงเรียนบางกะปิชุมชนวนพัณฑ์อุปถัมภ์

3. ในแต่ละโรงเรียนจำแนกตามระดับชั้นออกเป็น 3 กลุ่ม คือ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 นักเรียนที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 และนักเรียนที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในแต่ละระดับชั้น จำแนกเพศชายและเพศหญิง ออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	มีจำนวนประชากรทั้งหมด	จำนวน	2,868	คน
	เป็นนักเรียนชาย	จำนวน	1,312	คน
	เป็นนักเรียนหญิง	จำนวน	1,556	คน
2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	มีจำนวนประชากรทั้งหมด	จำนวน	2,775	คน
	เป็นนักเรียนชาย	จำนวน	1,259	คน
	เป็นนักเรียนหญิง	จำนวน	1,516	คน
3. ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	มีจำนวนประชากรทั้งหมด	จำนวน	2,685	คน
	เป็นนักเรียนชาย	จำนวน	1,184	คน
	เป็นนักเรียนหญิง	จำนวน	1,501	คน

4. ผู้วิจัยสุ่มนักเรียนในแต่ละระดับชั้น โดยใช้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

4.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	ได้กลุ่มตัวอย่าง	131	คน
	นักเรียนชาย	59	คน
	นักเรียนหญิง	72	คน

4.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2	ได้กลุ่มตัวอย่าง	127	คน
	นักเรียนชาย	56	คน
	นักเรียนหญิง	71	คน

4.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	ได้กลุ่มตัวอย่าง	123	คน
	นักเรียนชาย	55	คน
	นักเรียนหญิง	68	คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นและเพศ

ที่	โรงเรียน	เพศ	ม.1		ม.2		ม.3		รวม	
			ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่ม ตัวอย่าง
1	บางกะปิ	ชาย	259	11	317	14	289	15	865	40
		หญิง	285	12	303	14	288	14	876	40
		รวม	544	23	620	28	577	29	1,741	80
2	สตรีเตรฐบรรพบุรุษ	ชาย	-	-	-	-	-	-	-	-
		หญิง	556	26	542	25	541	24	1,639	75
		รวม	556	26	542	25	541	24	1,639	75
3	สตรีเตรฐบรรพบุรุษ	ชาย	467	21	378	17	400	18	1,245	56
		หญิง	188	9	139	7	172	8	499	24
		รวม	655	30	517	24	572	26	1,744	80
4	บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2	ชาย	345	16	385	17	380	17	1,110	50
		หญิง	350	16	359	17	371	17	1,080	50
		รวม	695	32	744	34	751	34	2,190	100
5	บางกะปิสุมนวพันธ์ อุปถัมภ์	ชาย	241	11	179	8	115	5	535	24
		หญิง	177	9	173	8	129	5	479	22
		รวม	418	20	352	16	244	10	1,014	46
รวมทั้งหมด		ชาย	1,312	59	1,259	56	1,184	55	3,755	170
		หญิง	1,556	72	1,516	71	1,501	68	4,573	211
		รวม	2,868	131	2,775	127	2,685	123	8,328	381

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
ตอนที่ 2	แบบคัดกรองสุขภาพจิต
ตอนที่ 3	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
ตอนที่ 4	แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน
ตอนที่ 5	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
ตอนที่ 6	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ลำดับการเกิด

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้ว
โปรดทำเครื่องหมาย $\sqrt{\quad}$ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ () 11 ปี

() 12 ปี

() 13 ปี

() 14 ปี

() 15 ปี

() 16 ปี

3. ชั้นปีที่กำลังศึกษา

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ลำดับการเกิด

ตอนที่ 2 เป็นเครื่องมือวัดคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว (Thai G.H.Q. = General Health Questionnaire 60)

เป็นเครื่องมือวัดคัดกรองของเดวิด โกลด์เบิร์ก (David Goldberg and Paul Williams, 1988) แปลเป็นภาษาไทยโดย นายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์และคณะ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล สำหรับประเทศไทย ได้มีการทดลองใช้ในปี พ.ศ. 2538 ในประชาชนเขตหนองจอก 100 คน ที่มารับบริการของหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ของโรงพยาบาลรามาธิบดี ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.83 แบบสอบถามไทย จี เอช คิว เอ (Thai G.H.Q. = Thai General Health Questionnaire 60) ประกอบด้วย คำถาม 60 ข้อ เป็นแบบคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตเบื้องต้น ไม่สามารถวินิจฉัยโรคได้

ลักษณะของแบบสอบถาม

แบบสอบถามสุขภาพโดยทั่วไปของนักเรียน ในระยะ 2 – 3 สัปดาห์ที่ผ่านมา เป็นอย่างไรบ้าง (แบบทดสอบนี้มีทั้งทางบวก และทางลบ) ซึ่งแบบทดสอบมีทั้งหมด 60 ข้อ

คำชี้แจง ให้ตอบคำถามโดยขีดเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำตอบให้ใกล้เคียงกับสุขภาพ และความรู้สึกของท่านในปัจจุบัน หรือในช่วง 2 - 3 สัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด

ข้อ 0 สามารถมีสมาธิจดจำสิ่งที่กำลังทำอยู่ได้

- () ดีกว่าปกติ
() เหมือนปกติ
() แย่กว่าปกติ
() แย่กว่าปกติมาก

ตัวอย่างแบบสอบถามการคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว 60

1. ในระยะที่ผ่านมา ท่านรู้สึกสบายและมีสุขภาพดี
() ดีกว่าปกติ () เหมือนปกติ () แย่กว่าปกติ () แย่กว่าปกติมาก
2. ในระยะที่ผ่านมา ท่านรู้สึกต้องการยาบำรุงให้มีกำลังวังชา
() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก
3. ในระยะที่ผ่านมา ท่านรู้สึกทรุดโทรมและสุขภาพไม่ดี
() ไม่เลย () ไม่มากกว่าปกติ () ค่อนข้างมากกว่าปกติ () มากกว่าปกติมาก

เกณฑ์การให้คะแนน

- ดีกว่าปกติ . ให้ 0 คะแนน
เหมือนปกติ ให้ 0 คะแนน
แย่กว่าปกติ ให้ 1 คะแนน
แย่กว่าปกติมาก ให้ 1 คะแนน

จัดแบ่งระดับสุขภาพจิตตามคะแนน ดังนี้

- คะแนน 0 – 11 มีสุขภาพจิตดี
คะแนน 12 - 60 มีสุขภาพจิตบกพร่อง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกภายในครอบครัว ได้แก่ ลักษณะพฤติกรรมที่บิดามารดา หรือ ผู้ปกครองปฏิบัติต่อบุตรด้านการเรียน และพฤติกรรมที่บุตรปฏิบัติต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองด้านการเรียนและด้านอื่น ๆ มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวของ สิริพร ดาววัน (2540 : 56) สุกัญญา แยมยิ้ม (2541 : 95 - 97) บุปผา ประทีปทอง (2542 : 54) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสม ทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ ลักษณะของแบบสอบถามความสัมพันธ์ภาพระหว่างสมาชิกภายในครอบครัว เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ☒ ลงในช่อง ☐ ขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 5 อันดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
	<u>พฤติกรรมที่บิดามารดา หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน</u>					
1.	พ่อแม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านรักฉันมาก					
2.	พ่อแม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านภูมิใจในตัวฉันมาก					
	<u>พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อบิดามารดา หรือผู้ปกครองด้านการเรียน</u>					
1.	ฉันชอบโต้เถียงผู้ใหญ่ในบ้าน					
2.	ฉันทำความเคารพพ่อแม่และญาติ ก่อน ไปโรงเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลผลความหมายสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (Best, 1981 : 204 – 205)

คะแนนเฉลี่ย	3.75 – 5.00	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวดี
คะแนนเฉลี่ย	2.26 – 3.74	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.25	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความคิดของนักเรียนเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน ได้แก่ วิธีการสอน ของครู สถานที่เรียน สื่อและอุปกรณ์ทางการศึกษา มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

5.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

5.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอนของ สิริพร ดาวัน (2540:56) เดิมศักดิ์ กทวนิช (2540 :165 -166) สุมาลี สุวรรณภักดี (2541 :104 -142) บุปผา ประทีปทอง (2542 : 54) กรพินธุ์ วัฒนสุข (2542 :106 -109) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ, อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ ช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 5 อันดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนรู้การสอน

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อยที่ สุด
	<u>วิธีสอนของครู</u>					
1.	ครูไม่โอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น					
2.	วิธีสอนของครูทำให้เข้าใจบทเรียน					
	<u>สถานที่เรียน</u>					
3.	ห้องเรียนมีเสียงดังรบกวน					
4.	ห้องเรียนมีของวางจัดเป็นระเบียบ					
	<u>สื่อและอุปกรณ์</u>					
5.	อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนเหมาะสมกับบทเรียน					
6.	อุปกรณ์ที่ใช้ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลผลความหมายบรรยากาศการเรียนรู้การสอน (วิเชียร เกตุสิงห์. 2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	บรรยากาศการเรียนรู้การสอนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	บรรยากาศการเรียนรู้การสอนปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	บรรยากาศการเรียนรู้การสอนไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครู เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

6.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

6.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ของ ศรีระพร จันทโนทก (2538 : 110 -111) พะยอม ธีวรสุ (2540 :132 -136) ไชนภา แก้วจันทรา (2542 : 157 -159) ชาติชาย หมั่นสมัค (2542 : 99 -100) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์ ดร. พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

6.3 ลักษณะของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อวัดเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ช่องขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 5 อันดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยจริงน้อยที่สุด
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อ ที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อยที่ สุด
1.	<u>พฤติกรรมของนักเรียนที่มีต่อครู</u> นักเรียนสามารถปรึกษาเรื่องการเรียนกับครูได้					
2.	นักเรียนสามารถปรึกษาปัญหาด้านการเงินกับครูได้					

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลผลความหมายสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (Best. 1981 : 204 - 205)

คะแนนเฉลี่ย	3.75 – 5.00	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี
คะแนนเฉลี่ย	2.26 – 3.74	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.25	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่นักเรียนและเพื่อน ปฏิบัติต่อกันด้านการเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนมีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

6.1 ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

6.2 ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของ สุมาลี สุวรรณภักดี (2541)และบุปผา ประทีปทอง (2542) สร้างข้อคำถามตามนิยามศัพท์ แล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์ ดร. พาสณา จุฬรัตน์ ตรวจสอบความเหมาะสมทั้งด้านเนื้อหาและภาษาที่ใช้แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

6.3 ลักษณะของแบบสอบถามความสัมพันธ์ภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวัดเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท มี 5 ระดับ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ขวามือ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียน ซึ่งแบ่งเป็น 5 อันดับ ได้แก่

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริง น้อย	จริงน้อยที่ สุด
1.	เพื่อนในห้องต่างคน ต่างอยู่ไม่สนใจซึ่งกันและกัน					
2.	นักเรียนทำงานร่วมกับเพื่อนไม่ได้					
3.	นักเรียนเข้ากับกลุ่มเพื่อนได้ดี					

เกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลผลความหมายสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (Best. 1981 : 204 - 205)

คะแนนเฉลี่ย	3.75 – 5.00	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.26 – 3.74	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.25	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาต นายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์และคณะ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์รามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอช คิว 60
2. ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาต ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) และ โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ใช้สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย
3. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาต ผู้อำนวยการโรงเรียน ในสหวิทยาเขตเสรีไทย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 5 โรงเรียน
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือจากหัวหน้างานแนะแนวแต่ละโรงเรียน ช่วยกรณารวบรวมข้อมูลให้ และผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 381 ฉบับ และรับคืนมา จำนวน 381 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และคัดแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ปรากฏว่า สมบูรณ์ทุกฉบับมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS / FW
ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับสุขภาพจิตของนักเรียน โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย โดยใช้การวิเคราะห์ แบบ Backward Elimination

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือได้แก่
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ โดยใช้ t – test
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับสุขภาพจิตของนักเรียน โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
 - 3.2 หาตัวพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับสุขภาพจิตของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Backward Elimination

บทที่ 4
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้า

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อจะให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายดังนี้

N	แทน	กลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	เฉลี่ย
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
**	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
R	แทน	สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
R^2	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
Y	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยของการพยากรณ์ ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ใน F distribution
$\propto$	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
X_1	แทน	เพศชาย
X_2	แทน	เพศหญิง
X_3	แทน	อายุ
X_4	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
X_5	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
X_6	แทน	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
X_7	แทน	ลำดับการเกิด
X_8	แทน	จำนวนพี่น้อง
X_9	แทน	สภาพครอบครัว บิดามารดาอยู่ร่วมกัน
X_{10}	แทน	สภาพครอบครัว บิดามารดาแยกกันอยู่ หย่าร้าง
X_{11}	แทน	สภาพครอบครัว บิดามารดาเสียชีวิต
X_{12}	แทน	ลักษณะการอยู่อาศัย อยู่กับบิดามารดา
X_{13}	แทน	ลักษณะการอยู่อาศัย อยู่กับญาติบางครั้ง
X_{14}	แทน	ลักษณะการอยู่อาศัย ไม่เคยอยู่กับบิดามารดา อยู่กับญาติ
X_{15}	แทน	อาชีพของบิดา ถ้าขาย
X_{16}	แทน	อาชีพของบิดา รับจ้าง
X_{17}	แทน	อาชีพของบิดา เกษตรกร
X_{18}	แทน	อาชีพของบิดา รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ

X ₁₉	แทน	อาชีพของบิดา ไม่มีอาชีพ
X ₂₀	แทน	อาชีพของมารดา ค้าขาย
X ₂₁	แทน	อาชีพของมารดา รับจ้าง
X ₂₂	แทน	อาชีพของมารดา เกษตรกร
X ₂₃	แทน	อาชีพของมารดา รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
X ₂₄	แทน	อาชีพของมารดา ไม่มีอาชีพ
X ₂₅	แทน	อาชีพของผู้ปกครอง ค้าขาย
X ₂₆	แทน	อาชีพของผู้ปกครอง รับจ้าง
X ₂₇	แทน	อาชีพของผู้ปกครอง เกษตรกร
X ₂₈	แทน	อาชีพของผู้ปกครอง รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ
X ₂₉	แทน	อาชีพของผู้ปกครอง ไม่มีอาชีพ
X ₃₀	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจสูง
X ₃₁	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง
X ₃₂	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ
X ₃₃	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
X ₃₄	แทน	บรรยากาศการเรียนการสอน
X ₃₅	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X ₃₆	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	สุขภาพจิต

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปรที่ศึกษา โดยใช้การคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ของตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน โดยใช้การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัว โดยใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Backward Elimination

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้าตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปร	ระดับค่าตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	137	36.0
	หญิง	244	64.0
	รวม	381	100.0
2. ระดับชั้นปีที่ศึกษา	มัธยมศึกษาปีที่ 1	131	34.4
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	127	33.3
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	123	32.3
	รวม	381	100.0
3. สภาพครอบครัว	บิดามารดาอยู่ร่วมกัน	295	77.4
	บิดามารดาแยกกันอยู่	66	17.3
	บิดามารดาเสียชีวิต	20	5.2
	รวม	381	100.0
4. ลักษณะการอยู่อาศัย	อยู่กับบิดามารดา	284	74.5
	อยู่กับญาติ	127	22.0
	ไม่เคยอยู่กับบิดามารดา	123	3.4
	รวม	381	100.0
5. อาชีพของบิดา	ค้าขายธุรกิจส่วนตัว	218	57.2
	รับจ้าง	6	1.6
	เกษตรกร	0	15.8
	รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	78	20.5
	ไม่มีอาชีพ	19	4.9
	รวม	381	100.0
6. อาชีพของมารดา	ค้าขายธุรกิจส่วนตัว	205	53.8
	รับจ้าง	2	.5
	เกษตรกร	38	10.0
	รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	46	12.1
	ไม่มีอาชีพ	90	23.6
	รวม	381	100.0

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับค่าตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
7. อาชีพของผู้ปกครอง	ค้าขายธุรกิจส่วนตัว	229	60.1
	รับจ้าง	2	.5
	เกษตรกร	54	14.2
	รับราชการ รัฐวิสาหกิจ	75	19.7
	ไม่มีอาชีพ	21	5.5
	รวม	381	100.0
8. ฐานะทางเศรษฐกิจ	ตั้งแต่ 20000 บาทขึ้นไป	136	35.7
	ตั้งแต่ 8,000 – 19999 บาท	178	46.7
	ต่ำกว่า 8000 บาท	67	17.6
	รวม	381	100.0

จากตาราง 2 พบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 244 คน คิดเป็นร้อยละ 64.0 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มากที่สุด จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 34.4 รองลงมา เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 อันดับสุดท้าย คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 32.3 เมื่อจำแนกตามสภาพครอบครัว พบว่าบิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่ อยู่ร่วมกัน จำนวน 295 คน คิดเป็นร้อยละ 77.4 รองลงมามีบิดามารดาแยกกันอยู่ จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 และบิดาหรือมารดาเสียชีวิตน้อยที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2 จำแนกตามลักษณะการอยู่ร่วมกัน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่ อยู่กับบิดามารดา จำนวน 284 คน คิดเป็นร้อยละ รองลงมาอยู่กับญาติ จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 อันดับสุดท้ายไม่ได้อยู่กับบิดามารดา จำนวน 123 คน คิดเป็นร้อยละ 3.4 เมื่อจำแนกอาชีพ ของบิดา พบว่าบิดามีอาชีพค้าขายมากที่สุด จำนวน 218 คน คิดเป็นร้อยละ 57.2 รองลงมามีอาชีพรับราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 อันดับที่สาม บิดาไม่มีอาชีพ จำนวน 19 คน คิด เป็นร้อยละ 5.0 เมื่อจำแนกอาชีพของมารดา พบว่ามารดามีอาชีพค้าขายมากที่สุด จำนวน 205 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมาสามารถไม่มีอาชีพ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 อันดับที่สาม มารดามีอาชีพรับราชการหรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.1 อันดับสี่มารดามีอาชีพเกษตรกร จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และอันดับสุดท้ายมารดามีอาชีพรับจ้าง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 เมื่อจำแนกอาชีพ ของผู้ปกครอง พบว่าผู้ปกครองมีอาชีพค้าขายมากที่สุด จำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 60.1 รองลงมาผู้ปกครอง รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 75 คน คิดเป็น ร้อยละ 19.7 อันดับที่สาม ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 14.2 อันดับสี่ผู้ปกครองไม่มีอาชีพ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และอันดับ สุดท้ายผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 เมื่อจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว พบว่าครอบครัวของนักเรียน ส่วนใหญ่มีฐานะทางเศรษฐกิจตั้งแต่ 8,00 บาท – 19,999 มากที่สุด จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมาฐานะทางเศรษฐกิจตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 136 คน คิดเป็น ร้อยละ 35.7 อันดับที่สาม ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 17.6 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการแปลผลของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสุขภาพจิต ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการแปลผลของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว	381	3.62	.58	ระดับปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	381	3.28	.56	ระดับปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	381	3.72	.54	ระดับปานกลาง
สุขภาพจิต	381	7.18	8.66	ระดับต่ำ

จากตาราง 3 พบว่า สุขภาพจิตมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ สุขภาพจิต ($\bar{X} = 7.18$) รองลงมาอันดับแรก คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ($\bar{X} = 3.72$) รองลงมาอันดับที่สอง คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ($\bar{X} = 3.62$) และมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ($\bar{X} = 3.28$) และทุกตัวแปรมีค่าอยู่ในระดับดี กล่าวคือ มีสัมพันธภาพที่ดีและมีสุขภาพจิตดี

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัวและด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับสุขภาพจิต โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผู้วิจัยได้นำค่าตัวแปรทั้งหมด 36 ตัวแปร ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) อายุ (X_3) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_4) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_5) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_6) ลำดับการเกิด (X_7) จำนวนพี่น้อง (X_8) บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_9) บิดามารดาแยกกันอยู่ หย่าร้าง (X_{10}) บิดามารดาเสียชีวิต (X_{11}) อยู่ร่วมกับบิดามารดา (X_{12}) อยู่กับญาติบางครั้ง (X_{13}) อยู่กับญาติ (X_{14}) อาชีพของบิดา ค้าขาย (X_{15}) อาชีพของบิดา รับจ้าง (X_{16}) อาชีพของบิดาเกษตรกร (X_{17}) อาชีพของบิดารับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (X_{18}) บิดาไม่มีอาชีพ (X_{19}) อาชีพของมารดา ค้าขาย (X_{20}) อาชีพของมารดา รับจ้าง (X_{21}) อาชีพของมารดาเกษตรกร (X_{22}) อาชีพของมารดารับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (X_{23}) มารดาไม่มีอาชีพ (X_{24}) อาชีพของผู้ปกครอง ค้าขาย (X_{25}) อาชีพของผู้ปกครองรับจ้าง (X_{26}) อาชีพของผู้ปกครอง เกษตรกร (X_{27}) อาชีพของผู้ปกครองรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (X_{28}) ผู้ปกครองไม่มีอาชีพ (X_{29}) ฐานะทางเศรษฐกิจสูง (X_{30}) ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง (X_{31}) ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (X_{32}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{33}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{34}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{35}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{36}) ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ อายุ ระดับชั้นที่ศึกษา ลำดับการเกิด จำนวนพี่น้อง สภาพครอบครัว ลักษณะการอยู่อาศัย อาชีพของบิดา มารดา ผู้ปกครอง สัมพันธ์ภาพระหว่างกันกับสมมุติฐานในครอบครัว
บรรทัดการเปรียบเทียบสมมุติฐานระหว่างกันกับทฤษฎี เพื่อ สมมุติฐาน

ตัวแปร	Y	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X ₅	X ₆	X ₇	X ₈	X ₉	X ₁₀	X ₁₁	X ₁₂	X ₁₃	X ₁₄	X ₁₅	X ₁₆	X ₁₇	X ₁₈	X ₁₉	X ₂₀	X ₂₁	X ₂₂	X ₂₃	X ₂₄	X ₂₅	X ₂₆	X ₂₇	X ₂₈	X ₂₉	X ₃₀	X ₃₁	X ₃₂	X ₃₃	X ₃₄	X ₃₅	X ₃₆	X ₃₇	X ₃₈	X ₃₉	X ₄₀	X ₄₁	X ₄₂	X ₄₃	X ₄₄	X ₄₅	X ₄₆	X ₄₇	X ₄₈	X ₄₉	X ₅₀	X ₅₁	X ₅₂	X ₅₃	X ₅₄	X ₅₅	X ₅₆	X ₅₇	X ₅₈	X ₅₉	X ₆₀	X ₆₁	X ₆₂	X ₆₃	X ₆₄	X ₆₅	X ₆₆	X ₆₇	X ₆₈	X ₆₉	X ₇₀	X ₇₁	X ₇₂	X ₇₃	X ₇₄	X ₇₅	X ₇₆	X ₇₇	X ₇₈	X ₇₉	X ₈₀	X ₈₁	X ₈₂	X ₈₃	X ₈₄	X ₈₅	X ₈₆	X ₈₇	X ₈₈	X ₈₉	X ₉₀	X ₉₁	X ₉₂	X ₉₃	X ₉₄	X ₉₅	X ₉₆	X ₉₇	X ₉₈	X ₉₉	X ₁₀₀	X ₁₀₁	X ₁₀₂	X ₁₀₃	X ₁₀₄	X ₁₀₅	X ₁₀₆	X ₁₀₇	X ₁₀₈	X ₁₀₉	X ₁₁₀	X ₁₁₁	X ₁₁₂	X ₁₁₃	X ₁₁₄	X ₁₁₅	X ₁₁₆	X ₁₁₇	X ₁₁₈	X ₁₁₉	X ₁₂₀	X ₁₂₁	X ₁₂₂	X ₁₂₃	X ₁₂₄	X ₁₂₅	X ₁₂₆	X ₁₂₇	X ₁₂₈	X ₁₂₉	X ₁₃₀	X ₁₃₁	X ₁₃₂	X ₁₃₃	X ₁₃₄	X ₁₃₅	X ₁₃₆	X ₁₃₇	X ₁₃₈	X ₁₃₉	X ₁₄₀	X ₁₄₁	X ₁₄₂	X ₁₄₃	X ₁₄₄	X ₁₄₅	X ₁₄₆	X ₁₄₇	X ₁₄₈	X ₁₄₉	X ₁₅₀	X ₁₅₁	X ₁₅₂	X ₁₅₃	X ₁₅₄	X ₁₅₅	X ₁₅₆	X ₁₅₇	X ₁₅₈	X ₁₅₉	X ₁₆₀	X ₁₆₁	X ₁₆₂	X ₁₆₃	X ₁₆₄	X ₁₆₅	X ₁₆₆	X ₁₆₇	X ₁₆₈	X ₁₆₉	X ₁₇₀	X ₁₇₁	X ₁₇₂	X ₁₇₃	X ₁₇₄	X ₁₇₅	X ₁₇₆	X ₁₇₇	X ₁₇₈	X ₁₇₉	X ₁₈₀	X ₁₈₁	X ₁₈₂	X ₁₈₃	X ₁₈₄	X ₁₈₅	X ₁₈₆	X ₁₈₇	X ₁₈₈	X ₁₈₉	X ₁₉₀	X ₁₉₁	X ₁₉₂	X ₁₉₃	X ₁₉₄	X ₁₉₅	X ₁₉₆	X ₁₉₇	X ₁₉₈	X ₁₉₉	X ₂₀₀	X ₂₀₁	X ₂₀₂	X ₂₀₃	X ₂₀₄	X ₂₀₅	X ₂₀₆	X ₂₀₇	X ₂₀₈	X ₂₀₉	X ₂₁₀	X ₂₁₁	X ₂₁₂	X ₂₁₃	X ₂₁₄	X ₂₁₅	X ₂₁₆	X ₂₁₇	X ₂₁₈	X ₂₁₉	X ₂₂₀	X ₂₂₁	X ₂₂₂	X ₂₂₃	X ₂₂₄	X ₂₂₅	X ₂₂₆	X ₂₂₇	X ₂₂₈	X ₂₂₉	X ₂₃₀	X ₂₃₁	X ₂₃₂	X ₂₃₃	X ₂₃₄	X ₂₃₅	X ₂₃₆	X ₂₃₇	X ₂₃₈	X ₂₃₉	X ₂₄₀	X ₂₄₁	X ₂₄₂	X ₂₄₃	X ₂₄₄	X ₂₄₅	X ₂₄₆	X ₂₄₇	X ₂₄₈	X ₂₄₉	X ₂₅₀	X ₂₅₁	X ₂₅₂	X ₂₅₃	X ₂₅₄	X ₂₅₅	X ₂₅₆	X ₂₅₇	X ₂₅₈	X ₂₅₉	X ₂₆₀	X ₂₆₁	X ₂₆₂	X ₂₆₃	X ₂₆₄	X ₂₆₅	X ₂₆₆	X ₂₆₇	X ₂₆₈	X ₂₆₉	X ₂₇₀	X ₂₇₁	X ₂₇₂	X ₂₇₃	X ₂₇₄	X ₂₇₅	X ₂₇₆	X ₂₇₇	X ₂₇₈	X ₂₇₉	X ₂₈₀	X ₂₈₁	X ₂₈₂	X ₂₈₃	X ₂₈₄	X ₂₈₅	X ₂₈₆	X ₂₈₇	X ₂₈₈	X ₂₈₉	X ₂₉₀	X ₂₉₁	X ₂₉₂	X ₂₉₃	X ₂₉₄	X ₂₉₅	X ₂₉₆	X ₂₉₇	X ₂₉₈	X ₂₉₉	X ₃₀₀	X ₃₀₁	X ₃₀₂	X ₃₀₃	X ₃₀₄	X ₃₀₅	X ₃₀₆	X ₃₀₇	X ₃₀₈	X ₃₀₉	X ₃₁₀	X ₃₁₁	X ₃₁₂	X ₃₁₃	X ₃₁₄	X ₃₁₅	X ₃₁₆	X ₃₁₇	X ₃₁₈	X ₃₁₉	X ₃₂₀	X ₃₂₁	X ₃₂₂	X ₃₂₃	X ₃₂₄	X ₃₂₅	X ₃₂₆	X ₃₂₇	X ₃₂₈	X ₃₂₉	X ₃₃₀	X ₃₃₁	X ₃₃₂	X ₃₃₃	X ₃₃₄	X ₃₃₅	X ₃₃₆	X ₃₃₇	X ₃₃₈	X ₃₃₉	X ₃₄₀	X ₃₄₁	X ₃₄₂	X ₃₄₃	X ₃₄₄	X ₃₄₅	X ₃₄₆	X ₃₄₇	X ₃₄₈	X ₃₄₉	X ₃₅₀	X ₃₅₁	X ₃₅₂	X ₃₅₃	X ₃₅₄	X ₃₅₅	X ₃₅₆	X ₃₅₇	X ₃₅₈	X ₃₅₉	X ₃₆₀	X ₃₆₁	X ₃₆₂	X ₃₆₃	X ₃₆₄	X ₃₆₅	X ₃₆₆	X ₃₆₇	X ₃₆₈	X ₃₆₉	X ₃₇₀	X ₃₇₁	X ₃₇₂	X ₃₇₃	X ₃₇₄	X ₃₇₅	X ₃₇₆	X ₃₇₇	X ₃₇₈	X ₃₇₉	X ₃₈₀	X ₃₈₁	X ₃₈₂	X ₃₈₃	X ₃₈₄	X ₃₈₅	X ₃₈₆	X ₃₈₇	X ₃₈₈	X ₃₈₉	X ₃₉₀	X ₃₉₁	X ₃₉₂	X ₃₉₃	X ₃₉₄	X ₃₉₅	X ₃₉₆	X ₃₉₇	X ₃₉₈	X ₃₉₉	X ₄₀₀	X ₄₀₁	X ₄₀₂	X ₄₀₃	X ₄₀₄	X ₄₀₅	X ₄₀₆	X ₄₀₇	X ₄₀₈	X ₄₀₉	X ₄₁₀	X ₄₁₁	X ₄₁₂	X ₄₁₃	X ₄₁₄	X ₄₁₅	X ₄₁₆	X ₄₁₇	X ₄₁₈	X ₄₁₉	X ₄₂₀	X ₄₂₁	X ₄₂₂	X ₄₂₃	X ₄₂₄	X ₄₂₅	X ₄₂₆	X ₄₂₇	X ₄₂₈	X ₄₂₉	X ₄₃₀	X ₄₃₁	X ₄₃₂	X ₄₃₃	X ₄₃₄	X ₄₃₅	X ₄₃₆	X ₄₃₇	X ₄₃₈	X ₄₃₉	X ₄₄₀	X ₄₄₁	X ₄₄₂	X ₄₄₃	X ₄₄₄	X ₄₄₅	X ₄₄₆	X ₄₄₇	X ₄₄₈	X ₄₄₉	X ₄₅₀	X ₄₅₁	X ₄₅₂	X ₄₅₃	X ₄₅₄	X ₄₅₅	X ₄₅₆	X ₄₅₇	X ₄₅₈	X ₄₅₉	X ₄₆₀	X ₄₆₁	X ₄₆₂	X ₄₆₃	X ₄₆₄	X ₄₆₅	X ₄₆₆	X ₄₆₇	X ₄₆₈	X ₄₆₉	X ₄₇₀	X ₄₇₁	X ₄₇₂	X ₄₇₃	X ₄₇₄	X ₄₇₅	X ₄₇₆	X ₄₇₇	X ₄₇₈	X ₄₇₉	X ₄₈₀	X ₄₈₁	X ₄₈₂	X ₄₈₃	X ₄₈₄	X ₄₈₅	X ₄₈₆	X ₄₈₇	X ₄₈₈	X ₄₈₉	X ₄₉₀	X ₄₉₁	X ₄₉₂	X ₄₉₃	X ₄₉₄	X ₄₉₅	X ₄₉₆	X ₄₉₇	X ₄₉₈	X ₄₉₉	X ₅₀₀	X ₅₀₁	X ₅₀₂	X ₅₀₃	X ₅₀₄	X ₅₀₅	X ₅₀₆	X ₅₀₇	X ₅₀₈	X ₅₀₉	X ₅₁₀	X ₅₁₁	X ₅₁₂	X ₅₁₃	X ₅₁₄	X ₅₁₅	X ₅₁₆	X ₅₁₇	X ₅₁₈	X ₅₁₉	X ₅₂₀	X ₅₂₁	X ₅₂₂	X ₅₂₃	X ₅₂₄	X ₅₂₅	X ₅₂₆	X ₅₂₇	X ₅₂₈	X ₅₂₉	X ₅₃₀	X ₅₃₁	X ₅₃₂	X ₅₃₃	X ₅₃₄	X ₅₃₅	X ₅₃₆	X ₅₃₇	X ₅₃₈	X ₅₃₉	X ₅₄₀	X ₅₄₁	X ₅₄₂	X ₅₄₃	X ₅₄₄	X ₅₄₅	X ₅₄₆	X ₅₄₇	X ₅₄₈	X ₅₄₉	X ₅₅₀	X ₅₅₁	X ₅₅₂	X ₅₅₃	X ₅₅₄	X ₅₅₅	X ₅₅₆	X ₅₅₇	X ₅₅₈	X ₅₅₉	X ₅₆₀	X ₅₆₁	X ₅₆₂	X ₅₆₃	X ₅₆₄	X ₅₆₅	X ₅₆₆	X ₅₆₇	X ₅₆₈	X ₅₆₉	X ₅₇₀	X ₅₇₁	X ₅₇₂	X ₅₇₃	X ₅₇₄	X ₅₇₅	X ₅₇₆	X ₅₇₇	X ₅₇₈	X ₅₇₉	X ₅₈₀	X ₅₈₁	X ₅₈₂	X ₅₈₃	X ₅₈₄	X ₅₈₅	X ₅₈₆	X ₅₈₇	X ₅₈₈	X ₅₈₉	X ₅₉₀	X ₅₉₁	X ₅₉₂	X ₅₉₃	X ₅₉₄	X ₅₉₅	X ₅₉₆	X ₅₉₇	X ₅₉₈	X ₅₉₉	X ₆₀₀	X ₆₀₁	X ₆₀₂	X ₆₀₃	X ₆₀₄	X ₆₀₅	X ₆₀₆	X ₆₀₇	X ₆₀₈	X ₆₀₉	X ₆₁₀	X ₆₁₁	X ₆₁₂	X ₆₁₃	X ₆₁₄	X ₆₁₅	X ₆₁₆	X ₆₁₇	X ₆₁₈	X ₆₁₉	X ₆₂₀	X ₆₂₁	X ₆₂₂	X ₆₂₃	X ₆₂₄	X ₆₂₅	X ₆₂₆	X ₆₂₇	X ₆₂₈	X ₆₂₉	X ₆₃₀	X ₆₃₁	X ₆₃₂	X ₆₃₃	X ₆₃₄	X ₆₃₅	X ₆₃₆	X ₆₃₇	X ₆₃₈	X ₆₃₉	X ₆₄₀	X ₆₄₁	X ₆₄₂	X ₆₄₃	X ₆₄₄	X ₆₄₅	X ₆₄₆	X ₆₄₇	X ₆₄₈	X ₆₄₉	X ₆₅₀	X ₆₅₁	X ₆₅₂	X ₆₅₃	X ₆₅₄	X ₆₅₅	X ₆₅₆	X ₆₅₇	X ₆₅₈	X ₆₅₉	X ₆₆₀	X ₆₆₁	X ₆₆₂	X ₆₆₃	X ₆₆₄	X ₆₆₅	X ₆₆₆	X ₆₆₇	X ₆₆₈	X ₆₆₉	X ₆₇₀	X ₆₇₁	X ₆₇₂	X ₆₇₃	X ₆₇₄	X ₆₇₅	X ₆₇₆	X ₆₇₇	X ₆₇₈	X ₆₇₉	X ₆₈₀	X ₆₈₁	X ₆₈₂	X ₆₈₃	X ₆₈₄	X ₆₈₅	X ₆₈₆	X ₆₈₇	X ₆₈₈	X ₆₈₉	X ₆₉₀	X ₆₉₁	X ₆₉₂	X ₆₉₃	X ₆₉₄	X ₆₉₅	X ₆₉₆	X ₆₉₇	X ₆₉₈	X ₆₉₉	X ₇₀₀	X ₇₀₁	X ₇₀₂	X ₇₀₃	X ₇₀₄	X ₇₀₅	X ₇₀₆	X ₇₀₇	X ₇₀₈	X ₇₀₉	X ₇₁₀	X ₇₁₁	X ₇₁₂	X ₇₁₃	X ₇₁₄	X ₇₁₅	X ₇₁₆	X ₇₁₇	X ₇₁₈	X ₇₁₉	X ₇₂₀	X ₇₂₁	X ₇₂₂	X ₇₂₃	X ₇₂₄	X ₇₂₅	X ₇₂₆	X ₇₂₇	X ₇₂₈	X ₇₂₉	X ₇₃₀	X ₇₃₁	X ₇₃₂	X ₇₃₃	X ₇₃₄	X ₇₃₅	X ₇₃₆	X ₇₃₇	X ₇₃₈	X ₇₃₉	X ₇₄₀	X ₇₄₁	X ₇₄₂	X ₇₄₃	X ₇₄₄	X ₇₄₅	X ₇₄₆	X ₇₄₇	X ₇₄₈	X ₇₄₉	X ₇₅₀	X ₇₅₁	X ₇₅₂	X ₇₅₃	X ₇₅₄	X ₇₅₅	X ₇₅₆	X ₇₅₇	X ₇₅₈	X ₇₅₉	X ₇₆₀	X ₇₆₁	X ₇₆₂	X ₇₆₃	X ₇₆₄	X ₇₆₅	X ₇₆₆	X ₇₆₇	X ₇₆₈	X ₇₆₉	X ₇₇₀	X ₇₇₁	X ₇₇₂	X ₇₇₃	X ₇₇₄	X ₇₇₅	X ₇₇₆	X ₇₇₇	X ₇₇₈	X ₇₇₉	X ₇₈₀	X ₇₈₁	X ₇₈₂	X ₇₈₃	X ₇₈₄	X ₇₈₅	X ₇₈₆	X ₇₈₇	X ₇₈₈	X ₇₈₉	X ₇₉₀	X ₇₉₁	X ₇₉₂	X ₇₉₃	X ₇₉₄	X ₇₉₅	X ₇₉₆	X ₇₉₇	X ₇₉₈	X ₇₉₉	X ₈₀₀	X ₈₀₁	X ₈₀₂	X ₈₀₃	X ₈₀₄	X ₈₀₅	X ₈₀₆	X ₈₀₇	X ₈₀₈	X ₈₀₉	X ₈₁₀	X ₈₁₁	X ₈₁₂	X ₈₁₃	X ₈₁₄	X ₈₁₅	X ₈₁₆	X ₈₁₇	X ₈₁₈	X ₈₁₉	X ₈₂₀	X ₈₂₁	X ₈₂₂	X ₈₂₃	X ₈₂₄	X ₈₂₅	X ₈₂₆	X ₈₂₇	X ₈₂₈	X ₈₂₉	X ₈₃₀	X ₈₃₁	X ₈₃₂	X ₈₃₃	X ₈₃₄	X ₈₃₅	X ₈₃₆	X ₈₃₇	X ₈₃₈	X ₈₃₉	X ₈₄₀	X ₈₄₁	X ₈₄₂	X ₈₄₃	X ₈₄₄	X ₈₄₅	X ₈₄₆	X ₈₄₇	X ₈₄₈	X ₈₄₉	X ₈₅₀	X ₈₅₁	X ₈₅₂	X ₈₅₃	X ₈₅₄	X ₈₅₅	X ₈₅₆	X ₈₅₇	X ₈₅₈	X ₈₅₉	X ₈₆₀	X ₈₆₁	X ₈₆₂	X ₈₆₃	X ₈₆₄	X ₈₆₅	X ₈₆₆	X ₈₆₇	X ₈₆₈	X ₈₆₉	X ₈₇₀	X ₈₇₁	X ₈₇₂	X ₈₇₃	X ₈₇₄	X ₈₇₅	X ₈₇₆	X ₈₇₇	X ₈₇₈	X ₈₇₉	X ₈₈₀	X ₈₈₁	X ₈₈₂	X ₈₈₃	X ₈₈₄	X ₈₈₅	X ₈₈₆	X ₈₈₇	X ₈₈₈	X ₈₈₉	X ₈₉₀	X ₈₉₁	X ₈₉₂	X ₈₉₃	X ₈₉₄	X ₈₉₅	X ₈₉₆	X ₈₉₇	X ₈₉₈	X ₈₉₉	X ₉₀₀	X ₉₀₁	X ₉₀₂	X ₉₀₃	X ₉₀₄	X ₉₀₅	X ₉₀₆	X ₉₀₇	X ₉₀₈	X ₉₀₉	X ₉₁₀	X ₉₁₁	X ₉₁₂	X ₉₁₃	X ₉₁₄	X ₉₁₅	X ₉₁₆	X ₉₁₇	X ₉₁₈	X ₉₁₉	X ₉₂₀	X ₉₂₁	X ₉₂₂	X ₉₂₃	X ₉₂₄	X ₉₂₅	X ₉₂₆	X ₉₂₇	X ₉₂₈	X ₉₂₉	X ₉₃₀	X ₉₃₁	X ₉₃₂	X ₉₃₃	X ₉₃₄	X ₉₃₅	X ₉₃₆	X ₉₃₇	X ₉₃₈	X ₉₃₉	X ₉₄₀	X ₉₄₁	X ₉₄₂	X ₉₄₃	X ₉₄₄	X ₉₄₅	X ₉₄₆	X ₉₄₇
--------	---	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	-----------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------	------------------

จากตาราง 4 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปร 5 ตัว ได้แก่ อายุ (X_3) จำนวนพี่น้อง (X_8) บิดามีอาชีพรับจ้าง (X_{16}) บิดาไม่มีอาชีพ (X_{19}) มารดามีอาชีพค้าขาย (X_{20})

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีตัวแปร 6 ตัว ได้แก่ อยู่กับบิดามารดา (X_{12}) มารดาบริหารราชการ รัฐวิสาหกิจ (X_{23}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{33}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{34}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{35}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{36})

ส่วนตัวแปรที่ไม่พบความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต มีตัวแปร 25 ตัว ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_4) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_5) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_6) ลำดับการเกิด (X_7) บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_9) บิดามารดาแยกกันอยู่ (X_{10}) บิดามารดาเสียชีวิต (X_{11}) อยู่กับญาติบางครั้ง (X_{13}) อยู่กับญาติตลอดมา (X_{14}) บิดามีอาชีพค้าขาย (X_{15}) บิดามีอาชีพเกษตรกร (X_{17}) บิดารับราชการ รัฐวิสาหกิจ (X_{18}) มารดามีอาชีพรับจ้าง (X_{21}) มารดามีอาชีพเกษตรกร (X_{22}) มารดาไม่มีอาชีพ (X_{24}) ผู้ปกครองมีอาชีพค้าขาย (X_{25}) ผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง (X_{26}) ผู้ปกครองมีอาชีพเกษตรกร (X_{27}) ผู้ปกครองบริหารราชการ รัฐวิสาหกิจ (X_{28}) ผู้ปกครองไม่มีอาชีพ (X_{29}) ฐานะทางเศรษฐกิจสูง (X_{30}) ฐานะเศรษฐกิจปานกลาง (X_{31}) ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (X_{32})

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การค้นหาคำพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยใช้การวิเคราะห์ แบบ Backward Elimination ดังแสดงในตารางที่ 5

ตาราง 5 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคำพยากรณ์สุขภาพจิต

ความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	3	4849.81	1616.60	25.79**
Residua	377	236356.32	62.69	
Total	380	28485.13		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่ามีตัวพยากรณ์สุขภาพจิต 3 ตัวแปร คือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{33}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{35}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{36}) ดังแสดงผลการวิเคราะห์ ในตารางที่ 6

ตาราง 6 แสดงการวิเคราะห์ตัวพยากรณ์สุขภาพจิต

ตัวแปร	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₃₃	- 4.74	.75	- .32	.38	.15	64.66**
X ₃₃ X ₃₅	- 1.55	.77	- .10	.40	.16	36.36
X ₃₃ X ₃₅ X ₃₆	- 1.78	.80	- .11	.41	.17	25.79

R	=	.41
R ²	=	.17
SE	=	7.92
d	=	36.06

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่าตัวพยากรณ์ที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน มี 3 ปัจจัย เรียงจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว (X₃₃) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₃₅) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₃₆) ซึ่งตัวแปรทั้ง 3 สามารถร่วมกันพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 17.0 สามารถเขียนสมการพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียน ได้ดังนี้

1. สมการพยากรณ์สุขภาพจิตในรูปคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y} = 36.06 - 4.74 X_{33} - 1.55 X_{35} - 1.78 X_{36}$$

2. สมการพยากรณ์สุขภาพจิตในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .32 X_{33} - .10 X_{35} - .11 X_{36}$$

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักเรียน
2. ตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในการเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 8,328 คน เป็นนักเรียนชาย 3,755 คน และนักเรียนหญิง 4,573 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 จำนวน 381 คน เป็นนักเรียนชาย 172 คน และนักเรียนหญิง 209 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ชั้นปีและเพศเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตของนักเรียน ประกอบด้วย 6 ตอน ดังนี้
- ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านส่วนตัว
 - ตอนที่ 2 แบบสอบถามคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี.เอช.คิว. จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .96
 - ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว จำนวน 22 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .76
 - ตอนที่ 4 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน จำนวน 16 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .78
 - ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน จำนวน 25 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .87
 - ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน จำนวน 23 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .88

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาต นายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์และคณะ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์รามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล ใช้แบบคัดกรองสุขภาพจิตไทย จี เอส คิว 60
2. ผู้วิจัยทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาต ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) และ โรงเรียนมัธยมวัดบึงทองหลาง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ใช้สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย
3. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขออนุญาต ผู้อำนวยการโรงเรียน ในสหวิทยาเขตเสรีไทย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 5 โรงเรียน
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความร่วมมือจากหัวหน้างานแนะแนวแต่ละโรงเรียน ช่วยกรณารวบรวมข้อมูลให้ และผู้วิจัยไปปรับเปลี่ยนสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยแจกแบบสอบถาม จำนวนทั้งสิ้น 381 ฉบับ และรับคืนมา จำนวน 381 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และคัดแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ปรากฏว่า สมบูรณ์ทุกฉบับมาให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS / FW ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับสุขภาพจิตของนักเรียน โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย โดยใช้การวิเคราะห์ แบบ Backward Elimination

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือได้แก่
 - 2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25 % ของกลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ โดยใช้ t – test
 - 2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α – Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมติฐาน ได้แก่
 - 3.1 หาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับสุขภาพจิตของนักเรียน โดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
 - 3.2 หาค่าตัวพยากรณ์ระหว่างตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับสุขภาพจิตของนักเรียน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลแบบ Backward Elimination

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ความทางบวกกับสุขภาพจิต มี 5 ปัจจัย ได้แก่ อายุ (X_3) จำนวนพี่น้อง (X_8) บิดามีอาชีพรับจ้าง (X_{16}) บิดาไม่มีอาชีพ (X_{19}) มารดามีอาชีพค้าขาย (X_{20})
2. ปัจจัยที่สัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิต มี 6 ตัว ได้แก่ อยู่กับบิดามารดา (X_{12}) มารดารับราชการ / รัฐวิสาหกิจ (X_{23}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{33}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{34}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{35}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{36})
3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต มี 25 ตัวแปร ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_4) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_5) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_6) ลำดับการเกิด (X_7) บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_9) บิดามารดาแยกกันอยู่ (X_{10}) บิดามารดาเสียชีวิต (X_{11}) อยู่กับญาติ (X_{13}) ไม่เคยอยู่กับบิดามารดา (X_{14}) อาชีพบิดาค้าขาย (X_{15}) อาชีพบิดาเกษตรกร (X_{17}) อาชีพบิดารับราชการ / รัฐวิสาหกิจ (X_{18}) อาชีพมารดารับจ้าง (X_{21}) อาชีพมารดาเกษตรกร (X_{22}) อาชีพมารดาไม่มี (X_{24}) อาชีพผู้ปกครองค้าขาย (X_{25}) อาชีพผู้ปกครองรับจ้าง (X_{26}) อาชีพผู้ปกครองเกษตรกร (X_{27}) อาชีพผู้ปกครองรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ (X_{28}) อาชีพผู้ปกครองไม่มี (X_{29}) ฐานะทางเศรษฐกิจสูง (X_{30}) ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง (X_{31}) ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (X_{32})
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตเรียงลำดับจากที่ส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด มี 3 ปัจจัย คือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{33}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{35}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{36})
5. สมการพยากรณ์ สุขภาพจิตของครูระดับการศึกษาเขียนได้ ดังนี้
 - 3.1 รูปคะแนนดิบ
$$\hat{Y} = 36.06 - 4.74 X_{33} - 1.55 X_{35} - 1.78 X_{36}$$
 - 3.2 ในรูปคะแนนมาตรฐาน
$$Z = -0.32 X_{33} - 0.10 X_{35} - 0.11 X_{36}$$

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิตของนักเรียน มี 5 ตัว ได้แก่ อายุ (X_3) จำนวนพี่น้อง (X_6) บิดาอาชีพรับจ้าง (X_{16}) บิดาไม่มีอาชีพ (X_{19}) และมารดาอาชีพค้าขาย (X_{20}) อภิปรายได้ดังนี้

1.1 อายุมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ นักเรียนมีอายุมากขึ้นมีคะแนนสุขภาพจิตสูง หมายความว่า นักเรียนที่มีอายุมากสุขภาพจิตไม่ดี ทั้งนี้ เพราะนักเรียนโตขึ้นต้องเรียนมากขึ้น ต้องสนใจเอาใจใส่ในการเรียนมากขึ้น ต้องปรับตัวการอยู่ร่วมในสังคม ทำให้เกิดภาวะความเครียด ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ อัมพร โอตะระกุล และคนอื่น ๆ เรื่อง สุขภาพจิตของผู้รับบริการ ณ ศูนย์สุขภาพจิต (2521 : 2) ที่พบว่าปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มอายุต่าง ๆ มีดังนี้ กลุ่มอายุ 0 – 3 ปี มีปัญหาร้อยละ 29.8 กลุ่มอายุ 4 – 7 ปี มีปัญหาร้อยละ 29 กลุ่มอายุ 7 – 16 ปี มีปัญหาร้อยละ 37.9 และกลุ่มอายุ 16 ปีขึ้นไป มีปัญหา ร้อยละ 48.7 แสดงให้เห็นว่าอายุมีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ โคลบ (Kolb. 1968 : 120) ที่พบว่าโรคจิตพบได้น้อยในวัยเด็ก และจะเพิ่มมากขึ้นหลังจากย่างเข้าสู่วัยรุ่น และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เจษฎา เทียงตรง (2519 : 39 – 40) ได้ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับสุขภาพจิตของเด็กและวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 3 – 16 ปี ที่มารับบริการของศูนย์สุขภาพจิต กรุงเทพมหานคร พบว่า ช่วงอายุที่แตกต่างกัน เด็กจะแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน

1.2 จำนวนพี่น้องมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ การที่นักเรียนมีจำนวนพี่น้องมาก มีคะแนนสุขภาพจิตสูงขึ้น หมายความว่านักเรียนที่มีพี่น้องมากสุขภาพจิตไม่ดี ทั้งนี้เพราะเมื่อมีจำนวนพี่น้องมาก บิดามารดาต้องดูแลเอาใจใส่ไม่ได้เต็มที่ ทั้งด้านการอบรมเลี้ยงดู การสนับสนุนส่งเสริมด้านการเรียนการสอน ไม่เท่าเทียมกัน อาจมีการอิจฉาริษยาระหว่างพี่น้องกันเอง ทำให้เกิดภาวะน้อยใจ เสียใจ กลุ้มใจ คับข้องใจ ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน

1.3 อาชีพบิดา - รับจ้าง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ การที่บิดาของนักเรียนมีอาชีพรับจ้าง มีคะแนนสุขภาพจิตสูงขึ้น หมายความว่านักเรียนที่มีบิดามีอาชีพรับจ้าง สุขภาพจิตไม่ดี ทั้งนี้เพราะเมื่อบิดามีอาชีพรับจ้าง จะมีรายได้ไม่แน่นอน มีเวลาดูแลเอาใจใส่ได้ไม่เต็มที่แน่นอนและต่อเนื่อง เมื่อนักเรียนมีปัญหาไม่สามารถปรึกษาได้ทันที ทำให้ต้องเผชิญกับปัญหาแต่เพียงคนเดียว นอกจากนี้ยังไม่สามารถทำกิจกรรมได้พร้อมหน้าทั้งบิดาและมารดา ทำให้เกิดภาวะหงอยเหงา เศร้าซึม ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน

1.4 บิดาไม่มีอาชีพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ การที่บิดาของนักเรียนไม่มีอาชีพ มีคะแนนสุขภาพจิตสูงขึ้น หมายความว่านักเรียนที่มีบิดาไม่มีอาชีพสุขภาพจิตไม่ดี ทั้งนี้เพราะเมื่อบิดาไม่มีอาชีพ ไม่มีรายได้ มีเวลาดูแลเอาใจใส่ได้เต็มที่ อาจมากเกินไปทำให้เกิดภาวะความกดดันต่อนักเรียน เนื่องจากอาจดูแลเอาใจใส่นักเรียนมากเกินไป นักเรียนอาจจะรู้สึกว่ามีบิดาจู้จี้ขี้บ่น คอยจับผิด รู้สึกอึดอัด ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน

1.5 อาชีพมารดา - ค้าขาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ การที่มารดาของนักเรียนมีอาชีพค้าขาย มีคะแนนสุขภาพจิตสูงขึ้น หมายความว่านักเรียนที่มีมารดามีอาชีพค้าขายสุขภาพจิตไม่ดี ทั้งนี้เพราะมารดาจะไม่ค่อยมีเวลาที่แน่นอน อาจต้องใช้เวลาในการค้าขายทั้งวันทั้งคืน เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจวิกฤต มารดามีภาระหน้าที่โดยตรงต่อการหารายได้มาเลี้ยงครอบครัว จำเป็นต้องให้เวลาในการทำงานมากจนไม่มีเวลาอบรมสั่งสอน เลี้ยงดูลูก นักเรียนต้องช่วยมารดาค้าขายทำให้ขาดโอกาสแสวงหาความบันเทิงเพื่อคลายเครียด ส่งผลสุขภาพจิตของนักเรียน

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิตของนักเรียน มี 6 ตัว ได้แก่ อยู่ร่วมกับบิดามารดา (X_{12}) มารดารับราชการ รัฐวิสาหกิจ (X_{23}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{33}) บรรยากาศการเรียนการสอน (X_{34}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{35}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{36}) อภิปรายได้ดังนี้

2.1 ลักษณะการอยู่อาศัยร่วมกับบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือนักเรียนที่อยู่ร่วมกับบิดามารดา จะมีคะแนนสุขภาพจิตต่ำ หมายความว่านักเรียนที่อยู่ร่วมกับบิดามารดา มีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะบิดามารดา ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้อิสระ ให้ความสำคัญ ทำกิจกรรมร่วมกัน ย่อมทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในตัวเอง ดังที่ ซัลลิแวน (เปรมสุริย์ เชื้อมทอง.2526 : 14 ; อ้างอิงมาจาก Sullivan. 1965) กล่าวในทฤษฎีสิ่งแวดล้อมว่าบิดามารดา มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโต และการดำเนินชีวิตของบุตร และสอดคล้องกับผลการวิจัย เบรสนและโดยเบอร์ส (มาโนช สุขฤกษ์. 2526 : 59 อ้างอิงมาจาก Becer and Obers. N.d. : unpagged) ที่ได้ศึกษาผลของการขาดความรักระยะยาว โดยศึกษาจากวัยรุ่น จำนวน 38 คน ซึ่งเคยได้รับการเลี้ยงดูในสถานรับเลี้ยง ในช่วงระหว่าง 3 สัปดาห์ – 3 ปี ในขณะที่ทำการศึกษาดังกล่าวนี้มีอายุระหว่าง 16 – 18 ปี จากจำนวน 38 คน พบว่า 4 คน เป็นโรคจิต 21 คน มีบุคลิกภาพผิดปกติ 4 คน ปัญญาอ่อน 2 คน เป็นโรคประสาทมี 7 คนเท่านั้นที่ปรับตัวได้ในระดับที่น่าพอใจ ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนน้อยมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ แคนท์เวลล์และเบเคอร์ (Cantwell and Baker. 1984 : 503 – 507) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บิดามารดาที่เจ็บป่วยทางจิตกับความผิดปกติทางจิตของเด็กที่อยู่ในภาวะเสี่ยงสูงในครอบครัว พบว่าบิดาหรือมารดาในครอบครัวที่คนใดคนหนึ่งเป็นโรคจิต ก็จะเป็นเหตุให้บุตรในครอบครัวเป็นโรคจิตได้ และการศึกษาของเด็กขึ้นอยู่กับบรรยากาศภายในบ้าน ถ้าทุกคนในบ้านมีความสัมพันธ์กันดี เด็กก็จะแสดงความเป็นมิตร แต่ถ้าความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดีก็จะก่อให้เกิดความเครียดทางจิตและอารมณ์ไม่มั่นคง

2.2 อาชีพมารดารับราชการ / รัฐวิสาหกิจ มีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือนักเรียนที่มารดารับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีคะแนนสุขภาพจิตต่ำ หมายความว่านักเรียนที่มารดารับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะ การที่มารดามีอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจเป็นงานที่มั่นคง แม้ในภาวะวิกฤตอาจไม่ส่งผลกระทบต่อครอบครัวมากนัก ทั้งนี้เพราะเศรษฐกิจนำมาซึ่งความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ เพราะไม่ต้องวิตกกังวลกับปัญหาในการดำรงชีวิต เมื่อมารดามีความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน ก็จะส่งผลดีต่อสุขภาพจิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร โอตระกูล (2521 : 145 : 155) ที่ศึกษาเรื่องปัญหาเรื่องการปรับตัวที่มีผลต่อสุขภาพจิต พบว่า ผู้ที่มีปัญหาการปรับตัวมักมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ

2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว มีคะแนนสุขภาพจิตต่ำ หมายความว่านักเรียนมีสุขภาพจิตดี เพราะสัมพันธภาพที่ดีของนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ย่อมจะได้รับความรัก ความอบอุ่น ได้รับคำแนะนำ ได้รับการกระตุ้น การให้กำลังใจในการดำเนินชีวิต ให้ความสนใจในการศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย จอห์นสัน (นิลวรรณ ศิริอังกุล. 2535 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Johnson. 1985) ได้รวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับเด็กและวัยรุ่นในประเทศอุตสาหกรรม เช่น สวีเดน กับประเทศกำลังพัฒนา ทำให้พ่อแม่มีโอกาสควบคุมลูกน้อยลง ความสัมพันธ์ในครอบครัวลดลงประสบปัญหาการย้ายถิ่น อัตราการหย่าร้างเพิ่มขึ้น ทุกคนต้องพยายามปรับตัว ทำให้บางครอบครัวไม่มีความสัมพันธ์กันเลย ดังนั้นเด็กและวัยรุ่นในครอบครัวจึงขาดการประคับประคองจิตใจ เมื่อเผชิญกับภาวะวิกฤต จึงมีปัญหาด้านสุขภาพจิตได้ง่าย ดังจะเห็นได้ว่าสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีความสำคัญในการหล่อหลอมพฤติกรรมของนักเรียน

นักเรียนจะมีความผูกพันกับครอบครัวตั้งแต่เล็กจนโต เพราะฉะนั้นการอบรมสั่งสอน การให้ความรัก ให้อำนาจและเป็นที่ปรึกษา รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมให้เด็กนั้น บทบาทของผู้ปกครองจึงมีอิทธิพลต่อตัวนักเรียนมาก จึงทำให้นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับสมาชิกในครอบครัวมีสุขภาพจิตดีด้วย

2.4 บรรยากาศการเรียนการสอน มีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ บรรยากาศการเรียนการสอน มีคะแนนสุขภาพจิตต่ำ หมายความว่า บรรยากาศการเรียนการสอนส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน ทั้งนี้เพราะบรรยากาศการเรียนการสอน ก่อให้เกิดปฏิกิริยาตอบโต้ระหว่างนักเรียนกับครูและเพื่อน ทำให้เกิดการพัฒนากทักษะสัมพันธ์โดยรวมของนักเรียน สื่อการเรียนการสอนที่ดีกว่า ยังช่วยพัฒนากทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนได้ดี เพราะฉะนั้นบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดีกว่า จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการปรับตัวมากขึ้น สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ชีรวัฒน์ นิเจนตร (2526 : 87) ที่ศึกษาพบว่า นักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนที่มีแบบแผนปฏิสัมพันธ์แบบประชาธิปไตย มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีความรับผิดชอบไม่ค่อยวิตกกังวลหรือมีความเครียดทางจิตใจ มีบุคลิกภาพแบบกลาง ๆ คือ ไม่เก็บตัวหรือแสดงตัวมากเกินไป สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมและสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ดี เพราะครูให้ความรัก ความอบอุ่นและสนับสนุนให้นักเรียนได้ใช้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ครูจะไม่ตามใจหรือเข้มงวดมากเกินไป มีการยกย่องชมเชยนักเรียน และพร้อมที่จะรับฟังซึ่งกันและกันด้วยความเข้าใจอันดี ไม่มีการบังคับ ขู่เข็ญ ซึ่งทำให้นักเรียนเป็นผู้มีสุขภาพจิตดี

2.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีคะแนนสุขภาพจิตต่ำ หมายความว่า นักเรียนมีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะการเปิดโอกาสให้นักเรียนซึมซับบุคลิกลักษณะและทัศนคติในทางสร้างสรรค์ในตัวครู รวมทั้งบุคลิกลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับตัว นอกจากนี้สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับครู จะทำให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ทางวิชาการระหว่างนักเรียนกับครูสูง จึงมีความสามารถในการแก้ปัญหา การปรับตัว ได้ดีกว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโคแกน (Cogan, 1975 : 135 – 139) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสอนของครู พบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี ทำให้การเรียนของนักเรียนดีขึ้น นักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์กันมากเพียงใด นักเรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงถึงขีดสุดมากเท่านั้น

2.6 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีคะแนนสุขภาพจิตต่ำ หมายความว่า นักเรียนมีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนกับเพื่อนมีการช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีความใกล้ชิด แสดงความห่วงใย มีความสนิทสนมกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกันด้วยความรักและความสามัคคี ย่อมทำให้นักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จึงทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมชาย รัตนกุล (2526 : 100 – 101) ที่กล่าวว่า การรวมกลุ่มนักเรียน ทำให้วัยรุ่นรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มมีโอกาสฝึกทักษะทางสังคม มีความสนุกสนานกับการมีกิจกรรมกลุ่ม

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิตของนักเรียน มี 25 ตัว ได้แก่ เพศชาย (X_1) เพศหญิง (X_2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_4) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_5) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_6) ลำดับการเกิด (X_7) บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X_9) บิดามารดาแยกกันอยู่ (X_{10}) บิดามารดาเสียชีวิต (X_{11}) บางครั้งอยู่กับญาติ (X_{13}) อยู่กับญาติตลอดมา (X_{14}) อาชีพบิดาค้าขาย (X_{15}) อาชีพบิดาเกษตรกร (X_{17}) อาชีพบิดารับราชการ / รัฐวิสาหกิจ (X_{20}) อาชีพมารดา รับจ้าง (X_{21}) อาชีพมารดาเกษตรกร (X_{22}) อาชีพมารดาไม่มี (X_{24}) อาชีพผู้ปกครองค้าขาย (X_{25}) อาชีพผู้ปกครองรับจ้าง (X_{26}) อาชีพผู้ปกครอง เกษตรกร (X_{27}) อาชีพผู้ปกครองรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ (X_{28}) อาชีพผู้ปกครองไม่มี (X_{29}) ฐานะทางเศรษฐกิจสูง (X_{30}) ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง (X_{31}) ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (X_{32}) อภิปรายได้ดังนี้

3.1 เพศชายไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียนชายบางคนมีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนชายกล้าแสดงออกหลายด้าน สามารถเล่นกีฬา ดนตรี นักเรียนชายอาศัยกลุ่มเพื่อน ทำให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นดี มีการเรียนรู้ที่จะควบคุมพฤติกรรมของตนเอง มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกัน ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกสู่กัน เกิดการเรียนรู้ผู้อื่น ในขณะเดียวกันก็ เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับตนเองในสายตาค้นอื่น

นักเรียนหญิงไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียนหญิงบางคนมีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนหญิงมักสนใจสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว มีความสุขุมเยือกเย็น มีความสามารถในงานฝีมือ สามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า รู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง สามารถลดภาวะ ความเครียดลงได้

นักเรียนชายและนักเรียนหญิงไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ สอดคล้องกับการ ศึกษา ของนิลวรรณ ศิริอังกุล (2535 : 104) ได้ศึกษาสุขภาพจิตของนักเรียนในเขตชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีสุขภาพจิต ไม่แตกต่างกัน

3.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และบางคนมีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนชั้นปีการศึกษาต่างกันมีสุขภาพจิตไม่ แตกต่างกัน เพราะจากการศึกษาในปัจจุบัน นักเรียนยึดกลุ่มเพื่อนเป็นสำคัญ ต้องรับผิดชอบต่อการเรียนมาก ขึ้น มีวุฒิภาวะสูงขึ้น กระบวนการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป เช่น การยึดนักเรียนเป็นศูนย์ ซึ่งนักเรียนต้องค้นคว้า มากขึ้น ต้องมีการช่วยเหลือกันมากขึ้น จากเพื่อนกับเพื่อน พี่กับน้อง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเปรมสุริย์ เชื้อมทอง (2526 : 56) ที่ได้ศึกษาเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่น อายุ 11 – 17 ปี จากสถาน สงเคราะห์เด็กชายบ้านปากเกร็ด เด็กหญิงบ้านราชวิถี และนักเรียนจากโรงเรียนวชิรธรรมสาธิต ผลการศึกษา พบว่า วัยรุ่นตอนต้นมีสุขภาพจิตดีกว่าวัยรุ่นตอนกลาง

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่านักเรียนที่เรียนในชั้นปีการศึกษาต่างกัน มีสุขภาพจิตดีหรือไม่ดีก็ได้

3.3 ลำดับการเกิดไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียนบางคนมีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะ ลำดับการเกิดของนักเรียน สัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้กับลูกแต่ละคนแตกต่างกัน จึงทำให้เด็กแต่ละ คนตามลำดับการเกิด มีความแตกต่างกันด้วย ดังที่นิภาพรรณ โสมนะพันธ์ (2529 : หน้า ค – ง) ที่ได้ศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุตร ซึ่งจำแนกตามลำดับการเกิด กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในปีการศึกษา 2524 ของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 228 คน ผลการศึกษาพบว่า บุตรคนสุดท้ายมีปัญหาในบุคลิกภาพด้านอารมณ์มากกว่าบุตรคนแรก วิจิธ เกตุขำ (2515 : 177) พบว่าวัยรุ่นที่เป็นลูกคนกลาง มีความรู้สึกว่าได้รับการเลี้ยงดูแบบให้ความรักน้อย กว่าวัยรุ่นที่เป็นลูกคนแรกและคนสุดท้าย ทำให้วัยรุ่นที่เป็นลูกคนกลางมี ลักษณะความเป็นผู้นำน้อยกว่าลูกคนแรก

3.4 สภาพครอบครัว บิดามารดาอยู่ร่วมกัน , บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง , บิดามารดาเสียชีวิตไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียนบางคนมีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะได้อยู่อาศัยกับ บิดามารดาพร้อมหน้ากัน มีการกระทำกิจกรรมร่วมกัน เมื่อมีปัญหาสามารถปรึกษา ขอคำแนะนำได้ทันที ทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตดี

บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง หรือเสียชีวิต นักเรียนบางคนมีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะ ผู้ที่นักเรียนอยู่ด้วย มีการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน รักใคร่ ผูกพันเช่นเดียวกับบิดามารดาที่แท้จริง สอดคล้องกับการศึกษาของพิมลศรี จันทราพร (2540 : 86) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพจิตของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3 ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีสภาพครอบครัว ต่างกันมีสุขภาพจิตแตกต่างกัน

3.5 สภาพครอบครัว บิดามารดาอยู่ร่วมกัน , บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง , บิดามารดาเสียชีวิตไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียนบางคนมีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะได้อยู่อาศัยกับ บิดามารดาพร้อมหน้ากัน มีการกระทำกิจกรรมร่วมกัน เมื่อมีปัญหาสามารถปรึกษา ขอคำแนะนำได้ทันที ทำให้นักเรียนมีสุขภาพจิตดี

นักเรียนที่บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง หรือเสียชีวิต นักเรียนบางคนมีสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะ ผู้ที่นักเรียนอยู่ด้วย มีการเลี้ยงดู อบรมสั่งสอน รักใคร่ ผูกพันเช่นเดียวกับบิดามารดาที่แท้จริง จนนักเรียนไม่รู้สึกว่าตนเองแตกต่างจากคนอื่น จึงมีสุขภาพจิตดี

3.6 อาชีพของบิดา ; รับจ้าง , เกษตรกร และไม่มีอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียนบางคนสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพไม่แตกต่างกัน มีสุขภาพจิต ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ นิลวรรณ ศิริอังกุล (2535 : 106) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพจิต ของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน และพบการศึกษาของ พลาภรณ์ จันทรัมย์เรียน (2539 : 71) ที่พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

3.7 อาชีพของมารดา ; รับจ้าง , เกษตรกร และไม่มีอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียนบางคนสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพไม่แตกต่างกัน มีสุขภาพจิต ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ นิลวรรณ ศิริอังกุล (2535 : 106) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพจิต ของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน และพบการศึกษาของ พลาภรณ์ จันทรัมย์เรียน (2539 : 71) ที่พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

3.8 อาชีพของผู้ปกครองค้าขาย ; รับจ้าง , เกษตรกร รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ และไม่มีอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียนบางคนสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพ ไม่แตกต่างกัน มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ นิลวรรณ ศิริอังกุล (2535 : 106) ที่ได้ ศึกษาเรื่องสุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครอง มีอาชีพต่างกันมีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน และพบการศึกษาของ พลาภรณ์ จันทรัมย์เรียน (2539 : 71) ที่พบว่า นักเรียนที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีสุขภาพจิตไม่แตกต่างกัน

3.9 ฐานะทางเศรษฐกิจสูง ปานกลาง ต่ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียน บางคนสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนบางคนมีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีสุขภาพจิตดี เพราะพ่อแม่มีความพร้อม ในทุก ๆ ด้าน ทั้งการสนับสนุนส่งเสริมให้เรียนสูงขึ้น มากขึ้น มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่ต้องอึดอัด อดทน เหน็ดเหนื่อย เรียนได้เต็มที่ เพราะฐานะทางเศรษฐกิจสูง

ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียนบางคนฐานะทางเศรษฐกิจปานกลางสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนเพราะพ่อแม่มีความพร้อมในทุกหลายด้าน ทั้งการสนับสนุนส่งเสริมให้เรียนสูงขึ้น มากขึ้น มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่ต้องอ้างว้าง โดดเดี่ยว เหงาหงอย เรียนได้เต็มที่ เพราะฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง

ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต นั่นคือ นักเรียนบางคนฐานะทางเศรษฐกิจต่ำสุขภาพจิตดี ทั้งนี้เพราะนักเรียนเพราะพ่อแม่ไม่ทอดทิ้ง ให้การสนับสนุนส่งเสริมในเรื่องการเรียนให้ทัดเทียมเพื่อน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน ไม่ทิ้งนักเรียนให้อ้างว้าง โดดเดี่ยว หรือเหงาหงอย นักเรียนได้เรียน ได้ทำกิจกรรมได้เต็มที่เช่นเดียวกัน

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิต เรียงลำดับจากน้อยที่สุดไปหามากที่สุด มี 3 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X_{33}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{35}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{36})

อภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว ส่งผลต่อสุขภาพจิตเป็นอันดับแรก ทั้งนี้เพราะบิดามารดาให้ความรัก ความห่วงใยต่อนักเรียน ให้กำลังใจและไว้วางใจในการทำกิจกรรมของนักเรียน เป็นที่ปรึกษาและให้คำแนะนำทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว และนักเรียนได้แสดงความรัก เคารพ เชื่อฟัง ช่วยเหลืองานที่บิดามารดา มอบหมายให้ทำด้วยความเต็มใจ ยอมรับกฎระเบียบภายในครอบครัว การขอคำแนะนำในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

ทำให้ทั้งนักเรียนและสมาชิกในครอบครัว มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ทำให้บรรยากาศในบ้านดี ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน เมื่อนักเรียนมาโรงเรียนนักเรียนสามารถสร้างสัมพันธ์ที่ดีในการเรียน และสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นนอกบ้านได้เป็นอย่างดี

4.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ส่งผลต่อสุขภาพจิตเป็นอันดับที่สอง ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน ให้ความรัก ความสนใจ เอาใจใส่ เป็นกันเอง ให้คำปรึกษา ชี้แนะแก่นักเรียนทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว และพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อครู ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน เคารพ เชื่อฟัง ตั้งใจและสนใจกระทำในสิ่งที่อาจารย์มอบหมายสั่งสอน ซักถามและปรึกษาอาจารย์ทั้งในด้านการเรียนและด้านส่วนตัว

ทำให้ทั้งนักเรียนกับครู มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน บรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนดี ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน เมื่อนักเรียนมีความสุขในการเรียนนักเรียนก็อยากมาโรงเรียน รักโรงเรียน รักครู รักเพื่อน

4.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลต่อสุขภาพจิตเป็นอันดับสุดท้าย ทั้งนี้เพราะพฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อเพื่อน และเพื่อนปฏิบัติต่อกันด้านการเรียน และด้านส่วนตัวทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี ได้แก่ การช่วยเหลือกัน การพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การใกล้ชิด ห่วงใย การมีความสนิทสนมซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันด้วยความรักและสามัคคี ทำให้ทั้งนักเรียนกับเพื่อน มีความรู้สึกที่ดีต่อกัน บรรยากาศในห้องเรียนและนอกห้องเรียนดี เมื่อนักเรียนมีความสุขในโรงเรียนนักเรียนก็อยากมาโรงเรียน รักโรงเรียน รักครู รักเพื่อน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. โรงเรียนควรตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาสุขภาพจิต โดยการส่งเสริมสุขภาพจิตของนักเรียน ให้นักเรียนได้มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น นันทนาการ ดนตรี กีฬา เพื่อให้นักเรียนได้รู้สึกผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน และครูควรมีความรู้ด้านจิตวิทยา มีความเข้าใจเด็ก เข้าใจปัญหา ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหา และครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้นักเรียน

2. ครอบครัว ผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่บุตรหลานของตนให้มากที่สุด โดยให้ความรัก ความอบอุ่น เป็นที่ปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ให้โอกาสนักเรียนตัดสินใจเลือกปฏิบัติตามความถนัด ความสนใจ และความสามารถ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกกับตนเองในทางลบ ซึ่งอาจเป็นปัญหาด้านสุขภาพจิตได้

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันสุขภาพจิตควรมีการขยายงานด้านจิตเวชชุมชน เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านจิตเวชแก่นักเรียน เพื่อให้นักเรียนรู้จักสังเกตอาการป่วยขั้นต้น และมารับบริการรักษา ทราบถึงสถานที่ที่จะรับบริการได้สะดวก รวดเร็ว และควรมีการให้ความรู้ด้านสุขภาพจิต เพื่อเป็นการป้องกันสำหรับนักเรียนที่มีปัญหา ควรมีการประชาสัมพันธ์ทางสื่อสารมวลชน ถึงความสำคัญของการป้องกัน และรักษาสุขภาพจิต เพื่อลดอัตราการเกิดปัญหาทางด้าน สุขภาพจิต

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรมีการสำรวจปัญหาสุขภาพจิตของนักเรียน แยกตามระดับชั้น เพื่อให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะได้หาทางป้องกันและแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรศึกษานักเรียนในสังกัดอื่น ๆ แล้วนำมาผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับกัน เพื่อศึกษาถึงความแตกต่างของสภาพแวดล้อมที่อาจมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน

3. ควรศึกษาถึงสุขภาพจิตบุคลากรภายในโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครู อาจารย์ และนักการภารโรง เพื่อให้ทราบถึงสุขภาพจิตของบุคลากรภายในโรงเรียน

4. ควรศึกษาถึงสุขภาพจิตของสมาชิกภายในครอบครัว เช่น พ่อแม่ พี่น้อง และสมาชิกอื่น ๆ ในบ้าน เพื่อให้ทราบถึงสุขภาพจิต

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงศักดิ์. สุขภาพจิตในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์บางกอกมหาวิทยาลัย, 2524
- การแพทย์, กรม. สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข, 2529.
- กองสุขภาพจิต กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. ความรู้สุขภาพจิตเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.
- คณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 – 2544). กรุงเทพฯ : คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2539.
- จารุพร แสงเปา. การสำรวจปัญหาสุขภาพจิตของวิทยาลัยเกื้อการุณย์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2534. อุดมสำเนา.
- ฉวีวรรณ ศิริพรรณ และคนอื่น ๆ. "สุขภาพจิตเด็กนักเรียนในภาคเหนือ," สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 29 (2) : 103 – 109 ; มิถุนายน 2527.
- ไฉน มีริยะเกิด. การเปรียบเทียบความคิดเป็นเกี่ยวกับตนเองของนักเรียนวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นกลางกับเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อุดมสำเนา
- ชีรวรรณ นิเจนตร. สภาพเชิงจิต – สังคมในโรงเรียนกับสุขภาพจิตของนักเรียนวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2526. อุดมสำเนา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2537.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิก. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่น. กรุงเทพฯ : รายงานการวิจัย สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2524.
- ธนา นิลชัยโกวิท และคนอื่น ๆ. "ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปัญหาสุขภาพจิตของประชาชนเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร," สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. 41(3) : 191 – 202 ; กรกฎาคม – กันยายน 2539.
- นิตยา คชภักดี. "ความเครียดของนักเรียน," กรุงเทพธุรกิจ. กันยายน 2538.
- นิภาพรรณ โสมนะพันธ์. การศึกษาเปรียบเทียบบุคลิกภาพของบุคคลตามลำดับที่เกิดการอบรมเลี้ยงดูและสถานภาพทางเศรษฐกิจ. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2525 อุดมสำเนา
- นิลวรรณ ศิริอังกุล. สุขภาพจิตของนักเรียนในชุมชนแออัด เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2535. อุดมสำเนา
- บุญวดี สุขสุทธิพันธ์. การศึกษาผู้ป่วยจิตเวชวัยรุ่นที่รับไว้รักษาในโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พ.ศ. 2519 – 2520. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521. อุดมสำเนา
- บุปผา มาลีวงศ์. "สุขภาพจิตของเด็ก", ครุปริทัศน์. 3(2) : 12 – 18 ; d6,4kryoTN 2521.
- เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง. การเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับเด็กวัยรุ่นในโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2526. อุดมสำเนา.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์บัณฑิตการพิมพ์, 2530.
- ฝน แสงสิงแก้ว. เรื่องสุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2521.

พลภรณ์ จันทร์ขามเรียน. สุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสาธิต สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2539. อัดสำเนา.

พิมลศรี จันทราพร. สุขภาพจิตของครูและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540. อัดสำเนา.

วีระ ไชยศรีสุข. สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แสงศิลป์การพิมพ์, 2533.

สิริฤทัย (นามแฝง). "สุขภาพจิตในชีวิตประจำวัน," ประชากรศึกษา. 22(7) : 14 ; เมษายน 2535.

สุจินต์ ปรีชามารภ. สุขภาพจิตเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2535

สุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม. สุขภาพจิต. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แพร่พิทยาอินเดียนเนชั่นแนล, 2521.

สุชาติ โสมประยูร. "สุขภาพจิตในโรงเรียนยุคโลกาภิวัตน์," สุศึกษา พลศึกษาและสันติภาพ. 21(2 - 3) : 33 - 37 ; เมษายน - กันยายน 2538.

สุวิมล เต็นสุนทร. สุขภาพจิตของเยาวชน จังหวัดสุรินทร์. รายงานการวิจัยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2533.

หน่วยศึกษานิเทศก์. แนะแนว : ยุทธศาสตร์การดูแลสุขภาพจิตเด็กนักเรียนยามวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม. กรุงเทพฯ : สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541.

อบรม สนิทบาล. สุขภาพจิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์นำอักษรการพิมพ์, 2538.

อัมพร โอตะระกุล และเจตสันต์ แต่งสุวรรณ. "สุขภาพจิตนักเรียนชนบทในงานอนามัยชุมชนสูงเนิน," สุศึกษา. ตุลาคม - ธันวาคม 2524.

อำพร เจนประภาพงษ์. ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นกับนักเรียนสุขภาพจิตของนักเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2528. อัดสำเนา

Arling Greg. "Strain, Social Support and Distress in Old Age," Journal of Gerontology. 42 : 107 - 113 ; February, 1987.

Cobb, S. "Social Support as a Moderator of Life Stress," Psychosomatic Medicine. 38 : 300 - 314 ; September - October 1973.

Delph, Doinna Jean. "The Relationship of Personal and Social Adjustment and Acadimi Cally Related Interst to School of Sixth - Grade Children For Low Income, " Dessertation Abstrach. 31 : 5028 A ; April, 1971.

House, James S. Work Stress and Social . Phillippines : Addison Pubishing Company, Inc., 1981.

Hubbard P. and others. "The Relationship Between Social Support and Self - care Practices, " Nursing Reserch. 30 : 10 - 15 ; June, 1981.

Kanner and others. "The Mental Environmental," Child Psychiatry. 3rd ed. Menasha : George Benta Come, 1957.

Kaplan, Louis. Mental Health and Human Relation in Education. New York : Harper And Brother, 1959.

Kaplan, Berton H. and others. "Social Support and Health," Medical Care. 15 : 47 - 58 ; August, 1977.

Linn, M and K, Hunter. "Perception of age in the elderly," Journal of Berontology. 34 : 46 - 52 ; May, 1979.

- Munro, A . " Parental Deprivation in Depressive Patient," Brit. J. Psychiatry, : P 433 – 457 112 ; September, 1966.
- Obestuffer, Delbert. School Mental Education. New York : Harper and Brothers, March, 1954
- Porleous, M.A. ."Development Aspects of Adolescent Problem Disclose in England and Ireland," Journal of Child Psychiatry. 26(3) : 456 – 478 ; 1985.
- Thoits, Peggy A. "Conceptual, Methodological and Theoretical Problem in Studying Social Support As a Buffer Against Life Stress." Journal of Health and Social Behavior. 23 : 145 – 159 ; January, 1982.
- Weiss, R. "The Provision of Social Relationships, in Doing unto other. P. 17 – 26. Edited By Zick Rubin. Englewood Cliffs, N.J. Prentice Hall, 1974.
- Weaton, Blair. ."Modles for the Stress – Buffering Functions of Coping Responses, " Journal of Health And Social Behavior. 26 : 352 – 364 ; July, 1985.
- Yamane, Taro. Statistics – An Introductory Analysis. 2nd ed. Tokyo : John Weatherhill, Inc., 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขออนุญาตใช้แบบสอบถาม

ที่ ทม 1012/ 0354

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

19 ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอให้แบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลรามารัตน์

เนื่องด้วย นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร" โดยมี อาจารย์วีไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้แบบสอบถาม GHQ-60 (General Health Questionnaire) ของนายแพทย์ธนา นิลชัยโกวิทย์ ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์รามารัตน์ เพื่อนำไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย ได้ใช้แบบสอบถามดังกล่าว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3. อาจารย์ ดร. พาสณา จุลรัตน์
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มศว โทร. 5726, 5644

ที่ ทม 1012/2090

วันที่ 1 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางพรจิรา วงศ์ชนากษ์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสาขาวิชาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสาขาวิชาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางพรจิรา วงศ์ชนากษ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ภาคผนวก ค
หนังสือขอความร่วมมือ

ที่ ทบ 1012/ ๒๕๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางกะปิ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ หงษ์โสภณ และ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 80 คน ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนธันวาคม 2544 – มกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ ธันวาคม 2544

ที่ บม 1012/ ๔๔

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีศรีนครินทรบำเพ็ญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ เทงษ์โสภา และ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 80 คน ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนธันวาคม 2544 – มกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ รบ 1012/ จุ ๒๕๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐบุตรบำเพ็ญ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยม ศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วีไลลักษณ์ พงษ์โสภา และ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กริทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 80 คน ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนธันวาคม 2544 – มกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทบ 1012/ ๒๕๔๔

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์ยวีร์ไลลักษณ์ แห่งย์โสภา และ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 80 คน ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนธันวาคม 2544 – มกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย ได้เก็บข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เสรินศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทบ 1012/ ๖๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒ ธันวาคม 2544

เรื่อง ขอกู้ความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบางกะปิสุขุมพันธุ์อุปถัมภ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำปริญญานิพนธ์เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วีไลลักษณ์ หงษ์โสภณ และ รองศาสตราจารย์กมลรัตน์ กรีทอง เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 80 คน ตอบแบบสอบถาม ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนที่มีปัญหาความรุนแรงในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนธันวาคม 2544 – มกราคม 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย ได้เก็บข้อมูล ในการทำปริญญานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร.เตริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีทั้งหมด 6 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
- ตอนที่ 2 แบบคัดกรองสุขภาพจิต
- ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
- ตอนที่ 4 บรรยายภาคการเรียนการสอน
- ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียน ซึ่งนักเรียนสามารถแสดงความรู้สึก หรือแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด ดังนั้นขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามทุกข้อให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามนี้

ขอขอบคุณนักเรียนทุกคนที่ให้ความร่วมมือ

(นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย)

นิสิตปริญญาโท

วิชาเอก จิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา ลำดับการเกิด

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้ว

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ () 11 ปี

() 12 ปี

() 13 ปี

() 14 ปี

() 15 ปี

() 16 ปี

3. ชั้นปีที่กำลังศึกษา

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

() ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

4. ลำดับการเกิด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสุขภาพจิต (Thai GHQ – 60)

คำชี้แจง สุขภาพโดยทั่วไปของนักเรียนในระยะ 2 – 3 สัปดาห์ที่ผ่านมาเป็นอย่างไรบ้าง กรุณาตอบคำถามต่อไปนี้โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () ที่ใกล้เคียงกับสุขภาพของนักเรียนในปัจจุบัน หรือในช่วงสองถึงสามสัปดาห์ที่ผ่านมามากที่สุด โดยไม่รวมถึงปัญหาที่นักเรียนเคยมีมาในอดีต และกรุณาตอบคำถามทุกข้อ

1. รู้สึกสบายและมีสุขภาพดี
☐ ดีกว่าปกติ ☐ เหมือนปกติ ☐ แย่กว่าปกติ ☐ แย่กว่าปกติมาก
2. รู้สึกต้องการยาบำรุงให้มีกำลังวังชา
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติมาก
3. รู้สึกหุดโทรมและสุขภาพไม่ดี
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติมาก
4. รู้สึกไม่สบาย
☐ ไม่เลย ☐ ไม่มากกว่าปกติ ☐ ค่อนข้างมากกว่าปกติ ☐ มากกว่าปกติมาก

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริง

ของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 อันดับ ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด

จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก

จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียน

จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย

จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	<u>พฤติกรรมที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อนักเรียน</u> พ่อแม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านรักฉันมาก					
2	พ่อแม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านภูมิใจในตัวฉันมาก					
3	พ่อแม่ไม่สนใจซักถามเกี่ยวกับการเรียนของฉัน					
4	พ่อแม่จะคอยพูดคุยเกี่ยวกับการเรียนและแนะนำวิธีการอ่านหนังสือให้ฉัน					
5	พ่อแม่ไม่สนใจว่าฉันจะมีอุปกรณ์การเรียนครบหรือไม่					
6	เมื่อใกล้สอบพ่อแม่จะคอยดูแลให้ฉันอ่านหนังสือ					
7	พ่อแม่ให้รางวัลเมื่อฉันทำคะแนนสอบได้ดี					
8	ฉันไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองให้ฉันอ่านหนังสือ					
9	<u>พฤติกรรมที่นักเรียนปฏิบัติต่อบิดามารดาหรือผู้ปกครองด้านการเรียน</u> ฉันชอบโต้เถียงผู้ใหญ่ในบ้าน					
10	ฉันทำความเคารพพ่อแม่และญาติ ๆ ก่อนไปโรงเรียน					
11	ฉันไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองตักเตือนให้ทำการบ้าน					
12	เมื่อมีปัญหาด้านการเรียนฉันจะปรึกษาผู้ปกครอง					
13	ฉันทำความเคารพผู้ปกครองก่อนไปโรงเรียน					
14	ฉันกลับบ้านตรงตามเวลาหลังจากเลิกเรียน					
15	เมื่อฉันไม่มีเงิน สามารถขอได้จากญาติ ๆ					
16	เมื่อฉันมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนฉันเก็บนิ่งเฉยไว้					

ที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
17	ฉันรู้สึกไม่พอใจเมื่อผู้ปกครองบอกให้ฉัน ทำการบ้าน					
18	ฉันไม่ทำความเคารพผู้ปกครองหลังกลับจาก โรงเรียน					
19	ทุกวันหยุดพ่อแม่จะพาลูก ๆ ไปพักผ่อน					
20	ทุกคนในบ้านรักใคร่สามัคคีกัน					
21	ญาติ ๆ ชอบทะเลาะกัน					
22	พ่อแม่ดูคำลูกเป็นประจำ					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 อันดับ ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ครูไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น					
2	วิธีสอนของครูทำให้เข้าใจบทเรียน					
3	ห้องเรียนมีของวางจัดเป็นระเบียบ					
4	อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนเหมาะสมกับบทเรียน					
5	อุปกรณ์ที่ใช้ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
6	ครูส่วนใหญ่มีวิธีการถ่ายทอดความรู้ทำให้นักเรียนสนใจ					
7	ครูส่วนใหญ่เข้าห้องเรียนตรงเวลา					
8	ห้องเรียนสกปรก รกรุงรัง ไม่น่าเรียน					
9	ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก					
10	มีการให้ข้อมูลย้อนกลับการเรียนอย่างชัดเจน					
11	อากาศในห้องเรียนร้อนอบอ้าว					
12	ห้องปฏิบัติการมีความทันสมัยเหมาะสมสำหรับฝึกภาคปฏิบัติ					
13	กิจกรรมการเรียนน่าสนใจ					
14	การเรียนการสอนส่วนใหญ่มีเอกสารประกอบการเรียน					
15	ห้องเรียนมีแสงสว่างเหมาะสม					
16	ครูส่วนใหญ่อธิบายสิ่งที่นักเรียนไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทเรียนจนเข้าใจ					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 อันดับ ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ฉันสามารถปรึกษาเรื่องการเรียนกับครูได้					
2	ฉันสามารถปรึกษาปัญหาด้านการเงินกับครูได้					
3	ครูไม่ฟังความคิดเห็นของนักเรียน					
4	ครูฟังปัญหาทุกเรื่องของฉัน					
5	ครูไม่สนใจปัญหาด้านการเรียนของฉัน					
6	ฉันมีโอกาสดแสดงความคิดเห็นกับครู					
7	ครูเป็นแบบอย่างที่ดีของฉัน					
8	ครูแสดงความเห็นใจในปัญหาส่วนตัวของฉัน					
9	ครูให้ความใกล้ชิดเป็นกันเอง					
10	ฉันปรึกษาปัญหาด้านครอบครัวกับครูได้					
11	ฉันไม่สามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับครู					
12	ครูบางคนหัวตัวไม่ก่นับถือ					
13	ครูให้ความเอาใจใส่แก่ฉัน					
14	ครูบางคนสอนน่าเบื่อ					
15	ฉันรู้สึกมีความสุขเมื่อมาโรงเรียน					
16	ครูแสดงความห่วงใยฉันเมื่อฉันไม่มาโรงเรียน					
17	เมื่อมีปัญหาฉันไม่กล้าปรึกษาครู					
18	ครูบางคนสอนไม่เข้าใจ					
19	ครูสอนแบบเข้มงวด					
20	ฉันไม่ชอบไปโรงเรียน					
21	ครูให้ที่บ้านมาก					
22	ครูไม่ค่อยตรวจการบ้าน					
23	ครูบางคนไม่เตรียมการสอน					
24	ครูไม่สนใจความรู้สึกของนักเรียน					
25	ครูไม่มีความยุติธรรม					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง □ ช่องใดช่องหนึ่งที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อเดียว ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 อันดับ ได้แก่

จริงที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
 จริง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
 จริงบ้าง หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง
 จริงน้อย หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
 จริงน้อยที่สุด หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	เพื่อนในห้องต่างคนต่างอยู่ไม่สนใจซึ่งกันและกัน					
2	ฉันไม่สามารถทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้					
3	ฉันเข้ากับกลุ่มเพื่อน ๆ ได้ดี					
4	ฉันชอบทำการบ้านกับเพื่อน ๆ					
5	เพื่อนส่วนใหญ่เห็นแก่ตัว					
6	ข้าพเจ้าไม่มีเพื่อนสนิท					
7	ฉันรู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่กับเพื่อน ๆ					
8	เมื่อมีปัญหาส่วนตัวฉันมักปรึกษากับเพื่อน					
9	ฉันชอบทำงานคนเดียว					
10	ฉันชอบแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน					
11	เพื่อน ๆ ทุกคนรักใคร่กันดี					
12	ฉันมีเพื่อนสนิทหลายคน					
13	เพื่อนในห้องมักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
14	ฉันทำงานร่วมกับเพื่อนได้ดี					
15	ฉันไม่ชอบมาโรงเรียน					
16	ฉันรู้สึกว้าเพื่อนไม่เข้าใจฉัน					
17	ฉันชอบช่วยเหลือเพื่อน ๆ					
18	เพื่อนฉันน่ารักทุกคน					
19	เพื่อน ๆ มีความจริงใจกับฉัน					
20	ฉันได้รับการยอมรับจากเพื่อน					
21	ฉันชอบเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อน ๆ					
22	ฉันรู้สึกว่าฉันมีปมด้อย					
23	ฉันคิดว่าเพื่อนไม่คบกับฉันเพราะฉันยากจน					

ภาคผนวก จ
คุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างการเรียนการสอน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	4.8895
2	7.4664
3	5.5043
4	6.5676
5	2.889
6	9.4955
7	6.8287
8	3.8856
9	5.0365
10	4.166
11	3.5681
12	3.3174
13	7.0759
14	5.0144
15	5.1088
16	10.0024

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7831

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	5.788
2	3.6169
3	6.7055
4	5.5182
5	6.2768
6	4.0738
7	6.717
8	7.7824
9	6.2208
10	6.0906
11	4.6127
12	4.7108
13	7.0701
14	9.1321
15	5.2907
16	5.7684
17	3.0127
18	7.2761
19	1.8339
20	4.8895
21	3.666
22	4.1127
23	7.3026
24	7.9586
25	11.9855

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8739

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	8.0247
2	6.2085
3	8.4871
4	5.9661
5	5.8645
6	5.2918
7	5.3958
8	2.7622
9	5.5061
10	4.9169
11	9.3344
12	9.3926
13	6.4037
14	9.336
15	3.8752
16	5.7523
17	2.5457
18	8.6714
19	8.4764
20	7.3897
21	8.0054
22	4.493
23	5.0012

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8862

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามสัมพันธภาพความรุนแรงในครอบครัว

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (t)
1	6.0383
2	7.4247
3	4.968
4	6.8047
5	6.1683
6	5.7747
7	4.402
8	4.693
9	4.4376
10	6.8692
11	5.5166
12	5.7607
13	4.7918
14	5.1782
15	4.8265
16	4.8529
17	5.0474
18	4.933
19	3.804
20	5.1438
21	4.7814
22	3.7131

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9042

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล วันเดือนปีเกิด ที่อยู่ปัจจุบัน	นางพรจิรา วงศ์ชนะภัย 6 พฤษภาคม 2498 49 / 466 ม.วังทองวิลล่า ถนนเสรีไทย เขตบึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10240
ตำแหน่งงานปัจจุบัน สถานที่ทำงาน	อาจารย์ 2 ระดับ 7 โรงเรียนบางกะปิ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ 02 – 377 - 0312

ประวัติการศึกษา

2516	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จากโรงเรียนพัฒนวิชาการราชดำเนิน ธนบุรี (เลขานุการ)
2519	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) จากวิทยาลัยพัฒนวิชาการเซตุน (เลขานุการ)
2520	ประกาศนียบัตรครูมัธยมศึกษา (ปม.) จากวิทยาลัยพัฒนวิชาการธนบุรี (เลขานุการ)
2523	การศึกษามหาบัณฑิต (กศบ.) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ธุรกิจศึกษา)
2545	การศึกษามหาบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (จิตวิทยาการศึกษา)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา
ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พรจิรา วงศ์ชนะภัย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2545

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสหวิทยาเขตเสรีไทย กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 381 คน เป็นนักเรียนชาย 172 คน และนักเรียนหญิง 209 คน ปีการศึกษา 2544 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิเคราะห์ ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์แบบ Backward Elimination

ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพจิต มี 5 ปัจจัย ได้แก่ (X₃) จำนวนพี่น้อง (X₈) อาชีพบิดารับจ้าง (X₁₆) บิดาไม่มีอาชีพ (X₁₉) อาชีพมารดาค้าขาย (X₂₀) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพจิต มี 6 ปัจจัย ได้แก่ การอยู่ร่วมกับบิดามารดา (X₁₂) มารดารับราชการ / รัฐวิสาหกิจ (X₂₃) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X₃₃) บรรยายภาคการเรียนการสอน (X₃₄) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₃₅) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₃₆)
3. ปัจจัยที่พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพจิต มี 25 ปัจจัย ได้แก่ เพศชาย (X₁) เพศหญิง (X₂) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (X₄) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (X₅) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (X₆) ลำดับการเกิด (X₇) บิดามารดาอยู่ร่วมกัน (X₉) บิดามารดาแยกกันอยู่ (X₁₀) บิดามารดาเสียชีวิต (X₁₁) อยู่กับญาติเป็นครั้งคราว (X₁₃) อยู่กับญาติตลอดมา (X₁₄) อาชีพบิดาค้าขาย (X₁₅) อาชีพบิดาเกษตรกร (X₁₇) อาชีพบิดารับราชการ / รัฐวิสาหกิจ (X₂₀) อาชีพมารดารับจ้าง (X₂₁) อาชีพมารดาเกษตรกร (X₂₂) อาชีพมารดาไม่มี (X₂₄) อาชีพผู้ปกครองค้าขาย (X₂₅) อาชีพผู้ปกครองรับจ้าง (X₂₆) อาชีพผู้ปกครองเกษตรกร (X₂₇) อาชีพผู้ปกครองรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ (X₂₈) อาชีพผู้ปกครองไม่มี (X₂₉) ฐานะทางเศรษฐกิจสูง (X₃₀) ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง (X₃₁) ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ (X₃₂) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตเรียงลำดับจากส่งผลมากที่สุดไปน้อยที่สุด มี 3 ปัจจัย ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว (X₃₃) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₃₅) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₃₆) และร่วมกันทำนายสุขภาพจิตของนักเรียนได้ร้อยละ 17.0
5. สมการพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียน ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ สมการพยากรณ์สุขภาพจิตโดยการนำค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียน ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 36.06 - 4.74 X_{33} - 1.55 X_{35} - 1.78 X_{36}$$

5. สมการพยากรณ์สุขภาพจิตของนักเรียน ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .32 X_{33} - .10 X_{35} - .11 X_{36}$$

FACTORS EFFECTING ON MENTAL HEALTH
OF LOWER SECONDARY STUDENTS
OF SECONDARY SCHOOLS IN
SERITHAI CLUSTER IN
BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
PORNCHIRA WONGCHANAPAI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Health Education
At Srinakharinwirot University
March 2002

The purposes of this research were to study the factors effecting on mental health of lower secondary students of secondary schools in Serithai Cluster in Bangkok. The 381 samples were the lower secondary students ; mathayomsuksa 1, 2 and 3 in academic year 2001. All of them were 172 females and 209 males. The instruments was factors effecting on mental health of lower secondary students questionnaires. The data was analysed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Backward Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation among age (X_3) , number of cousins (X_8) fathers' occupation ; employee (X_{16}) } fathers' no occupation (X_{19}) , mothers' occupation ; merchants (X_{20}), and mental health at .05 level.
2. There were significantly negative correlation among residential characteristics ; parental residential (X_{12}) , mothers' occupation (X_{23}) ; government official / enterprise (X_{33}) , interpersonal relationship between students and family membership (X_{34}) , learning atmosphere (X_{35}) , interpersonal relationship between students and teachers (X_{36}) interpersonal relationship between teachers and their peers and mental health at .05 level.
3. There were no significantly correlation among males (X_1) , females (X_2) ; mathayom suksa I (X_4) , mathayom suksa II (X_5) , mathayom suksa III (X_6) , rank of birth (X_7) , family status ; couple (X_9) , divorce (X_{10}) , death of parents (x_{11}) , residential characteristic ; seldom resident (X_{13}) always resident (X_{14}) , fathers' occupation ; merchant (X_{15}) , agriculther (X_{17}) , government official / enterprise (x_{20}) , mothers' occupation ; employee (X_{21}) , mothers' occupation agricultherer (X_{22}) mothers' no occupation (X_{24}) gardians' occupation ; merchant (X_{25}) employee (X_{26}) agricultherer (X_{27}) , government official / enterprise (x_{28}) , gardians' no occupation (x_{29}) economic status; high (x_{30}) , moderate (X_{31}) and low (x_{32}) status and mental health.
4. Factor effecting on mental health ranking from the most to the least effects were 3 factors, those were interpersonal relationship between students and their family memberships (X_{33}) , interpersonal relationship between students and teacher (X_{35}) and interpersonal relationship between students and peers (X_{36}). These factors could predicted students' mental health about the percentage of 17.0
5. The predicted mental health equations were significantly predictor at .01 level. They could Showed in the following predicted equations

5.1 The predicted mental health equations in term of raw scores were as :

$$\hat{Y} = 36.06 - 4.74 X_{33} - 1.55 X_{35} - 1.78 X_{36}$$

5.2 The predicted mental health equations in term of standardized score were as :

$$Z = .32 X_{33} - .10 X_{35} - .11 X_{36}$$